

ELAZIĞ

KÜLTÜR ve TANITMA VAKFI DERGİSİ

KÜNYE

İmtiyaz sahibi

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı adına
Mehmet ÇAĞLAR

Yayın Yönetmeni ve

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Murat Katiboğlu

Genel Koordinatör

Mustafa Fethi GÜRBÜZ

Yayın Kurulu

Cahide (Dalokay) ÖZDEMİR
Prof. Kerim SUNGUROĞLU
Şemsettin ÜNLÜ
Sevim (Anagür) KOYUNOĞLU
Mustafa TURAN
Cahit KOÇ
Prof. Kemal ÖZMEN

Yönetim Yeri ve Adresi

Sokullu Mehmet Paşa Cad. Ece Sk.

No: 15/3 Dikmen ANKARA

Tel: 0312 480 28 80

Fax: 0312 480 38 08

e-mail: info@elazigvakfi.org.tr

Tasarım

başkentTasarım

Nenehatun Cad. No:81/4 GOP

Çankaya - ANKARA

Tel : 0312 436 42 69

Faks : 0312 436 42 64

mail : bilgi@baskenttasarim.com

www.baskenttasarim.com.tr

Baskı

Ankara Ofset

Büyük Sanayi 1. Cadde

Necatibey İş Hanı Alt Kat No: 93/43-44

İskitler - Ankara

Tel : 0.312 384 50 63

Yayın Tarihi : Temmuz 2017

Yayın Türü : Yerel Süreli

Yayın Aralığı : 6 ay

Yayın Dili : Türkçe

Bu dergi basın-meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir. Dergideki yazılarda ifade edilen görüş ve fikirler yazarlarına aittir. Yazıların bilimsel, dil ve imla sorumlulukları yine yazarların kendilerini bağlar. Bunlar Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı dergisinin düşünce politikasını yansıtan metinler olarak mütalâa edilmemelidir.

İÇİNDEKİLER

Mehmet ÇAĞLAR	1
DÜNYA MİRASI HARPUT <i>HARPUT : LE PATRIMOINE MONDIAL</i>	
Mücahit YANILMAZ	5
HARPUT, UNESCO YOLUNDA <i>HARPUT, EN VOIE DE L'UNESCO</i>	
Büyükelçi Ahmet Altay CENGİZER	8
HARPUT	
Vedat KENT	12
UNESCO NEDİR? <i>QU'EST-CE QUE L'UNESCO?</i>	
UNESCO HARPUT KONFERANSI - 16 MAYIS 2017 - PARIS	16
<i>LA CONFÉRENCE SITE HISTORIQUE D'HARPUT A L'UNESCO - 16 MAI 2017 - PARIS</i>	
KONFERANS SONRASI RÖPÖRTAJLAR	37
<i>LES REPORTAGES RÉALISÉS APRÈS LA CONFÉRENCE</i>	
UNESCO HEYETİNİN PARİS TEMASLARINDAN... ..	44
<i>CONTACTS DE LA DÉLÉGATION DE L'UNESCO À PARIS...</i>	
UNESCO HARPUT KONFERANSININ YAZILI VE	51
GÖRSEL MEDYADAKİ YANSIMALARI <i>ECHO DANS LES MÉDIAS DE LA CONFÉRENCE SITE HISTORIQUE D'HARPUT A L'UNESCO</i>	

Fransızca Çeviri | Traduction en Français

Yrd. Doç. Dr. Duran İÇEL - Kırıkkale Üniversitesi | *Université de Kırıkkale*

DÜNYA MİRASI HARPUT

HARPOT : LE PATRIMOINE MONDIAL

Mehmet ÇAĞLAR

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı
Yönetim Kurulu Başkanı

Président du Conseil Administratif de la
Fondation Culturelle de la Ville d'Elazığ

Bütün insanlığın ortak mirası kabul edilen evrensel değerlere sahip kültürel ve doğal varlıkları dünyaya tanıtmak, toplumda söz konusu evrensel mirasa sahip çıkacak bilinci oluşturmak ve çeşitli nedenlerle bozulan, yok olan kültürel ve doğal değerlerin yaşatılabilmesi için gerekli işbirliğini sağlamak için **UNESCO (Birleşmiş Milletler Eğitim ve Kültür Örgütü)** tarafından 16 Kasım 1972 tarihinde “**Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme**” kabul edilmiştir. Türkiye’de 23.05.1982 tarih 8/4788 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile buraya katılmıştır.

Uluslararası önem taşıyan ve bu nedenle takdire ve korunmaya değer doğal oluşumlara, anıtlara, tarihsel ve kültürel varlıklara “**Dünya Mirası**” statüsü tanınmaktadır. Ülkemizin, **Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü**’nün sorumluluğu altında yürüttüğü çalışmalar sonucunda bugüne kadar **UNESCO Dünya Miras Listesi**’ne 16 adet varlığımızın alınması sağlanmıştır.

2017 Temmuz ayı başlarında Polonya’nın **Krakow** şehrinde gerçekleştirilen **UNESCO 41.Dünya Miras Komitesi** toplantısında Türkiye’nin Dünya Kültür Mirası Kalıcı Listesi’ ne aday gösterdiği “**Afrodiasis Arkeolojik Alanı**”nın UNESCO Dünya Miras Listesi’ ne kaydedilmesine karar verildi. Afrodisias Antik Kenti’nin Dünya Miras Listesi’ ne kaydedilmesiyle Türkiye’nin UNESCO Kültür Mirası’ndaki varlık sayısı 17 olmuştur.

*En vue de présenter au monde entier les biens naturels et culturels, dotés de valeurs universelles et reconnues comme le patrimoine de toute l’humanité, d’établir dans les sociétés la conscience qui protégerait cet héritage universel en question et d’assurer la coopération nécessaire pour faire revivre ces biens culturels et naturels exposés à la déformation et même à l’anéantissement, «**La Convention concernant la protection du patrimoine mondial, culturel et naturel**» a été adoptée le 16 novembre 1972 par l’**UNESCO (L’Organisation des Nations unies pour l’éducation, la science et la culture)**. La Turquie y a adhéré d’après la décision du Conseil des ministres prise le 23.05.1982, no 8/4788.*

*On attribue le statut de “**patrimoine mondial**” aux biens historiques et culturels, aux monuments ainsi qu’aux sites naturels à préserver dont l’estime provient de leur primauté internationale. Dans notre pays, à l’issue des travaux menés sous la responsabilité de l’**Administration Générale des Sites culturels et des Musées**, on a, jusqu’à présent, assuré l’introduction 16 sites dans **la liste du patrimoine mondial de l’UNESCO**.*

*Lors de la réunion de **la 41e session du Comité du Patrimoine mondial de l’UNESCO** qui s’est tenue à **Krakow**, en Pologne, au début du mois de juillet 2017, le «**site archéologique Aphrodisias**» montré candidat par la Turquie à la liste du Patrimoine mondial de l’UNESCO a été finalement inscrit à la liste. Avec l’inscription de la cité antique d’Aphrodisias à la liste du patrimoine mondial, on compte désormais 17 biens de la Turquie dans le patrimoine culturel de l’UNESCO.*

Türkiye'den bu prestijli listeye giren Afrodisias 2009 yılından beri geçici "**Dünya Mirası Listesi**"ndeydi. Yani yaklaşık 8 yıldır yapılan çalışma ve çabalarla gerçekleştirilen başarının arkasında Koç ailesinin ve Ömer Koç'un Başkanı olduğu "**Geyre Vakfı**"nın olduğunu öğreniyoruz. Vakfın UNESCO'ya giden dosya için madden ve manen yıllardır seferber olduğu anlatılıyor.

Geyre Vakfını destekleyen iş dünyasının katkıları ile vakfın Afrodisias için geliştirdiği çeşitli projelere şimdiye kadar 15 milyon dolar harcandığı ifade ediliyor.

İtalya'nın listede 50'nin üzerinde varlığının olduğu düşünülür ve Afrodisias'ın kesin listeye girmesi için gösterilen gayretler göz önüne alınırsa, yaptığımız girişimde Harput için yolumuzun ne kadar zor ve uzun olduğu görülecektir. Dünya Miras Listesi'ne baktığımızda 4000 yıllık eşsiz bir tarihi mirasa sahip olan Harput'un bu varlıklarla birlikte bu listede yer almasının ne kadar doğru ve hak ettiği gerçeği görülmektedir.

Ancak, **Sümela Manastırı, Perge Antik Kenti, St. Nicholas Kilisesi, Likya Uygurluğu Antik Kentleri, Göbeklitepe Arkeolojik Alanı, St. Pierre Kilisesi** gibi çok değerli toplam 69 varlığın geçici listede yıllardır beklediği dikkate alınır sadece hak etmenin yeterli olmadığı görülmektedir. Bu zor ve uzun yolda çok işimizin olduğu ve şehirle birlikte herkese önemli görevler düştüğü göz ardı edilmemelidir.

Tarihi derinliği günümüzden 4000 yıl öncesine giden Harput için, ne yazık ki bu güne kadar planlı bir koruma, bakım ve yaşatma programı uygulanmamıştır. Gerek Devlet ve gerekse yerel yönetimlerin doğru ve yeteri kadar ilgilenmemeleri nedeniyle bu tarih ve kültür zenginliğimizden geriye çok az sayıda varlık kalabilmiştir. Aksine, yörenin tarih ve doğal dokusu ile uyumsuz yapıların inşasına izin verilmiş, şehir de bu aykırı yapılaşmalara sessiz kalmış, hiçbir tepki vermemiştir. Kaderi ile baş başa bırakılan, doğaya ve zamana direnen "**Harput**" gibi zengin bir tarih ve kültür değerinin korunması, yaşatılması ve gelecek kuşaklara miras olarak bırakılması ancak bu varlıkların "**Dünya Mirası**" haline getirilmesi ile mümkün olabilecektir.

*Aphrodisias qui est inscrit au nom de la Turquie dans cette liste prestigieuse figurait depuis 2009 sur la **liste provisoire du patrimoine mondial**. Nous apprenons que derrière ce succès remporté à l'issue des efforts et démarches durant 8 années, il y a la **«Fondation Geyre»** sous la présidence de Ömer Koç ainsi que toute la famille Koç. On souligne que la fondation soutient moralement et matériellement depuis des années le dossier destiné à l'UNESCO.*

Les contributions faites à la Fondation Geyre par le monde du travail et les différents projets de la Fondation développés pour Aphrodisias indiquent qu'il y a eu jusqu'à présent une dépense d'environ 15 millions de dollars.

Plus de 50 biens d'Italie figurent sur la liste ; à prendre en considération les efforts montrés pour l'inscription de Aphrodisias dans la liste définitive on peut voir combien notre démarche pour Harput nécessiterait un long et rude cheminement. Néanmoins, on peut voir aussi combien Harput, avec son héritage historique de 4000 ans, mérite d'être dans la liste parmi les biens du patrimoine mondial.

*Cependant, tenant compte des 69 biens très précieux attendant depuis des années dans la liste provisoire tels que **le Monastère de Sumela, la Cité antique de Pergé, l'église Saint Nicolas, les cités antiques de Lycie, le site archéologique Göbeklitepe, l'église St. Pierre**, on comprend que seul le mérite n'est pas suffisant pour être inscrit. Il ne faut pas négliger qu'on devrait beaucoup travailler dans cette voie longue et difficile et non seulement la ville candidate mais également chaque concitoyen concerné devrait être disposé dans cette mission.*

*Malheureusement on n'a pas appliqué jusqu'à présent un programme de soin et de réanimation, une conservation planifiée pour Harput dont le passé historique remonte d'ici là à 4000 ans. A cause de l'insuffisance de l'intérêt de l'Etat ainsi que des pouvoirs locaux, il nous reste très peu de biens de cette richesse historique et culturelle. De plus, on a donné l'autorisation à des constructions incompatibles avec la couche naturelle et historique de l'endroit et la ville a été indifférente à ces nouvelles structures et n'a même pas réagi à cet égard. La protection, le maintien et la succession aux générations futures d'une valeur culturelle et historique comme **«Harput»**, laissé dans l'abandon, persistant à la rouille de la nature et du temps ne peuvent être valables qu'avec son statut de **«patrimoine mondial»**.*

Bu çerçevede Harput' un tarihsel, doğal ve kentsel çevresiyle birlikte UNESCO'nun "**Dünya Mirası Listesi**" ne alınmasının ne denli önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. En önemlisi bu gerçekleştiğinde yerel veya ulusal kültürümüze ait bu varlıklar bundan sonra "**insanlığın ortak mirası**" olarak kabul edilmiş olacaktır. Bu açıdan bakıldığında geç kaldığımız bir görevi yerine getirmek adına Vakfımızla Elazığ Valiliği ve Belediye Başkanlığımız ile Harput' un "**UNESCO Dünya Miras Listesi**" ne alınması için yaptığımız girişimden dolayı mutlu olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Böylece "**geç hiçten iyidir**" mantığı ile Harput'a ve kültürel kimliğimize sahip çıkmaktan gurur duyduğumuzu vurgulamak istiyorum. Daha önce müziğimizin evrensel hale getirilmesi için "**Harput Senfonisi**" ile başlattığımız girişimi, şimdi kültürel ve tarihi varlıklarımızı evrensel bir boyuta taşımak adına Harput' un "**Dünya Miras Listesi**" ne alınması için çaba göstererek devam ettiriyoruz. Gerek "**Harput Senfonisi**" ve gerekse Harput' un "**Dünya Miras Listesi**"ne alınması ile ilgili çalışmaların şehir için önemli bir dönüm noktası olduğunu düşünüyorum.

Bu çalışmalarla yerelden evrensele doğru attığımız adımlarla şehrin tanıtımı adına çok önemli bir hedefi gerçekleştirmeyi amaçlıyoruz. Bu bağlamda **16 Mayıs 2017** tarihinde Paris'te UNESCO Nezdinde **1988** **Daimi Temsilcimiz Sayın Ahmet Altay Cengizer**'in ev sahipliğinde UNESCO merkez binasında, **Prof İlber OLTAYLI**, **Prof Pierre Pinon**'un konuşması ve **Görkem Duman**'ın görsel sunumuyla desteklenen "**Harput**" konulu bir konferans düzenlenmiştir.

Gerek bu projenin başlatılmasında ve gerekse **16 Mayıs 2017** tarihinde Paris'te yapılan "**Harput Konferansı**"nın gerçekleştirilmesinde bize yardımcı olan ve destek veren Büyükelçimiz **Sayın Ahmet Altay Cengizer**'e ve bizi Paris'te ağırlayan ve hiç yalnız bırakmayan **T.C. Paris Büyükelçimiz Sayın İsmail Hakkı Musa**'ya ve temsilcilerimize bu vesile ile bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

*Dans ce contexte, il est très important que Harput, avec son environnement historique, naturel et urbain, soit pris dans la «**liste du patrimoine mondial**» de l'**UNESCO**. Ce qui importe avant tout, c'est qu'avec cette inscription, tous ces biens relatant notre culture locale et nationale aura une acception en tant que «**patrimoine commun de l'humanité**». A cet égard, malgré le retard de la mission, j'aimerais affirmer ma joie au nom de ma fondation pour notre démarche de voir Harput dans la «**liste du patrimoine mondial**» de l'**UNESCO**, en coopération avec la préfecture et la mairie d'Elazığ.*

*Selon la conception «**mieux vaut tard que jamais**», je voudrais une fois de plus souligner combien nous sommes fier de maintenir notre identité culturelle avec Harput. Notre démarche qui a débuté auparavant par «**la Symphonie Harput**» ayant la finalité d'universaliser notre musique locale a, désormais, l'objectif de déplacer à une dimension universelle tous nos biens culturels et historiques par l'inscription d'Harput dans «**la liste du patrimoine mondial**». J'estime que soit «**la Symphonie Harput**» soit les efforts pour l'inscription d'Harput dans «**la liste du patrimoine mondial**» indiquent un tournant important pour la ville.*

*A travers ces activités, allant du local à l'universel, nous visons la réalisation d'un important objectif : c'est présenter notre ville à tout le monde. Dans ce contexte, le 16 mai 2017, à Paris, son excellence **Ahmet Altay Cengizer**, notre **Délégué permanent auprès de l'UNESCO** a organisé à la résidence centrale de l'**UNESCO** une conférence sur «**Harput**» pendant laquelle ont intervenu **Prof. Dr. İlber Ortaylı** et **Prof. Dr. Pierre Pinon**, en compagnie de présentation virtuelle réalisée par **Görkem Duman**.*

*Je remercie une fois de plus, à cette occasion, son excellence **Ahmet Altay Cengizer**, notre ambassadeur qui nous a aidés et soutenus pour le lancement de ce projet ainsi que pour la réalisation de la «**conférence sur Harput**» qui a eu lieu à Paris, le 16 mai 2017. Mes remerciements vont aussi à **Monsieur İsmail Hakkı Musa, Ambassadeur de Turquie à Paris**, pour sa réception chaleureuse ainsi qu'à tous nos représentants.*

Konferansa başta Paris'teki T.C. Büyükelçiliği olmak üzere çok sayıda yerli ve yabancı misyon temsilcileri, ulusal ve uluslararası basın mensupları ile **Elazığ Belediye Başkanımız Sayın Mücahit YANILMAZ** ve Vakıf Yönetim Kurulu üyelerimiz, mütevellî heyet üyelerimiz ile hemşerilerimizden oluşan 19 kişilik bir heyet katılmıştır. Gerek konferans ve gerekse öncesinde gerçekleştirilen toplantılar Fırat TV tarafından canlı yayınlanarak şehrin konu ile yakından ilgisi sağlanmıştır. Konferans sonrası olumlu geri dönüşlerin alınması bizleri mutlu etmiştir. Bu yolda 2018 yılı için planımız ve projemiz "Harput Senfonisi" konserini Paris'te gerçekleştirmektir. Bununla ilgili olarak ilk etapta Büyükelçimiz Sayın Ahmet Altay Cengizer ile görüşmelere başladığımızı müjdelemek istiyorum.

Özetle; Harput'u "**Dünya Mirası**" statüsüne götürecek ince ve uzun yola girmiş bulunuyoruz. Bu ciddi bir irade ve uğraşı gerektiriyor. Bu nedenle kendi içine kapanmış, adeta kaderi ile baş başa bırakılmış Harput'u bir dizi ulusal ve uluslararası kuruluşun görüş ve bilimsel birikimlerinden, uzmanlık deneyimlerinden ve maddi desteklerinden yararlandırma fırsatı yakalamış olacağız. Böylece Harput "**insanlığın ortak mirası**" olarak kabul görecektir; sessiz ve suskun olan Harput kaderini değiştirerek konuşan veya bir başka ifade ile yaşayan bir şehir haline gelecektir.

Sonuç olarak, Harput'un evrensel bir değer olarak hak ettiği yeri alacağına inanıyoruz. Bununla ilgili çalışmalarımızı tüm platformlarda bu inançla ve gayretle sürdürmeye çalışmaktayız.

*Pendant la conférence étaient présents, l'ambassade de Turquie à Paris, les agences de missions étrangères et d'intérieurs, les membres de la presse nationale et internationale et une délégation de 19 personnes dont **Monsieur Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ**, les membres du Conseil d'administration, les membres du Conseil d'administration de la fondation, nos concitoyens. Les réunions tenues avant et au cours de la conférence sont diffusées en direct à Fırat TV, ainsi on a pu établir l'intérêt de la ville à l'événement. Les réactions favorables après la conférence nous ont rendus heureux. Notre plan et projection pour l'an 2018 est de réaliser la «Symphonie Harput» à Paris. Dans ce dessein, je voudrais annoncer la bonne nouvelle, c'est que nous avons déjà commencé à négocier avec notre ambassadeur, Monsieur Ahmet Altay Cengizer.*

*En fin de compte, nous sommes désormais dans le long cheminement qui mènera Harput au «**patrimoine mondial**». Cela nécessite une grande fermeté et un grand effort. On espère trouver l'occasion de remettre à pied Harput, laissé depuis longtemps à l'abandon. Plusieurs associations nationales et internationales fourniront à Harput leurs expériences et spécialités leurs contributions scientifiques ainsi que leurs supports financiers. Ainsi, Harput sera considéré comme «**le patrimoine commun de l'humanité**» et deviendra un organisme vivant.*

Pour conclure, nous croyons vivement que Harput, cette valeur universelle, obtiendra la place qu'elle mérite. A cet égard, nous continuons nos activités dans toutes les plateformes avec foi et effort.

HARPUT, UNESCO YOLUNDA

HARPUT, EN VOIE DE L'UNESCO

Mücahit YANILMAZ

ELAZIĞ BELEDİYE BAŞKANI | MAIRE DE LA VILLE D'ELAZIĞ

Elazığ, şehir olarak birçok kadim medeniyetten derin izler ve nişaneler taşıyan topraklar üzerinde bulunan ve açık hava müzesi özelliği taşıyan özel bir coğrafyada bulunan bir il konumunda. Böylesine zengin bir mirasın üzerinde yaşamak ve bu değerlerin gururuyla yaşamak bizlere farklı bir mesuliyet de veriyor.

Bizler, Harput gibi birçok medeniyetlerin müktesebatı ve zenginlikleri üzerinde oturup da Harput'a ağıtlar yakamazdık. Harput'u sadece bir sayfiye ve dinlenme yeri olarak da düşünemezdik. Böyle kalmasına da rıza gösteremezdik.

Harput insanlığın ortak mirası ise bu mirası tüm insanlığa yeniden tanıtmalıydık dedik ve uzun bir yolculuğun ilk adımını attık. Harput'un UNESCO Dünya Tarihi Miras listesine girmesi ile ilgili dosyamızı Ankara'da faaliyet gösteren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın da katkılarıyla uzman bir ekip ile birlikte hazırlayarak müracaatımızı yaptık.

Bizler, Elazığ'ı yönetenler olarak geçmişten bugüne birçok adımlar attık. Gelmiş geçmiş bütün siyasiler, milletvekillerimiz, belediye başkanlarımız Harput'u merkeze alan birçok proje yaptık.

Harput'un koruma amaçlı imar planını, altyapı ve üstyapılarını yaptık. Tarihi eserlerin restorasyonu ile önemli çalışmalar yaptık. Kale kazılarıyla tabiri caizse tarihin ezberini bozduk.

Özellikle 2014 yılında göreve gelişimizle kurduğumuz KUDEP marifeti ile tarih yeniden şahlandı Harput'ta.

En tant que ville, Elazığ est située dans une géographie privilégiée, tel un musée à ciel ouvert sur lequel il y a les empreintes de plusieurs civilisations anciennes. Habiter sur un tel patrimoine riche et en être fier de ça exige aussi pour nous des responsabilités.

Nous tous, désormais, nous ne pouvons plus crier des chants de mort à Harput, dans ce lieu qui comporte toutes les richesses des civilisations ; nous ne pouvons plus juger Harput comme un lieu de récréation et de détente. Et nous ne pouvons plus l'accepter dans son état isolé.

Nous nous sommes dit que si Harput est le patrimoine commun de l'humanité il faudra de nouveau le présenter à tout le monde et c'est ainsi qu'on a jeté le premier pas dans cette longue démarche. Nous avons déposé notre dossier relatif à l'inscription d'Harput dans la liste du patrimoine mondial de l'UNESCO suite à notre collaboration avec un groupe de spécialiste de la Fondation culturelle de la ville d'Elazığ qui se trouve à Ankara.

Nous, en qualité de dirigeants de la ville d'Elazığ, nous avons, d'hier à aujourd'hui, fait plusieurs entreprises. Tous les politiciens, les députés, les maires de cette région ont jusqu'à présent réalisé des projets basés sur Harput.

Nous avons réalisé les plans de développement, l'infrastructure et la superstructure d'Harput. Nous avons achevé d'importants travaux concernant la restauration des œuvres historiques; nous avons changé la routine de l'histoire avec les fouilles réalisées à la citadelle.

C'est surtout à notre arrivée au pouvoir en 2014 que l'histoire s'est ranimée à Harput; cela grâce avec la création de KUDEP.

Fakat bunlarla birlikte araştırıp gördük ki tarihi beldeler ve mekânlar ancak UNESCO listesine girince bir anlam kazanıyor. Bu liste ile dünyada bilinir hale geliyor. Bu liste ile tur firmalarının güzergâh listesine girebiliyor. Bu liste ile yerli ve yabancı turistlerin gündemine ve rotasına giriyor. Bu liste ile büyük şirketlerin sosyal sorumluluk ve tarihe sahip çıkma konulu projelerinin sponsorluğuna konu olabiliyor. Bu liste ile uluslararası sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerin mekânı olmaya namzet bir belde, çekilecek tarihi filmler için doğal bir film platosu adayı olunabiliyor.

Bu tablo karşısında baktık ki, Harput'un dolayısıyla Elazığ'ın tarihi ayakları üzerinde dünü, bugünü ve yarınları ile yeniden ayağa kalması ile mümkün. Sadece ayağa kalkmak da yetmez, yürümesi hatta koşması ile mümkün olur.

İşte yürümek hatta koşmak için ise UNESCO tarihi miras listesine girmek şart hatta zorunlu olduğunu görerek bu konuda uzman ve yetkin arkadaşlarla Ankara'da Elazığ'da birçok toplantılar yaptık. Özel çekimler ve Harput'un geçmişten günümüze tarihi misyonu ve medeniyetlerin izlerini konu edinen çok özel bilgi ve belgelerle ve "Neden Harput ve Neden UNESCO?" konulu sunumlar hazırladık ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'na müracaatımızı yaptık.

16 Mayıs'ta gerçekleştirilen Paris toplantısı öncesi hem birçok lobi çalışması yapıldı hem de programın yapılacağı mekânlar, asıl toplantılar öncesinde diğer STK'larda yapılacak toplantılar, özel görüşme randevu gibi çalışmalar yürütüldü.

Bu konuda Ankara'da faaliyet gösteren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Başkanı Mehmet Çağlar ve yönetim kurulu üyelerinin önemli katkıları oldu. Heyetimiz, 16 Mayıs'ta UNESCO'da düzenlenecek olan toplantıdan önce bir dizi görüşmeler de yaptı.

Cependant, nous sommes conscients que tous ces lieux et sites historiques n'ont de véritables valeurs et significations qu'avec la liste de l'UNESCO. Cette liste favorise la reconnaissance dans le monde entier. Avec cette liste, les agences de tourisme prennent comme destination, a visiter; ainsi, les touristes du pays et ceux étrangers prennent en considération le lieu pendant leur route. Avec cette liste, de grandes entreprises peuvent supporter financièrement au nom de responsabilité sociale et historique. Grâce à cette liste, le lieu peut devenir un espace international d'activité sociale, culturelle et sportive ainsi qu'un plateau cinématographique où l'on tournerait des films historiques.

Devant ce tableau prometteur, Harput ainsi que la ville d'Elazığ ne doit plus se contenter de sa destinée actuelle; ils doivent, désormais avec toutes leurs composantes historiques se ranimer; il ne faut plus marcher, c'est le temps de courir.

Pour courir, donc, il est indispensable de s'inscrire à la liste du patrimoine mondial de l'UNESCO. C'est pourquoi, nous avons réalisé des réunions à Ankara, à Elazığ dans cette direction avec des amis, des spécialistes dans ce domaine. Nous avons préparé des exposés intitulés «Pourquoi Harput et pourquoi UNESCO ?» accompagnés de films documentaires particuliers, de documents sur la mission historique d'Harput d'hier à aujourd'hui, les traces des civilisations et nous avons fait notre demande au Ministère de la Culture et du Tourisme.

Avant la réunion qui s'est tenue à Paris, le 16 mai, on a mené plusieurs fortes pressions et à la veille des réunions essentielles on a organisé des sessions particulières avec les associations non-gouvernementales ainsi que des rendez-vous privés.

A ce propos, Mehmet Çağlar, Président du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la ville d'Elazığ à Ankara et le comité d'administration ont donné d'importantes contributions. Avant la réunion du 16 mai à UNESCO, notre délégation a réalisé aussi une série d'entrevue.

Bizler çok güzel hazırlanmış dosyalarımız ve kendi sunularımızla UNESCO nezdinde güzel bir Harput çıkarması yaptığımızı inanıyoruz. Bizlerin ve başta Prof. Dr. İlber Ortaylı Hocanın sunularıyla Harput'un neden dünya tarih miras listesine girmesi gerektiğini, Harput hakkında hem tarihi bilgi ve belgeler hem de ünlü gezginlerin yazdıklarından hareketle net bir şekilde ortaya koyduk.

Bizler de biliyoruz ki bu mesele bir toplantıyla sonuca ulaşılacak bir konu değil. Biz ilk adımı attık ve müracaatımızı yaptık. Şimdi bu müracaat üzerinden yürüyerek ve Harput'ta yapılan yeni kazılarla ortaya çıkan yerleşim alanlarındaki bulgularımızı da ekleyip sürekli lobi çalışması yaparak ve Harput'u UNESCO'ya hazır hale getirme projelerini hayata geçirerek bu süreci mutlu sonla nihayetlendireceğiz.

Bu çalışmalarımızda bizlere destek olan başta Ankara'da faaliyet gösteren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Başkanı Mehmet Çağlar ve yönetim kurulu üyeleri olmak üzere bilim insanlarımıza, Kültür Bakanlığı yetkililerine, Paris Büyükelçiliği görevlilerine, STK temsilcilerimiz ile basın mensuplarına teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Nous croyons qu'avec tous nos dossiers préparés minutieusement et nos présentations, nous avons, auprès de UNESCO, réalisé un exposé réussi sur Harput. Par notamment la présentation de Prof. Dr. İlber Ortaylı, on a mis parfaitement en évidence avec tous les témoignages d'écrivain- voyageur, les savoirs et les dossiers présents que Harput mérite d'être inscrit à la liste du patrimoine mondial.

Nous savons aussi que cette question n'est pas un sujet à être résolu par une seule réunion. Nous, nous avons fait le premier pas et notre demande. Dorénavant, nous allons faire des pressions intensives parallèlement au processus de la demande, nous allons ajouter les nouvelles explorations issues des fouilles récentes à Harput et mener à bien les projets pour préparer Harput à UNESCO et attendre la bonne nouvelle.

Je tiens à remercier tout d'abord Mehmet Çağlar, Président du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la ville d'Elazığ à Ankara et les membres du Comité d'administration pour leur soutien à nos démarches. Je remercie également les responsables du Ministère de la Culture, les représentants de l'Ambassade à Paris, les représentants des organisations non-gouvernementales ainsi que les membres de la presse. Je présente à tous mes respects.

HARPUT

Büyükelçi Ahmet Altay CENGİZER

UNESCO Daimi Temsilcisi

Délégué Permanent auprès de l'UNESCO

“Yeni Fırat” ... Bu bir dergi adı... Kapağı bazen mavi bazen yeşil bazen de pembemsi, ama hep tüm renklerin daha açık ve solgun tonlarında basılan bu dergiyle tanışmam, eski Elâzığ mebusu rahmetli dedem Fethi Altay'ın yanında olduğum zamanlara, 1960'ların ilk yıllarına dayanıyor, yani hafızamın daha yeni yeni güçlenip oluşmaya başladığı yıllara... Kim bilir, dedemin merakla okuduğu, sevgiyle bir arada tuttuğu, bazen de bana okuttuğu bu dergi koleksiyonuna ne oldu? Her dağılan ev gibi bir zamanların özenle saklanan dergileri, diğer eşyalar gibi ya onları artık bulamayacağımız bir yerlerde duruyor ya da bilinemez yerlerde tamamen yok oldular. Dedemi çok sevdim ve ona çok şey borçlu olduğumu hiçbir zaman unutmadım.

Ne zamandır içimde tuttuğum bu “geri ödeme” hissi, Sayın Belediye Başkanımız Mücahit Yanılmaz, Elâzığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın değerli başkanı Mehmet Çağlar ve çalışma arkadaşlarının teşvikiyle Elâzığ için Paris'teki UNESCO Genel Merkezi'nde bir konferans gerçekleştirilmesine ön ayak olunca yarım asır sonra da olsa fiiliyata döküldü diyebilirim. Gerçekten, 1 Kasım 2016 tarihinde T.C.'nin UNESCO Nezdindeki Daimi Temsilcisi olarak göreve başladığım günlerden itibaren bu konferans fikrini zihnimde canlı tuttum. Kıymetli Elâzığ'lı hemşerilerimizin desteğini de arkamıza alarak, 16 Mayıs 2017 tarihinde “Doğu Yönünde Osmanlı İmparatorluğu: Harput” ana başlığı altında nitelikli bir faaliyet düzenlendi. Böylece, Harput'un Dünya Miras Listesi'ne kaydedilmesi yönünde başlayan hareket, UNESCO Merkezi'nde de kendini göstermiş oldu. Dışişleri Bakanlığımız da dâhil olmak üzere, bu faaliyete destek veren herkese gönülden teşekkür ediyorum.

Yerel basınımız ve televizyon kanallarımızın da yakın ilgisine mazhar olan konferansa aralarında çok sayıda yabancıların da bulunduğu 250'ye yakın dinleyici katılmıştır. Tarafımdan yönetilen konferans sırasında Fransa'da da tanınan Prof. Dr. İlber Ortaylı'nın çok geniş bakış açılarını kullanarak verdiği bilgiler, bu meyanda Harput'un özel yerini vurgulaması kayda değer olmuştur.

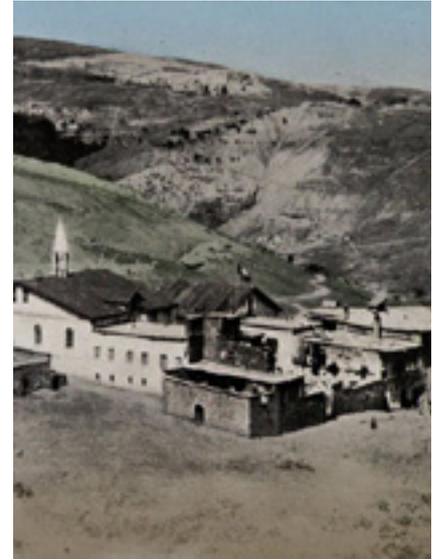
“Yeni Fırat” «Le nouvel Euphrate» ... Cela est un nom de revue... Sa couverture est parfois bleue, verte ou rosâtre; sa publication comporte des tons clairs ou pâles des couleurs. Ma rencontre avec cette revue remonte à une époque où j'étais auprès de mon grand-père Fethi Altay, l'ancien député d'Elazığ; c'est-à-dire au début des années 60; là où je commençais à comprendre les choses... Qu'est-il arrivé à cette revue que mon grand père, lecteur passionné, aimait tant et me faisait lire de temps en temps? J'ignore. Comme tout foyer abandonné, ces revues conservées avec soin autrefois sont soit à un endroit où on ne peut plus trouver soit quelque part inconnu, tout à fait anéanties. J'ai beaucoup aimé mon grand-père et je n'ai jamais oublié combien je lui dois.

Depuis longtemps cette sensation de payer ce que je devais allait enfin être réalisable lorsque j'ai eu l'initiative de régler une conférence sur la ville d'Elazığ au centre général de l'UNESCO à Paris avec le vouloir et l'encouragement de Monsieur le maire Mücahit Yanılmaz, de Monsieur Mehmet Çağlar, Président du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la Ville d'Elazığ et de ses collègues. En effet, à partir du 1er novembre 2016, le jour où j'ai commencé à travailler au nom de la République turque comme Délégué Permanent auprès de l'UNESCO, j'avais vivement en tête cette idée de conférence. Avec le soutien de nos concitoyens d'Elazığ, le 16 mai 2017 on a organisé une très bonne activité intitulée «L'Ottoman et Harput en direction de l'Est». Ainsi, dans le centre de l'UNESCO, le premier pas était fait pour l'inscription d'Harput dans la liste du patrimoine mondial. Je remercie de tout mon cœur tous ceux qui ont soutenu cette activité, y compris notre Ministère des Affaires extérieures.

Notre conférence qui est suivie avec intérêt par la presse locale et les chaînes de télévision a accueilli environ 250 spectateurs parmi lesquels il y avait beaucoup d'étrangers. Sous ma présidence, lors de la conférence Prof.Dr. İlber Ortaylı, connu en France aussi, nous a informés dans son intervention par plusieurs perspectives et a souligné la place privilégiée d'Harput à cet égard.

Elâzığlı bir aileye mensup Görkem Gül Duman'ın da aile olarak Elâzığ'da gerçekleştirdikleri tipik Elâzığ evi restorasyonu hakkında görsel malzemeden de yararlanmak suretiyle bilgi verdiği Konferans'taki üçüncü konuşmacı, Türkiye'deki ilk kent monografilerini de kaleme almış, Türk'leri çok sevmiş ve bizlerin tabiriyle "bizden biri gibi" uzun yıllar Türkiye'de yaşamış olan arkeolog-tarihçi, aynı zamanda İstanbul'daki Fransız Arkeoloji Enstitüsü'nün kurucusu Louis-Albert Gabriel hususunda en tanınmış uzman olan Prof. Dr. Pierre Pinon olmuştur. Gabriel, uzun Anadolu dolaşmaları sırasında Harput'a da uğramış, Harput evleri ve şehir hakkında da bilgiler edinmişti.

Sunumları takiben aynı şekilde zevkli ve doyurucu geçen bir soru-cevap bölümüyle devam eden konferans, ikramımızla sona erdi. Kuşkusuz, Harput gibi çok zengin bir kültürel temayı sadece iki saatlik bir toplantı yoluyla tüm yönleriyle anlatmaya, çok özel değerini ortaya koymaya imkân yoktur.

Fakat UNESCO gibi dünyada en iyi tanınan örgütlerden birinin merkezinde, Paris gibi bir dünya şehrinde Harput ve Elâzığ bir konferans konusu teşkil etmiş, çok yetkin isimler sunumda bulunmuştur. Belediye Başkanımızın önde gelen hemşerilerimizle birlikte konferansı teşrifleri ve yaptıkları doyurucu konuşma, Vakıf idarecilerinin de gerçekleşmesi yolunda çok gayret gösterdikleri konferansa bizzat iştirak etmeleri, nihayet bu etkinliğe ilişkin olarak bilhassa yerel basında çok sayıda haber / röportaj yer alması başarının simgeleri olmuş, sevgili hemşerilerimizin moralini ve bir gün UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kaydolacaklarına dair olan inançlarını kamçulamıştır. Sayın Yanılmaz'ın bu konuyu samimiyetle ele alması, bu yolda elinden geleni ortaya koyması, Elâzığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'mızın gayretleri hepimiz için büyük şanstır.

Lors de la conférence, Görkem Gül Duman d'une famille de la ville d'Elâzığ nous a informés, par des démonstrations virtuelles, de la restauration d'une maison traditionnelle, typique de la ville d'Elâzığ, qu'elle a réalisée en famille. A ce moment là, le troisième intervenant a été Prof. Dr. Pierre Pinon, l'archéologue-historien ayant longtemps vécu en Turquie, qui aime bien les Turcs et que l'on peut considérer comme un concitoyen. C'est celui qui a pour la première fois rédigé les monographies de ville en Turquie et qui est le spécialiste le plus connu sur Albert Louis Gabriel, le fondateur de l'Institut archéologique français à Istanbul. Pendant ses nombreuses visites en Anatolie, Gabriel avait passé aussi à Harput et là il s'était documenté sur la ville et les maisons d'Harput.

A la suite des exposés, il y a eu une partie de question-réponse assez fructueuse et sympa et on a clôturé la conférence par un petit cocktail. Certes, il n'est pas possible de parler en deux heures avec tous les détails et valeurs sur ce thème culturel exceptionnel qu'est Harput.

Néanmoins, il faudrait préciser que cette organisation sur Harput et Elâzığ, avec la participation des conférenciers importants, a eu lieu à Paris, au centre de l'UNESCO, l'une des associations les plus connues dans le monde entier. La participation de notre maire embellie par son riche discours, la participation des concitoyens, la participation des représentants de la Fondation qui ont beaucoup travaillé pour la réalisation de cette organisation, les infos/les reportages sur notre activité réalisés surtout dans la presse locale sont tous des signes de la réussite. Et avec tous nos concitoyens, on croit avec espoir qu'un jour Harput sera inscrit dans la liste du patrimoine mondial de l'UNESCO. C'est une grande chance pour nous tous de témoigner des efforts inépuisables de Monsieur Yanılmaz dans cette direction ainsi que de ceux de la Fondation Culturelle de la Ville d'Elâzığ.

Memleketimiz ve dünyanın çok hızlı ve büyük bir değişimden geçtiği bu çağda esaslı değerleri yakalamak ve onları gelecek nesillere aktarabilmek hepimiz için gelecek nesillere bir borç teşkil ediyor. İnsanî olana, eğitime, kültürel çeşitliliğe yatırım yapmak, değerlerimize sahip çıkmak zorundayız. UNESCO'nun Dünya Miras Listesi, tüm dünya sathına yayılmış ve tüm insanlığın mirası olarak görülen alanları kapsıyor. Bu alanların başına bir şey gelecek olursa, bu alanlar geleceğe şu anki halleriyle devredilemeyecek olduğunda ortaya çıkacak büyük kayıp sadece o ülkeye inhisar etmeyecek, tüm insanlığın kaybı olacaktır. Bu sebeple, Dünya Miras Listesi'ne kaydedilen alanlar için ayrı ve uluslararası nitelikli bir koruma rejimi de ortaya çıkmış oluyor. Kuşkusuz, bu sadece geleceğe çok özel bir yatırım teşkil etmekle kalmıyor, alanın bulunduğu bölge ve şehir de ilâve bir değer edinmiş oluyor, bunun da kültür turizmi gibi çağımızda gittikçe hız ve içerik kazanan bir alana olumlu etkileri oluyor, şehirler de kazanç elde ediyor.

UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kayıtlı alanların sayısı her yıl belirli bir sayıda artmaya devam ediyor. Bunların sayısı Temmuz 2017'de Polonya'nın Krakow şehrinde yapılan, bizim de 21 üyesinden biri olarak aktif katılım gösterdiğimiz son Dünya Miras Komitesi toplantısından sonra 1073'e yükseldi. Bu toplantıda Afrodisyas Antik Kentimizi de 17 nci Dünya Miras alanımız olarak kaydettirmeyi başardık. Fakat ne yazık ki, 1073 alan arasında sadece 17'sinin Türkiye'de olması hiçbir şekilde yeterli görülemez. Akdeniz ve Mezopotamya'daki en eski uygarlıklara ev sahibi olmuş, büyük ve çok yönlü tarih ırmaklarının akıp gittiği, kuşkusuz dünyadaki en zengin ve çok derin kökleri olan kültürlerin sahibi ülkemizde sadece 17 alanın bulunması yürek burkuyor.

Bu sebeple, hepimiz el ele vererek, ülkemizin tarihi zenginliğini dünya önüne çıkarmak için elimizden geleni yapmalıyız. Meseleye bu açıdan bakıldığında, UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kaydedilmek yönünde ortaya konulacak gayretlerin yerellelikle sınırlı kalmadığı, aslında bir memleket vazifesi de teşkil ettiği daha iyi anlaşılıyor. Bu yüzden, gerçekten de apayrı bir değer ve insanîyetin ortak serüveninde evrensel nitelikte özellik taşıyan, yerine konulamaz alanlarımızı objektif kıstaslar dâhilinde tespit etmeli ve onların UNESCO Listesi'ne kaydedilmeleri yolunda bilinçli bir gayret içine girmeliyiz.

Şu halde, yukarıdaki kıstasları Harput açısından ele alınca karşımıza ne çıkmaktadır? Her şeyden önce bu

Notre pays et le monde sont à un temps de modification rapide; parvenir aux valeurs essentielles et les transmettre aux générations futures est une tâche pour nous tous. Il est indispensable pour nous d'assimiler nos valeurs, de faire des investissements à ce qui est humain, à l'éducation et à la diversité culturelle. La liste du patrimoine mondial de l'UNESCO comprend tous les sites relatifs au patrimoine de l'humanité, répandus partout dans le monde. Si jamais ces sites risquent un danger, si jamais on n'arrive pas à les transmettre au futur dans leur cas actuel ce sera non seulement la perte du pays d'origine mais aussi de toute l'humanité. C'est pourquoi, pour tous les sites inscrits dans la liste du patrimoine mondial on a en particulier des régimes de protection internationale. Certes, cela ne signifie pas seulement un investissement privilégié pour le futur mais c'est aussi une valeur ajoutée à la région ou la ville où ce site est situé; par conséquent cela favorise à notre époque le tourisme culturel pour les villes qui en profitent largement.

Le nombre des sites inscrits dans la liste du patrimoine mondial augmente considérablement chaque année. Récemment, lors de la réunion du Comité de Patrimoine qui s'est tenue en juillet 2017, à Krakow, en Pologne, à laquelle nous avons, nous aussi, participé comme les 21 pays membres, on a atteint le nombre 1073. On a réussi dans cette réunion à faire inscrire notre site antique Aphrodisias à la liste du patrimoine mondial en tant que le 17e patrimoine de la Turquie. Toutefois, c'est triste de voir seulement 17 sites de la Turquie parmi les 1073 patrimoines. Donc, ce n'est pas suffisant pour nous ! Notre pays signifie la géographie méditerranéenne et la Mésopotamie qui ont été le berceau aux plus anciennes civilisations, aux habitations historiques; et seulement 17 sites inscrits pour un pays possédant autant de richesses culturelles dans le plan mondial est quelque chose d'affligeant.

C'est pour une telle raison que nous devons être solidaire et faire de notre mieux pour mettre à jour toutes les richesses historiques de notre pays. De cette optique, tous les efforts en voie d'inscrire dans la liste du patrimoine mondial de l'UNESCO ne peuvent être restreints à la région, c'est un devoir national. Suivant les critères objectifs, il faudrait bien préciser les sites rares, disposant des qualités universelles, valables pour toute l'humanité et faire des démarches conscientes pour leur inscription à la liste de l'UNESCO.

Alors, tenant compte des critères ci-dessus pour Harput, qu'est-ce qui apparaît devant nous? Tout d'abord, nous ne devons pas avoir de doute à ce

mecrada Harput'un çok önemli, çok özel bir yeri haiz olduğundan kuşku duymamak gerekiyor. Zira Harput tüm o eşsiz Anadolu bileşenlerinin, Anadolu'yu Anadolu yapan özel geleneklerin buluşma noktası; tarihin bu benzersiz akışında birbirlerine eşlik etmiş büyük yaşam kültürü geleneklerinin birbiriyle iç içe geçtiği; o eski ve derunî Şark dünyasıyla Batı'ya doğru giden yolumuzun kesiştiği, en iyi ve en saygı uyandıran yönlerimizin hayata geçtiği bir coğrafi nokta... Bir diğer deyişle, Harput, halden anlayan, gelip geçici şeyleri değil doğru olmayı baş tacı yapan, asırlar boyu damıtılmış, sevgiyle özümsemiş bir kültürün tüm zamanlar için ifadesi... Ayakta kalmış olsun olmasın, Harput Kalesi de sayfalar boyunca anlatılabilecek bu büyük esrarın simgeleştiği anıtsal yapı... Bu çerçevede, Türkiye'nin UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kayıtlı alanlarının sayısını layık olduğu sayıya yükseltmeye çalışırken, Harput'un ilk akla gelen yerlerden biri olması tesadüfî değil...

Kültür daha zengin diyaloglara açılan bir pencere ve toplumsal tecanüs, karşılıklı anlayış ve dayanışmaya doğru giden en başlıca yol ise, sahip olduğu tarihsel nitelikler Harput'u öne çıkarmaktadır. UNESCO Genel Merkezi'nde yapılan konferans bu bakımdan güçlü bir adım teşkil etmiştir. Şimdi, kararlı adımlarla Harput'u hak ettiği mertebeye yerleştirmek yolunda hep birlikte gayret sarf etmeye devam edeceğiz.

2018 yılında o çok güzel, şehrimizi müziğin o benzersiz evrensel lisanında anlatan Harput Senfonisi'nin UNESCO zemininde olduğu kadar Fransa'yla ikili ilişkilerimiz bağlamında da Paris'te sahneye konulması yolunda yeni, fakat Dünya Miras Listesi'ne kaydedilmek yönündeki gayretlerimizden ayrı düşünülmemeyecek bir hedef de belirlemiş bulunuyoruz.

Önümüzdeki dönemde Elâzığ için çok şey daha yapılabileceğine inanıyorum. Farklı alanlarda Elâzığ'da gelişen hizmetler de aslında örnek niteliktedir. Hakkımızdaki yanlış kanaat ve önyargıların çokluğu karşısında başarılı belediyecilik örneklerimizin de yurtdışında anlatılmasını gerekli görüyorum. Örneğin, sahipsiz sokak hayvanları için sağlanan hizmetler son derece dikkat çekici niteliktedir. Bu başarıları sadece bizim bilmemiz bugünkü dünya ortamında artık yetmemektedir.

Kısaca, önümüzdeki döneme Vilayetimiz, Belediyemiz, Vakfımız ve Derneklerimizin elbirliği içindeki gayretleri sayesinde yeni bir güven ve yeni işler başaracağımız inancıyla adım atmaktayız.

que Harput a une place très importante et particulière à cet égard, car Harput est le point de rencontre de toutes les composantes anatoliennes, de tous les mœurs et traditions propres à l'Anatolie. C'est l'endroit privilégié qui comporte en soi le mélange des cultures, la symbiose de l'Orient et de l'Occident, tout ce qui est de nous, le plus saint et respectueux... En d'autres termes, Harput est l'expression intemporelle d'une culture assimilée amoureusement pendant des siècles; il n'est pas là pour les choses éphémères mais pour porter aux nues tout ce qui est juste et droit. Qu'elle soit là ou non, la Forteresse d'Harput est l'œuvre monumentale de cette histoire prodigieuse à raconter incessamment. De ce point de vue, dans l'effort de la Turquie pour augmenter le nombre de ses patrimoines inscrits dans la liste de l'UNESCO, Harput est l'un des premiers à penser et cela n'est pas par hasard...

La culture est une fenêtre ouverte à de riches dialogues, c'est le corps social des diversités, la voie principale qui mène à compréhension réciproque et à la solidarité et Harput comporte en soi toutes ces qualités. La conférence réalisée à la résidence générale de l'UNESCO signifie dans ce sens un grand pas jeté. Maintenant, c'est le temps de continuer à grand pas pour mener Harput au rang qu'il mérite, on va le faire tous ensemble.

Pour l'an 2018, nous projetons la mise en scène à Paris de la symphonie Harput, racontant la belle musique de notre région par le langage universel qui serait une nouvelle démarche non seulement au niveau de nos contacts avec l'UNESCO mais aussi sur le plan des relations bilatérales avec la France; d'où un objectif allant de pair pour la liste du patrimoine mondial.

Je crois que dans la période à venir, on fera beaucoup de choses pour la ville d'Elazığ. Les nouveautés qui s'affirment dans différents domaines à Elazığ en est déjà la preuve. Face aux préjugés et les faux clichés qu'il y a de nous, j'estime qu'il est nécessaire de nous exprimer à l'étranger aussi, d'expliquer le succès des services réalisés par notre mairie. Par exemple, les services assurés pour la protection des animaux de rue, abandonnés sont remarquables mais à part nous qui d'autre le sait ? Donc, il est indispensable de s'ouvrir au monde extérieur.

En bref, nous allons à la nouvelle période avec notre préfecture, notre mairie, notre fondation et nos associations qui s'efforceront tous en coopération dans la foi et l'espoir de grands succès.

UNESCO NEDİR? QU'EST-CE QUE L'UNESCO?

Vedat KENT

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi

*Membre du Conseil Administratif de la Fondation
Culturelle de la Ville d'Elazığ*

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

UNESCO kelimesi, İngilizce "United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization" kelimelerinin baş harfleri alınarak oluşturulmuş ve dilimizde "**Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu**" biçiminde karşılanmıştır.

Birleşmiş Milletlerin uzman kuruluşu olan UNESCO, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra 1946 yılında kurulmuştur. UNESCO Kuruluş Sözleşmesi 1945 yılı Kasım ayında Londra'da 44 ülkenin temsilcilerinin katıldıkları bir toplantıda kabul edilmiştir. Türkiye, bu sözleşmeyi ilk yirmi devlet arasında onuncu devlet olarak imzalamıştır. UNESCO'da 195 Üye Devlet ve 10 Ortak Üye Devlet bulunmaktadır.

UNESCO Misyonunu insanlığın zihninde barışı eğitim, doğa bilimleri, sosyal ve beşeri bilimler, kültür ve bilgi ve iletişim aracılığıyla inşa etmek olarak tanımlamaktadır.

UNESCO Sözleşmesini Türkiye 20 Mayıs 1946 tarihli ve 4895 sayılı kanunla onanmıştır. Bu onamanın ardından UNESCO Kuruluş Sözleşmesinin 7.maddesigereğince UNESCO Genel Direktörlüğünün ülkemizdeki tek ve yasal temsilcisi niteliğinde olan UNESCO Türkiye Millî Komisyonu 25 Ağustos 1949 tarihinde faaliyete geçmiştir.¹

*Le mot UNESCO, est un acronyme formé à partir de l'anglais "United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization" et dans notre langue on a la formulation "**Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu**".*

En tant qu'établissement compétent des Nations Unies, UNESCO est fondé en 1946, après la Deuxième guerre mondiale. La convention de la constitution de l'UNESCO a été acceptée à Londres en novembre 1945 avec la participation de 44 représentants de pays. La Turquie est le dixième pays parmi les vingt premiers à conclure cette convention. A l'UNESCO, il y a 195 pays membres et 10 pays membres associés.

L'UNESCO définit sa mission comme contribuer à l'édification de la paix, à l'élimination de la pauvreté, au développement durable et au dialogue interculturel par l'éducation, les sciences, la culture, la communication et l'information.

La convention de l'UNESCO a été approuvée par la Turquie le 20 mai 1946 d'après la loi n° 4895. Avec l'approbation de la convention, d'après l'article 7 de la convention de la constitution de l'UNESCO, la commission nationale de l'UNESCO en Turquie est entrée en fonction le 25 août 1949 en tant que la seule représentante officielle de la direction générale de l'UNESCO.¹

¹ www.unesco.org.tr

¹ www.unesco.org.tr

UNESCO Tarihi

Henüz 1942 yılında savaş zamanında Nazi Almanyası ve müttefiklerine karşı olan Avrupa Ülkeleri, Birleşik Krallık'da gerçekleşen Müttefikler Eğitim Bakanları Konferansında (CAME) bir araya gelmişlerdir. İkinci Dünya Savaşı devam ederken, bu ülkeler barış sağlandıktan sonra eğitim sistemlerini yeniden inşa etmenin yollarını ve araçlarını tartışmışlardır. Proje çok hızlı bir şekilde ivme kazanmış ve kısa zamanda evrensel bir not çıkarılmıştır. Gerçek barış kültürünü oluşturacak bir kurum kurmaya karar veren kırk dört ülkenin temsilcilerini bir araya getirmiştir. Onların gözünde, yeni kurum "insanlığın entelektüel ve ahlaki dayanışmasını" kurmalı ve bu dayanışmayı kurarken başka bir dünya savaşının başlamasını engellemelidir. Konferansın sonunda otuz yedi ülke Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu'nu kurmuştur. 16 Kasım 1945 tarihinde imzalanan UNESCO Kuruluş Sözleşmesi yirmi ülkenin onamasının ardından 4 Kasım 1946 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu yirmi ülke: Avustralya, Birleşik Krallık, Birleşik Devletler, Brezilya, Çekoslovakya, Çin, Danimarka, Dominik Cumhuriyeti, Fransa, Güney Afrika, Hindistan, Kanada, Lübnan, Meksika, Mısır Norveç, Suudi Arabistan, Türkiye, Yeni Zelanda ve Yunanistan. Bazı ülkeler siyasi nedenlerle zaman zaman çeşitli şekillerde Kurumdan çekilmiştir, ancak günümüzde hepsi UNESCO'ya tekrar katılmışlardır.²

Kültürel Mirasın ve Çeşitliliğin Korunması, Yaratıcılığın Teşviki

Kültürün kalkınma strateji ve süreçlerinde hak ettiği yeri almasını temin edebilmek için UNESCO, üç temel yaklaşım belirlemiştir: kültür ve kalkınma için dünya genelinde farkındalık yaratılmasına öncülük etmek, mirasın korunabilmesi için hükümetler ve yerel yönetimleri desteklemek amacıyla yasal çerçeve ve çalışma araçları oluşturulmasına katkı sağlamak ve yaratıcı endüstrileri güçlendirerek, katılımcı toplumları teşvik etmek.

² <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/history>

L'histoire de l'UNESCO

En 1942, au temps de la guerre, les pays européens qui étaient contre l'Allemagne nazie et ses alliés se sont retrouvés à la conférence des Ministres alliés de l'Education (CAME) qui s'est tenue au Royaume-Uni. Avec le maintien de la paix au cours de la Deuxième guerre mondiale, ces pays ont débattu les voies et les moyens à réinstaurer leurs systèmes éducatifs. Le projet a connu une accélération considérable et en peu de temps on a tiré un compte rendu universel. Il a rassemblé les représentants des quarante quatre pays du monde en projection de fonder un établissement qui assurerait la véritable culture de la paix. D'après la perspective des pays unis, le nouvel établissement devrait fonder «la solidarité intellectuelle et morale de l'humanité » et de même empêcher les risques de nouvelles guerres mondiales. A la fin de la conférence, 37 pays ont constitué L'Organisation des Nations unies pour l'éducation, la science et la culture. La convention de la constitution de l'UNESCO conclue le 16 novembre 1945 est entrée en vigueur le 4 novembre 1946 avec l'approbation de vingt pays membres. Ces vingt pays sont : l'Australie, le Royaume-Uni, les Etats-Unis, le Brésil, la Tchecoslovaquie, la Chine, le Danemark, la République dominicaine, la France, l'Afrique du Sud, l'Inde, le Canada, le Liban, le Mexique, l'Egypte, la Norvège, l'Arabie saoudite, la Turquie, la Nouvelle Zélande et la Grèce. Certains pays se sont séparés de l'établissement avec le temps pour des raisons politiques mais de nos jours ils sont tous de nouveau membre de l'UNESCO.²

La Protection de la Diversité et de l'Héritage Culturel, l'Encouragement de la Créativité

L'UNESCO a constaté trois approches essentielles afin d'assurer la prééminence de la culture dans le processus et les stratégies de développement des pays : être le promoteur pour sensibiliser dans le monde entier la culture et le développement, contribuer à l'établissement des moyens d'entretien et du cadre juridique dans l'objectif de soutenir les gouvernements et les pouvoirs locaux dans leur protection des patrimoines, inciter le public participatif en renforçant les industries créatives.

² <http://www.unesco.org/new/en/unesco/about-us/who-we-are/history>

Dünya Miras Komitesi tarafından UNESCO Dünya Mirası Listesine alınan bu mirasların yanı sıra bir de bu listeye önerilmesi öngörülen ancak henüz adaylık süreçleri tamamlanmayan miraslardan oluşan Geçici Liste bulunmaktadır. Geçici Liste Üye Devletler için ulusal bir envanter niteliğinde olup, asıl listeye başvurulacak olan alanlar bu listeden seçilerek belirlenmektedir. Türkiye'nin Geçici Listede 72 adet mirası bulunmaktadır.³

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye'den 2017 yılında son olarak UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne kayıt olmak için Çanakkale'deki Assos Arkeolojik Alanı, Balıkesir Ayvalık Endüstriyel Kültürel Peyzajı ve Konya'daki İvriz Kültürel Peyzajı yerlerinin dosyalarını göndermiştir.

Türkiye'den UNESCO Kesin Listesi'ne girmeyi hak eden yerlerin sayısı ise 17 adettir. En son 2017 yılında Polonya'nın Krakow şehrinde yapılan toplantıda Türkiye'den Afrodiasias (Aydın) kabul edilerek listeye alınmıştır.

Türkiye'nin Doğal ve Kültürel Miras Listesinde;

- İstanbul [1985]
- Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası (Sivas) [1985]
- Hattuşa (Boğazköy) - Hitit Başkenti (Çorum) [1986]
- Nemrut Dağı (Adıyaman - Kahta) [1987]
- Xanthos-Letoon (Antalya - Muğla) [1988]
- Safranbolu Şehri (Karabük) [1994]
- Troya Antik Kenti (Çanakkale) [1998]
- Edirne Selimiye Camii ve Külliyesi (Edirne) [2011]
- Çatalhöyük Neolitik Kenti (Konya) [2012]
- Bergama Çok Katmanlı Kültürel Peyzaj Alanı (İzmir) [2014]
- Bursa ve Cumalıkızık: Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu (Bursa) [2014]
- Diyarbakır Kalesi ve Hevsel Bahçeleri [2015]
- Efes (İzmir) [2015]
- Ani Arkeolojik Alanı (Kars) [2016]
- Afrodiasias (Aydın) [2017]

kültürel olarak;

- Göreme Milli Parkı ve Kapadokya (Nevşehir) [1985]
- Pamukkale-Hierapolis (Denizli) [1988]

hem kültürel, hem doğal miras olarak listeye alınmıştır.

A part les patrimoines élus par le Comité du Patrimoine mondial figurant dans la liste du Patrimoine mondial de l'UNESCO, il y a aussi une liste provisoire qui comprend les patrimoines proposés mais qui sont toujours dans le processus de candidature. La liste provisoire est une sorte d'inventaire national pour les pays membres et c'est de cette liste que l'on choisit les patrimoines qui figureront dans la liste permanente. Dans la liste provisoire la Turquie compte 72 patrimoines.

En 2017, le Ministère de la Culture et du Tourisme a dernièrement envoyé les dossiers concernant le site archéologique d'Assos à Çanakkale, le paysage industriel-culturel d'Ayvalık à Balıkesir et le paysage culturel d'Ivriz situé à Konya pour l'inscription à la liste provisoire du patrimoine mondial de l'UNESCO

17 patrimoines de la Turquie figurent dans la liste du patrimoine mondial de l'UNESCO. Récemment, en 2017 Aphrodisias (Aydın) a été accepté à la liste lors de la réunion qui s'est tenue à Krakow en Pologne.

Les patrimoines de la Turquie figurant dans la liste du patrimoine mondial comme patrimoines culturels sont:

- Zones historiques d'Istanbul [1985]
- Grande Mosquée et Hôpital de Divriği (Sivas) [1985]
- Hattusa (Boğazköy) – La capitale Hittite (Çorum) [1986]
- Nemrut Dağ (Adıyaman - Kahta) [1987]
- Xanthos-Letoon (Antalya - Muğla) [1988]
- Ville de Safranbolu (Karabük) [1994]
- Site archéologique de Troie (Çanakkale) [1998]
- Mosquée Selimiye et son ensemble social (Edirne) [2011]
- Site néolithique de Çatalhöyük (Konya) [2012]
- Pergame et son paysage culturel à multiples strates (İzmir) [2014]
- Bursa et Cumalıkızık: La naissance de l'Empire Ottoman (Bursa) [2014]
- Paysage culturel de la forteresse de Diyarbakır et des jardins de l'Hevsel [2015]
- Ephèse (İzmir) [2015]
- Site archéologique d'Ani (Kars) [2016]
- Aphrodisias (Aydın) [2017]

Et ceux figurant à la fois comme patrimoines culturels et naturels :

- Parc national de Göreme et sites rupestres de Cappadoce (Nevşehir) [1985]
- Pamukkale-Hierapolis (Denizli) [1988]

³ www.unesco.org.tr

³ www.unesco.org.tr

UNESCO'nun somut olmayan kültürel miras listesi de bulunmaktadır. Bunun içeriğinde ülkemizin değerlerinden olan Karagöz, Çinicilik, Ebru Sanatı, Kırkpınar Güreşleri ve Elazığ yöresi Kürsübaşı gibi toplumumuzun somut olmayan kültürel miras örnekleri de bulunmaktadır.

Bununla beraber yine yaratıcı şehirler ağı, öğrenen şehirler küresel ağı ve kardeş okullar ağı gibi organizasyonlarıyla da dünya üzerindeki ilişkileri ve etkileşimi artırmayı amaçlamaktadır.

Peki, tarihi ve teknik bilgilerini yukarıda sunduğumuz UNESCO adlı kuruluşun listesinde yer almak, ülkelere ve şehirlere ne kazandırmaktadır? Eserlerinin UNESCO'ya dâhil edilebilmesi için niçin çaba göstermektedirler? Bu soruya verilebilecek en güzel soru tarihi alanları başta olmak üzere gerek somut gerekse de somut olmayan eserlerinin gelecek kuşaklara aktarılması için sahip çıkılmasını sağlamak, dünyada tanınırlığını sağlamak ve turizm açısından da prestij sağlamak olarak özetlenebilir.

Toplumların gelişmesini sağlayacak önemli faktörlerden biri olan kültür, aynı zamanda gelecek kuşaklara o medeniyetle ilgili ip uçları bırakması açısından da önem arz etmektedir. Yani kültür, hem geleceğe hem de geçmişe uzanan bir köprüdür. Kültürel mirasın dünya üzerindeki otoritesi olan UNESCO'nun varlığı aslında bir tescil ve koruma yeri olarak ta değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra UNESCO listesinde yer almak yukarıda da değindiğim gibi bir prestij kaynağı olması ile turizm açısından da bakıldığı zaman da bir ekonomik faaliyet olarak ta değerlendirilebilir. Çünkü UNESCO Listesi'nde bir ülkenin veya bir şehrin ne kadar eseri veya bölgesi yer alıyorsa, o ülke ya da o bölge dünya üzerinde o kadar çok tanınacaktır. Bugün, Safranbolu'ya özellikle Uzakdoğulu turistlerin ilgisinin yoğun bir şekilde sürmesinde UNESCO Listesinde yer almasının da etkisi bulunmaktadır.

4000 yıllık bir tarihi barındıran Harput'ta, inşallah çıktığımız bu yolda önce UNESCO'nun geçici sonra da kesin listesine girerek hak ettiği değere kavuşarak, dünya mirasında yerini alacağına inanıyorum. Çünkü Harput, sadece Elazığlıların değil tüm ülkemizin ve tüm insanlığın mirası.

L'UNESCO dispose aussi d'un patrimoine culturel immatériel. On peut compter, parmi d'autres patrimoines immatériels de notre pays, le Karagöz; l'Artisanat traditionnel du Çini ; Ebru, l'art turc du papier marbré; le Festival de Lutte à l'huile de Kırkpınar et Kürsübaşı de la région d'Elazığ.

Toutefois, à travers les organisations comme le réseau des villes créatives, le réseau global des villes apprenantes et le réseau des écoles amies, on vise à multiplier les relations et les interactions dans le globe.

Alors, qu'apporte aux pays et aux villes de trouver une place dans la liste de l'UNESCO dont on vient de donner les informations historiques et techniques? Pourquoi les pays travaillent pour assurer l'inscription de leurs œuvres dans la liste de l'UNESCO? La meilleure réponse à donner à ces questions c'est assurer la sauvegarde des sites historiques, des œuvres matérielles et immatérielles pour la transmission aux générations futures, la diffusion de ces œuvres au monde entier et le prestige du point de vue touristique.

La culture est l'un des facteurs importants à favoriser le développement des peuples; elle importe aussi par sa fonction de transition aux générations futures. En d'autres termes, la culture est un pont qui unit le passé et le futur. On peut évaluer la présence de l'UNESCO qui est l'unique autorité du patrimoine culturel, comme un établissement d'immatriculation et de conservation. Trouver une place dans la liste de l'UNESCO, comme je viens d'en parler est une source de prestige et du point de vue du tourisme, cela signifie une entreprise économique. Car c'est grâce au nombre de patrimoine figurant dans la liste de l'UNESCO que les pays et les villes deviennent de plus en plus connus sur le plan global. Aujourd'hui, il faudrait préciser que Safranbolu accueille de nombreux touristes venant de l'Extrême-Orient et cela grâce à sa présence dans la liste du patrimoine mondial de l'UNESCO.

Et je crois que Harput, ce lieu privilégié de 4000 ans aussi sera d'abord dans la liste provisoire pour s'inscrire finalement à la liste permanente du patrimoine mondial. Il le mérite vraiment puisque Harput n'appartient pas seulement aux habitants d'Elazığ, il est le patrimoine de tout le pays et de toute l'humanité.

UNESCO HARPUT KONFERANSI 16 MAYIS 2017-PARİS

LA CONFÉRENCE SITE HISTORIQUE D'HARPUT A L'UNESCO 16 MAI 2017-PARIS

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay

CENGİZER: Evet, Elazığ Belediye Başkanımız Mücahit YANILMAZ ile Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın yardımlarıyla bu organizasyonu yapabilmek mümkün oldu. Her zaman memleketlerine kimliklerine sahip çıkan insanlar daha zengin bir hayat yaşıyorlar bence. Onlara da çok teşekkür ediyorum. Tabi benim de bir Harput'lu tarafım var. Biraz ister istemez, Samsunlulara biraz kızabilir ama benim hakkım biraz küçük bir iltimas göstermem diye düşünüyorum. Tabi, daimi temsilciğimizdeki arkadaşlarımda çok çalıştılar.

Evet, sevgili konuklar. Paris Büyükelçimiz Sayın İsmail Hakkı MUSA Bey, Başkonsolusumuz Görkem Barış TANTEKİN, Elazığ Belediye Başkanımız Sayın Mücahit YANILMAZ, Elazığ Vakfı Başkanı ve Yönetim kurulu Üyeleri, Sayın Kuveyt ve Sırbistan Büyükelçilerimiz, değerli basın mensupları ve değerli konuklar hepimize hoş geldiniz diyorum. Bugün burada, yani Paris'te UNESCO merkezinde Harput konulu bir konferans düzenleyeceğiz. Harput'un çok köklü bir tarihi var şüphesiz. Benim rahmetli dedem de bir Elazığ mebusuydu, Fethi ALTAY. Onu da buradan rahmetle anıyorum. Evet, "Doğu Yönünde Osmanlı ve Harput" başlıklı konferansımızda Harput'un tarihi geçmişini masaya yatırmak, adaylık sürecinde UNESCO merkezinde konuyu ele almak açısından önemli bir toplantı. Buradaki toplantının moderatörlüğünü bendeniz yapacağım. Çok değerli konuşmacılarımız aramızda. Prof. Dr. İlber ORTAYLI, Fransız tarihçi Prof. Pier PINON, "Şafak Uykusundaki Kent: Harput" adlı kitabın, eserin editörü Görkem GÜL DUMAN. Elazığ Belediye Başkanımız Sayın Mücahit YANILMAZ'da Harput'un tarihi ve bugünkü durumu hakkında siz değerli konuklara bir konuşma yapacak. Buyurun Sayın Başkan.

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO:

On a eu la possibilité de réaliser cette organisation avec les efforts de Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ et la Fondation Culturelle de la ville d'Elazığ. Je considère que les gens qui maintiennent leur origine et leur identité vivent une vie plus comblée. Je leur remercie beaucoup. Moi, bien entendu je fais part de Harput. Peut-être que les concitoyens de Samsun peuvent m'en vouloir mais je pense que j'ai le droit d'épargner un peu de faveur. Certes, tous les amis de notre établissement ont beaucoup travaillé à cette occasion.

Chers invités! Notre Ambassadeur à Paris, son excellence İsmail Hakkı MUSA, notre Consul Général Görkem Barış TANTEKİN, notre Maire d'Elazığ Mücahit YANILMAZ, notre Président de la Fondation d'Elazığ et les membres du Conseil d'Administration, les Ambassadeurs son excellence de Koweït et son excellence de Serbie, les précieux membres de la presse et tous nos chers invités, soyez toutes et tous la bienvenue. Aujourd'hui, à Paris, dans cette résidence centrale de l'UNESCO, on organise une conférence à propos du site historique d'Harput. Certes, Harput a une histoire bien enracinée. Mon grand père, Fethi ALTAY, lui aussi était un député de la ville d'Elazığ. Qu'il repose en paix. Alors, notre conférence intitulée "L'Ottoman et Harput en direction de l'Est" est une rencontre importante du point de vue de la réalisation au centre de l'UNESCO de cette conférence pendant laquelle on va traiter le passé historique d'Harput qui est en voie de la candidature. Je serais le médiateur de cette conférence. Mesdames et messieurs, parmi les conférenciers estimables nous accueillons Prof. Dr. İlber ORTAYLI, l'Historien français Prof. Pierre PINON, Görkem GÜL DUMAN, l'Editrice du livre "Harput: la cité dans le sommeil du point du jour», Monsieur Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ qui d'abord partagerait ses opinions avec nous tous sur l'histoire d'Harput'un et sa situation actuelle. Je vous prie Monsieur le Maire.

Elazığ Belediye Başkanı Mücahit YANILMAZ:

Sayın Büyükelçimiz, çok değerli katılımcılar özellikle bizleri UNESCO merkezinde ağırlamanız nedeniyle hepimize çok teşekkür ediyor, hepimizi Elazığ adına saygıyla selamlıyorum. Bizler Türkiye'den gelen heyet olarak geçmiş 4000 yıl öncesine dayanan antik kent Harput'un Dünya Miras Listesi'ne alınması amacıyla buradayız. Ben öncelikle değişik medeniyetlere ait yapıtların, değerlerin ve folklorik özelliklerin korunması, insanlığın ortak mirasının yaşatılması ve tüm insanlığın istifadesine sunulması noktasında UNESCO'nun gayretleri ve başarısını takdir ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Değerli delegasyon Harput ve yöresi Anadolu'nun en eski yerleşme bölgelerinden biridir. Yerleşme tarih öncesine kadar uzanmaktadır. Nitekim ilin Fırat ırmağının çizdiği büyük yay içinde sulak ve verimli bir ova üzerinde olması doğal hayat sığınıkları kara ve su hayvanlarının bolluğu nedeniyle yöre M.Ö 10.000 yıllarından itibaren yerleşme alanıdır. Şehrin çekirdeğini oluşturan etrafı derin uçurumlarla çevrili **Harput Kalesi** ki, Süt Kale de denir, harcında su yerine süt kullanıldığından dolayı Süt Kale denir. İlk defa M.Ö 2000 yılında yapıldığı tahmin edilmektedir. Sonraki dönemlerde kalenin eteklerinde yerleşme başlamış, daha sonra da meydana gelen şehrin etrafı tekrar surlarla çevrilmiştir. Elazığ ve yöresinin yazılı tarihi Hititlerle başlamıştır. M.Ö 2000'lerde yörenin İşuva adıyla anıldığı belirlenmiştir. İşuva M.Ö. 1375-1335 Hitit egemenliği altına girmiştir. Yine M.Ö 12 ve 7. y.y lar arasında yöreye kökenleri Hurlilere dayanan ve merkezi Vantuşpap olan Urartu devleti hakim olmuştur. M.Ö. 7. y.y'da Asur ve İskit akınları sonrasında Urartu devleti zayıflamış, Harput başta olmak üzere tüm yöre Med egemenliği altına girmiştir. Ancak bu hâkimiyet çok uzun sürmemiştir. M.Ö 6. Y.y in sonunda Med'lerde Pers hâkimiyeti altına girmiştir. M.Ö 334'de Pers imparatorluğunun tarihe karışmasıyla yöre Helenistik dönemi yaşamış olup, bu dönemde Harput'un Sofen Krallığı olarak adlandırıldığı görülmüştür. M.Ö 66. Yılına kadar Harput Romalıların hâkimiyeti altında kalmış, yöreye M.Ö. 53 yılında Harklar gelmişlerse de 272-309 yılına kadar Roma hâkimiyeti aynen devam etmiştir. 395 yılında Büyük Roma İmparatorluğu'nun ikiye ayrılmasıyla yöreye Bizanslılar ve Sasani hükümdarlığı hakim olmuştur.

Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ:

Son excellence, Monsieur l'Ambassadeur, chers participants je remercie tous de nous accueillir à la résidence de l'UNESCO et je vous salue au nom de ma ville Elazığ. En tant que délégation arrivée de Turquie, nous sommes là pour la candidature de Harput à la liste du patrimoine mondial, Harput est une cité antique dont l'histoire remonte d'ici là à 4000 ans. Je voudrais commencer à mes paroles en affirmant mon appréciation pour les efforts et le prestige de l'UNESCO qui s'est engagé à la protection des biens historiques, des œuvres folkloriques appartenant à différentes civilisations pour les faire vivre comme patrimoine commun de toute l'humanité.

Harput et son alentour est l'une des habitations les plus anciennes de l'Anatolie. L'habitation remonte jusqu'à l'antiquité. En effet, la ville fut déjà un lieu d'habitation à partir de 10.000 ans av. J.-C. du fait qu'elle fut située dans un plateau fertile qui s'étala au point du fleuve d'Euphrate avec ses abris naturels et ses nombreux animaux locaux. Le noyau de la ville est la Forteresse d'Harput qui s'élève sur un mont entouré de précipices; on appelle cette forteresse comme «forteresse de lait» («Süt Kale») car on utilisa, dit-on, au cours de sa construction, du lait au lieu de l'eau pour le mortier. On estime que sa construction initiale remonte à l'an 2000 av. J.-C. Dans les périodes suivantes il y eut des habitations au pied de la forteresse et plus tard on entoura de remparts la ville qui s'était formée. L'histoire écrite de la ville d'Elazığ commença avec les Hittites. Aux années 2000 av. J.-C., on évalue que la province s'appelaît « İşuva ». İşuva fut dominé par les Hittites aux années 1375-1335 av. J.-C. Encore, entre 12e et 7e siècle av. J.-C., il y a eu la dynastie Urartéenne dont le centre fut «Vantuşpap» et l'origine remonte aux Hourittes. Au 7e siècle av. J.-C., la dynastie d'Urartu connut le déclin à l'issue des assauts provenant des Assour et des Scythe, comme Harput toutes les localités de la région furent entrées sous la domination des Mèdes mais cette souveraineté ne dura pas longtemps. Au 6e siècle av. J.-C., les Mèdes entrèrent sous la domination des Perses. Avec la démolition de l'Empire Perse En 334 av. J.-C., la région viva une période Hellénistique pendant laquelle la cité d'Harput est appelée par le «Royaume Sofen» Jusqu'à l'an 66 av. J.-C. Harput fut dominé par les Romains. Même si en 53 av. J.-C. la région avait reçu les «Harks», la souveraineté romaine continua jusqu'aux années 272-309. En 395, avec la

Ancak Bizans hâkimiyeti 6. Y.y'a kadar devam etmiştir. Özellikle 630'lu yıllarda yöreye İslam Ordularının önderliğini yapan Arap akınları başlamış, Harput ve yöresi 7. y.y'ın ortalarından başlayarak Bizans ile Araplar arasındaki savaşlara sahne olmuştur.

Harput'un Bizansların ikinci defa hâkimiyetine geçişi 10. y.y'da olmuştur. Bizans'ın Doğu'ya karşı giriştiği seferlerde Harput ve yöresi daima ilk hedefler arasında olmuş ve bütün savaşlar Harput merkezli olarak devam etmiştir. 26 Ağustos 1071 Malazgirt muharebesinden sonra 1085 yılında Harput Türklerin eline geçmiştir. 1507 yılında Safaviler'in eline geçen Harput, 1515 yılında Çaldıran zaferinden sonra Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. Çok değerli delegasyon, Harput 1518 yılında 13 mahalleden meydana geliyordu ve bunların dokuzunda Müslüman, dördünde gayrimüslim halk oturuyordu. Şehrin nüfusu bu tarihlerden sonra hızla artmaya başlamıştır. 1518'de 6 bin olan nüfus giderek artmış, 1523'de 8300, 1566'da 13400, 1566'dan sonra ise 25000'lere kadar çıkmıştır. Bu dönemde özellikle tarihçi Şemsettin Sami'nin bildirdiğine göre 2670 ev, 843 dükkân, 10 cami, 10 medrese, 8 kütüphane, 8 kilise, 12 han ve 90 hamam Harput'ta bulunmaktadır. Osmanlı hâkimiyeti döneminde Harput, Basra ve Bağdat'tan Diyarbakir'e gelip, Malatya ve Sivas istikametinde devam eden ticaret yolunun üzerinde bulunuyordu. Harput aynı zamanda o dönemde çevresinin sanayi merkezi olmuştur. Dericilik ve bakırcılık çok gelişmiştir. 17. Yy ortalarında Evliya Çelebi, Harput'ta 600'den fazla dükkân bulunduğunu kaydetmektedir.

Harput bir eğitim merkezidir. Eğitim kurumları açısından da geçmişten bugüne önemli bir merkez olmuştur. 1840'lı yıllarda kurulan Amerikan, Fransız ve Alman okullarının varlığını görmekteyiz. Bunlardan 6 tanesi ilkokul, 1 tanesi ortaokul olmak üzere toplam 7 adettir. Amerikan-Fransız kolejinin İstanbul'dan sonra ilk kurulduğu merkezdir. Değerli delegasyon, Harput'ta birçok tarihi mirasıyla Unesco'nun Dünya Miras Listesi'ne girmeyi hak etmiş olan bir şehirdir. Harput Kalesi, tarihsel kaynaklara göre Harput kalesi M.Ö 8 yy 'da Urartu Krallığı tarafından kurulmuş, M.Ö 6 yy'dan itibaren Pers'lerin hâkimiyeti altına girmiş, M.Ö 1. yy'da ve M.Ö 11 yy'da Roma, Sasani, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı hâkimiyetinde kalmıştır. Yine

division en deux de l'empire Romain dans la région il y eut les dominations des Byzantins et des Sassanides. La souveraineté byzantine continua jusqu'au 6 siècle. Surtout dans les années 630 il y eut des assauts arabes; Harput et la province fut le lieu des batailles à partir du 7e siècle entre les Byzantins et les Arabes.

La deuxième domination byzantine d'Harput fut au 10e siècle. Lors des assauts byzantins réalisés à l'Orient Harput et sa région furent toujours les premiers lieux cibles et les grandes batailles se déroulèrent autour de Harput. Après la guerre de Malazgirt le 26 août 1071, Harput fut pris par les Turcs en 1085. Harput qui fut pris par les Safavides en 1507 fut dominé après la victoire Çaldıran en 1515 par les Ottomans. Mesdames et Messieurs de la précieuse délégation, en 1518 Harput comprenait 13 quartiers dont les 9 furent habités par les musulmans et les 4 par les non-musulmans. A partir de cette date la population de la ville a commencé à augmenter considérablement. En 1518, on compta 6 mille habitants; en 1523 8300 habitants, en 1566 13400 habitants, après 1566 la population atteignit 25000 personnes. Dans cette période, selon les constations de l'historien Şemsettin Sami, il y avait à Harput 2670 domiciles, 843 magasins, 10 mosquées, 10 médersas, 8 bibliothèques, 8 églises, 12 auberges et 90 hammams. Pendant la domination Ottomane, Harput fut situé sur la route commerciale provenant de Basrah et de Bagdat, passant par Diyarbakir et allant en direction de Malatya et Sivas. A cette époque, Harput fut en même temps devenu un centre industriel. La maroquinerie et la cuivrierie furent très développées. Au milieu du 17e siècle, Evliya Çelebi nous indique qu'il y avait plus de 600 magasins à Harput.

Harput fut aussi un centre d'éducation; un centre important du point de vue des établissements d'éducation. A partir de 1840, nous remarquons dans cette région la présence des écoles américaines, françaises et allemandes dont 6 écoles primaires, 1 école secondaire. C'est aussi le centre des collèges américo-français après İstanbul. Mesdames et Messieurs de la précieuse délégation, Harput mérite de figurer dans la liste du patrimoine de l'UNESCO avec ses biens historiques. La Forteresse d'Harput par exemple, selon les sources elle fut bâtie au 8e siècle av. J.-C. par le royaume Urartu; au 6e siècle av. J.-C. elle fut dominée par les Perses, puis du 1e siècle au 11e siècle par les Romains, ensuite par les

Harput'ta bulunan **Meryem Ana Kilisesi** Anadolu'nun en eski mabetlerinden biridir. Meryem Ana Kilisesi'nin ismi bazen Meryem Ana Kilisesi olarak, bazen Kızıl Kilise olarak, bazen Süryani Kilisesi olarak, bazen de Yakubi Kilisesi olarak alınılmaktadır. M.S 179 ncu yıllarında inşa edildiği sanılan bu binanın ilk olarak bölgedeki putperestlerin putlarını sakladığı yer olarak kullanılmış, Yakubi Hristiyanlarının daha sonra burayı kiliseye çevirerek ibadethane olarak kullandıkları ortaya çıkmıştır. Yine Harput'ta bulunan Buzluk Mağarası, Buzluk Taşı denilen kayalıkların arasında derinliği 150-200 metre olarak tahmin edilen görülmeye değer bir doğal ve turizm harikasıdır. Mağara yer altı hava akımı mevcut olduğundan dolayı kışları sıcak, yazları ise üşenecek derecede soğuktur. Sıcak yaz aylarında mağara tamamen buzdan ibarettir. Bu buzlar geçmişte oradan sökülerek yaz aylarında kullanılmıştır. **Ulu Cami**, Artuklu Hükümdarı Fahrettin Karaaslan tarafından 1156-1157 yılları arasında yaptırılmış, Anadolu'da ayakta kalan en eski Camiler arasında olmaktadır. En dikkat çeken özelliği ise, minaresinin Pisa Kulesi'nden daha eğik oluşudur.

Bunlarla birlikte Harput, tarihi kimliğiyle, kökeniyle, kültürüyle sanatıyla bir dünya mirasıdır. Bu dünya mirasına hepimizin sahip çıkması gerekir. Harput yüzyıllar boyu farklı dinlerin, farklı ırkların, farklı dillerin ve farklı mezheplerin bir arada yaşadığı bir kent olmuştur. Bugün de bu özelliğini korumaktadır. Bu sadece dünya mirası kentimizi tarihiyle, kültürüyle ve coğrafyasıyla tüm dünyaya tanıtmamız, ona sahip çıkmamız için bu yolda Elazığ Belediyesi olarak üstümüze düşen her görevi üstlenmiş bulunuyoruz. İnşallah bu kadim kentimizin hak ettiği değere kavuşacağına inanıyorum. Ben sizleri saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Sassanides, les Byzantins, les Seldjoukides et enfin les Ottomans. L'église Sainte-Marie d'Harput est l'un des plus anciens monuments de l'Anatolie. L'église Sainte-Marie est parfois connu par son nom parfois par le nom «L'église Rouge» (Kızıl Kilise), parfois comme «l'église des Suryanis» ou «l'église des Jacobins». On estime qu'elle fut construite à l'an 179 et qu'elle fut d'abord le lieu où les païens cachèrent leurs idoles. Les Chrétiens jacobins transforma ce lieu en église plus tard et l'utilisa pour prier. La grotte Buzluk à Harput est une grotte splendide d'une profondeur 150-200 mètres située entre les rochers appelés les pierres de Buzluk; une merveille de la nature et lieu touristique. Dans la grotte il y a un courant d'air souterrain qui fait la grotte chaud en hiver et assez froid en été. Pendant les mois chauds de l'été, la grotte est d'un bout à l'autre recouvert de glace. Autrefois, on prenait ces glaces pour les utiliser en été. La Grande Mosquée fut bâtie entre les années 1156-1157 par Fahrettin Karaaslan, le souverain des Artouks; c'est l'une des plus anciennes mosquées de l'Anatolie. Ce qu'on remarque tout de suite c'est son minaret qui est plus courbe que la tour de Pise.

Harput est avec son identité historique, son origine, sa culture, son art un patrimoine mondial et il est indispensable que l'on ne néglige point, que l'on prend en possession tous ensemble. Harput est une ville dans laquelle ont cohabité pendant des siècles de différentes religions, ethnicités, langues et sectes. Il l'est aussi de nos jours. En tant que mairie de la ville d'Elazığ nous sommes là pour défendre et protéger cette ville qui est d'ailleurs selon nous un patrimoine mondial avec toute son histoire, sa culture et son importance géographique. Je crois vivement que cette ville historique recevra sa valeur qu'elle mérite tant. Je vous salue tous et toutes avec tous mes respects et amitiés.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER: Evet, çok teşekkür ederiz Sayın Başkan. Şimdi Görkem hanım sunumlarını yapacak. Buyurun.

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: Merci bien Monsieur le Maire. Maintenant, ce sera Madame Görkem qui fera sa présentation. S'il vous plaît!

Görkem GÜL DUMAN: Harput'ta bir takım iş makinaları, bisikletler .. teleskop, sismograf, elektrik üretecek jeneratörler veya baskı makinaları, matbaalar tüm sınıflarda bulunabiliyordu. Ve şu anda da fotoğrafın 1988 aşağısında Amerikan Hastanesini görüyorsunuz ve gayet üst düzey sağlık hizmetleri sağlanıyordu. Ve tabi bu tabi orada yaşayan insanlar açısından da gayet olumlu etkiler yaratıyordu. Harput tabi uzakta bulunan bir bölgeydi. İzole bir bölgeydi. Ve 1000 küsur kilometre İstanbul'dan başkentten uzaktaydı. Ama bu uzakta bulunmasına rağmen bölge, Harput misyonerleri çekmeye devam ediyordu. Misyonerler çalışmak için oraya gitmek istiyorlardı. Yolculuğun tehlikeli ve zor olmasına rağmen misyonerler Harput'a kadar gitmeye devam ediyorlardı. Size bölgeyle ilgili bir takım bilgiler vermeye çalıştım. Şimdi bugüne bakmaya çalışalım. Yani tarihsel kanıt olarak elimizde ne var? 2005 yılında Hara yani Harput'un korunması garanti altına alınmamıştı. Onun için buna tarihe önem vermek için benim ailem bu 2000 yıllık, 2000 yıllık bu konağı satın aldı. Cami yanında bulunan bir konaktı. Ve mimar Metin Keskin ve Prof. Metin Sözen ile ÇEKÜL'ün başındaki Prof. Metin Sözen'le birlikte çalıştık. Sözen, renovasyon konusunda son derece uzman bir

Görkem GÜL DUMAN: A Harput on pouvait trouver des machines de travaux publics, des bicyclettes, des télescopes, des sismographes, des générateurs pour la production de l'énergie électrique, des machines à imprimer ou des imprimeries dans toutes les classes. Et maintenant, en bas de la photo vous voyez l'hôpital américain; là, on assurait des services médicaux de haut niveau. Et cela apportait des effets favorables aux personnes qui habitaient là-bas. Harput est en effet situé dans une région lointaine, une région plus ou moins isolée. Et cette région était à plus de 1000 kms d'Istanbul, de la capitale. Malgré la distance, cette région attirait quand même des missionnaires. En dépit de la difficulté et les probables dangers du voyage, les missionnaires voulait toujours se rendre à cette région pour travailler Malgré, donc, les dangers, les missionnaires voulaient continuer jusqu'à Harput. Jusque là, j'ai essayé de vous donner quelques renseignements sur la région. Voyons maintenant ce qu'il y a de nos jours; qu'est-ce qu'il reste à nos mains comme arguments historiques? En 2005, on n'avait pas garanti la protection de Harput (ou Hara). C'est pour une telle raison que ma famille a acheté cette résidence de 2000 ans; ceci pour témoigner de leur sensibilité à l'histoire de la région. C'est une résidence qui se trouve près de la mosquée. Nous avons travaillé

insandı ve Metin Keskin'in becerileriyle Harput için bir model oluşturacak bir restorasyon projesi yaptılar. Bu konak etrafında ve bu tabii bir tetikleyici oldu ve kentin renovasyon ve restorasyonunda tetikleyici unsuru oldu ve 2015 yılında KUDEB kuruldu Elazığ Belediyesi tarafından. KUDEB'in amacı bu tarihi binaların restorasyonlarının sağlanması ve KUDEB'in yeri Belediyeler ile merkezi hükümetler arasında yer alıyor. Bu restorasyon projelerine bakıyor. Ve yeni projeler de gündemde. Örneğin bu. Şu proje. Bu, Kale Hamamı. Tabii içerisinde değil ama Kale'ye çok yakın ve bu topraklardan boşaltıldı. Restorasyon projesi bittikten sonra sanırım kentin müzesi olarak halka açılacak. Ziyaretçilere açılacak. Sur Garebet Kilisesi'ni görüyorsunuz ve burada çalışmalar da devam ediyor, bitirilmek üzere. 165 yıllık bir rölyef, bir Ermenice bir yazıt bulundu ve korunması için hep Elazığ Müzesi'ne götürüldü. Bu çeşitli projeleri görüyorsunuz şu anda ekranda. Hepsini aşağı yukarı bitirilmiş durumda.

Şimdi artık yeni ihaleler açarak bunun restorasyon projelerine geçme durumundayız ama bazı istisnalarda var. Bu tüm çabalara rağmen eski kenti koruma konusunda çalışmalarla ilgili olarak bir takım istisnalar var. Örneğin, bu tarihi bir kilise. Ermeni Protestan Kilisesi ve gayet eşsiz bir yerde bulunuyor. Özel bir kişiye ait. Ve bu kişi Diyarbakır'da bulunan kurula müracaat ederek bunun renovasyonunu yaptıktan sonra bu binanın bir otel haline gelmesini istedi. Ve garip bir şekilde bu öneri kurul tarafından da kabul edildi. Bu Harput konservasyon kurulunun yapılması gereken bir bölge, birinci derece bir SİT bölgesi ve dolayısıyla orijinal yapının geriye dönülemeyecek bir şekilde bozulmamasının gerektiğine inanıyoruz. Bunun en azından kişisel fikrimi belirtmek istiyorum. Bu restorasyon çalışmalarından birkaç yıl geçtikten sonra yani bu sadece tek bir yapının restorasyonunun yeterli olmayacağı ortaya çıktı. Bu sokakların, sokakların restore edilmesinin son derece önemli olduğunu düşünmeye başladık ve bir bütün geniş bir eski çarşığı konu edinen kapsayan bir restorasyon projesini hazırladık. Maalesef bu henüz gerçekleşmedi gerekli onayları almadı. Ve bu kültürel kalıtım için aynı zamanda yayıncı olarak ta çalışıyorum. Bu, Nejdet Sakaoğlu ile birlikte, bu tüm eski rehberleri ve eski belgeleri inceledik. Osmanlıca

avec l'architecture Metin Keskin et Prof. Metin Sözen, le chef de ÇEKÜL. Sözen est un spécialiste très doué au sujet des rénovations; avec les talents de Metin Keskin, ils ont réalisé un projet de restauration pouvant servir de modèle à Harput. Cette résidence a bien sûr influé positivement sur son alentour; elle a été la déclencheuse de la rénovation et des restaurations et à cette occasion la mairie de la ville d'Elazığ a créé KUDEB en 2015. L'Objectif de KUDEB est d'assurer la restauration des résidences historiques. KUDEB se positionne entre les mairies et les gouvernements et s'occupe des projets de restauration. Il y a actuellement de nouveaux projets; par exemple, ce projet-ci. Le «hammam de la Forteresse»; il n'est pas évidemment situé à l'intérieur mais tout près de la forteresse. A l'issue de sa restauration, je crois qu'il va servir au public comme musée de ville. Vous voyez «l'église Garebet»; là les travaux continuent et sont au point d'être achevés. On a trouvé dans cette région un relief de 165 ans, une épigraphe en arménien et ils sont emportés au musée pour être sauvegardés. A l'écran vous voyez maintenant de différents projets de ce genre, ils sont tous presque finis.

C'est maintenant le temps de réaliser de nouvelles adjudications pour la mise en marche des projets de restauration; cependant il y a quelques exceptions aussi. Malgré tous ces efforts, il y a des exceptions de travaux dues à la protection de la ville ancienne. Par exemple, cette ancienne église; l'église protestante arménienne, elle est située dans un endroit extraordinaire. Elle appartient à une personne particulière et cette personne a fait une demande au Conseil qui se trouve à Diyarbakır pour d'abord réaliser la rénovation et ensuite l'utiliser comme hôtel. Ce qui est curieux c'est que cette demande a été acceptée par le conseil. Harput est une région pour laquelle il faudrait constituer un conseil de conservation; un site historique à conserver d'urgence, en d'autres termes nous croyons qu'il faudrait protéger le lieu dans sa structure originelle; c'est ce que je pense personnellement. Quelques années après les travaux de restauration, il a été nécessaire de ne pas restaurer un seul monument, il le fallait faire pour les autres aussi. On a pensé qu'il fallait restaurer aussi les rues, c'était très important; ainsi, on a entamé un projet de restauration concernant l'ancien centre de ville. Malheureusement on ne l'a pas encore réalisé car on n'a pas pu recevoir les autorisations nécessaires. En vue de cette démarche culturelle je m'efforce aussi en tant qu'éditrice. Avec Nejdet Sakaoğlu, nous avons analysé tous les anciens guides, les anciens documents

belgeleri de inceledik. Ve tabii ilginç yayınlanmamış ilginç görsel malzemeleri ulaştık. İnsanları bunları göstermek istiyorduk. Örneğin bu gördüğünüz derginin National Geographic Magazine'nin 1928 yılındaki önemli bir sayısı Harput'la ilgili. Bu sosyal tarih tabii önemli bu yani misyonerlerin çalışmalarını gösteriyor. Misyoner Noel Baba, inek üzerinde Noel Baba kıyafetini giymiş. Ve daha derinlemesine projeyi gösterebilmek için Metin Keskin'in desenlerinden de yararlandık. Bu kitap çalışmalarımız sırasında bu terk edilmiş kitaplara Fırat Ortaokulu'nun kitap, kütüphanesindeki kitaplara ulaştık. Ve bunları sınıflandırdık. Ayırdık, temizledik ve Elazığ'ın kütüphanesine devrettik. Kitapların çoğunun durumu çok kötüydü, özellikle rutubet yüzünden ve bakımsızlık nedeniyle. Harput kapsamlı bir yönetim planından yararlanabilmeli bu koruma önlemleri alınabilmeli ve gayet kuvvetli denetim mekanizmaları uygulanabilmeli. Bu, Fırat Koleji'ndeki, Fırat Koleji'nden bir mühür ve tepe üzerinde bulunan bir kent daha fazla gizlenemez. Bu kentin daha da fazla açığa çıkması için.

et aussi les documents du temps ottoman. Nous sommes par conséquent parvenus à des ouvrages virtuels intéressants qui n'étaient pas publiés et nous avons voulu de le montrer au public. Par exemple, cette revue, le magazine de National Geographic l'une des éditions datant de l'année 1928 concerne Harput. Il s'agit de l'histoire sociale et c'est important car elle comprend les travaux des missionnaires. Le missionnaire vêtu en Père Noël et assis sur une vache. Afin de montrer plus détaillé le projet nous avons utilisé les dessins de Metin Keskin. Au cours de ces travaux de livre, nous avons trouvé ces ouvrages inédits à la bibliothèque du collège Firat et on les a classifiés, nettoyés et triés pour les déposer finalement à la bibliothèque de la ville d'Elazığ. La plupart des livres étaient en mauvais état notamment à cause de l'humidité et du manque de soin. Harput devrait être l'objet d'un plan d'administration détaillé, des préventions de conservation et d'un fort mécanisme de contrôle. Une ville s'élevant sur un sommet et abandonnée aux livres du collège Firat ne doit plus se dissimuler aux estampilles; c'est désormais le temps de dévoiler les secrets d'Harput.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay

CENGİZER: Evet teşekkür ediyoruz. Sizleri davet ettiğimiz için çok mutluyuz. Gerçekten çok mükemmel bir sunu idi. Tüm söylediklerinize katılıyorum ve şunu anlayamıyorum bu kadar eski bir kilisenin 7 yüzyılı geçkin bir geçmişe sahip bir kilisenin nasıl otele dönüştürülebileceğini anlayamıyorum. Aklıma gelemiyor böyle bir şey. UNESCO'nun prensiplerine aykırı bir şey bu. Zenginleştirici sunumunuz için çok teşekkür ediyorum. Ümit ediyorum ki, bu Harput üzerindeki çalışmalarınız devam edecektir. Evet şimdi sözü Prof. Pierre Pinon'a verecem. Evet buyurun söz sizin.

Evet hocanın sunumunu, Power Point'ini açmasını bekliyoruz. Albert Gabriel çok uzun yıllar Türkiye'de yaşamış Fransız bir ilim adamı. Türkiye'deki ilk şehir monografilerini yazıyor "Etude Archéologique de France à İstanbul"un kurucusu çok önemli bir bilim adamı ve Türklere yakınlığıyla biliniyor. Sayın Pinon'da, Albert Gabriel uzmanı ve bu arada Gabriel ailesi de Metz'de bulunuyor herhalde. Elazığ'la ilgili bilgilerinde olduğu çok büyük bir arşivi var. Ona da Sayın Başkanım bir el atmak lazım. Çok büyük bir arşivmiş Türkiye hakkında.

Prof. Pierre PINON: Evet ben size Albert Gabriel'den bahsedecem. Doğrudan Harput'tan bahsetmeyeceğim çünkü Gabriel muhtemelen Harput'a gitmiştir. Tüm Türkiye'yi gezdi dolaştı, Anadolu'nun tamamını gezdi dolaştı ama bu fotoğraf arşivinde Harput konusunda hiçbir şey bulamadım ama ümitsizliğe de kapılmamak lazım çünkü gerçekten devasa bir arşiv bu. Gabriel'in cam plakalar üzerinde 5000 fotoğraf var ve bunlar dönüştürülmüş sanat tarihi enstitüsüne aktarıldığından bunlara erişmek mümkün değil. Bir mahkeme kararı söz konusu olduğu için ve bunlar fotoğrafların sahibi olmadıkları için bu fotoğrafları tarayıp gösteremiyorlar. 5000'e yakın fotoğraf var ve 4250 tanesini görmem gerekiyor. Sadece birkaç onluk fotoğraf görebildim sadece. 10 sene önce binlerce fotoğraf çektim ama yeteri kadar değildi bu herhalde. Saniyordum ki, gelecekte daha kolay olacak bu iş ama bu iş görüldüğü gibi değildi. Evet, Fransızlar içinde 20 yy'ın ilk ortasında Türkiye'yi en iyi tanıyan birisiydi Gabriel. Henri Prost, İstanbul'un şehir planlamasını, şehircilik planlamasını yaptı ve Gabriel'in Türkiye'deki Fransa'nın gerçek büyükelçisi olduğunu söylüyordu; bu gerçekten çok enteresan bir şey çünkü Gabriel Fransa'da pek bilinmeyen bir adam. Kimse onun kim olduğunu bilmiyor oysa

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès

de l'UNESCO: *Merci bien. Nous sommes très contents de vous inviter. C'était vraiment une brillante présentation. Je suis d'accord avec tout ce que vous venez de dire. Je ne comprends pas pourquoi on veut transformer une ancienne église ayant un passé de 7 siècles, vraiment je ne peux pas comprendre ça. C'est quelque chose d'inadmissible. De plus c'est quelque chose d'opposé aux principes de l'UNESCO. Je vous remercie pour cette présentation très fructueuse. J'espère bien que nos efforts et travaux sur Harput vont continuer. Je donne la parole maintenant à Prof. Pierre Pinon. Oui, je vous prie, c'est à vous de parler.*

Nous attendons que notre invité prépare sa présentation sous Power Point. Albert Gabriel est un scientifique français qui a longtemps vécu en Turquie. Il rédige les premières monographies de ville en Turquie. C'est le fondateur de l'Etude archéologique de France à İstanbul et il est connu comme turcophile. Monsieur Pinon est un spécialiste d'Albert Gabriel; entre temps la famille de Gabriel se trouve à Metz et il y a une grande archive qui comprend également la ville d'Elazığ. Monsieur le Président, il faudrait s'occuper de cette archive en question. On dit que c'est une très grande archive concernant la Turquie.

Prof. Pierre PINON: *Oui, je vais vous parler d'Albert Gabriel, donc je ne vais pas vous parler directement de Harput. Car, Gabriel est probablement parti à Harput puisqu'il a beaucoup voyagé dans l'Anatolie en Turquie, cependant je n'ai pas trouvé de document dans ce fonds de photos à propos d'Harput, pour le moment inaccessible mais il ne faudrait pas perdre l'espoir car c'est vraiment un fonds énorme; on compte 5000 photos sur les plaques de verre qui auraient été faites au début du siècle, elles sont transformées et transportées à l'Institut de l'art. La famille ne peut scanner ces photos du fait qu'il est question d'une décision judiciaire qui empêche de les utiliser. Il y a environ 5000 photos et il faut que je voie les 4250. Je n'ai pu voir que quelques dizaines. J'ai pris des milliers de photos, il y a 10 ans, mais ce n'était pas très suffisant je pense. Je croyais que dans l'avenir ce serait plus facile mais en vérité ce n'est qu'une illusion. Gabriel, était l'un de ce français qui connaissait très bien la Turquie du 20e siècle. Henri Prost a fait les plans d'urbanisation de la ville d'İstanbul et avait affirmé que Gabriel était le véritable ambassadeur de France en Turquie. Cela est très intéressant car Gabriel n'était pas bien connu en France. Personne en France ne le connaissait vraiment mais en Turquie la*

Türkiye’de bu durum çok daha farklı. Yapı Kredi bir sergi düzenlemişti 2003 yılında ve orada Yapı Kredi Bankası, Gabriel’in kim olduğunu biliyordu çünkü Taşkent. Yapı Kredi’nin kurucusu Gabriel’in özel, şahsi arkadaşlarından birisiydi ve bu nedenle Yapı Kredi Bankası bir sergi hazırladı. Gabriel’i çok yakından bildikleri için. Türkiye’de bu şahsiyetin ne kadar önemli olduğunu hatırlatabiliriz. 20 dakikada kendisini takdim etmeye çalışacağım size Albert’i. Evet burada bir Fransız han kapısının önünde görüyorsunuz; çok şık ve rahat bir adamdı, kovboy gibi; Rodos adasında görüyoruz kendisini. Türkiye’yi çok erken keşfetti 1908 yılında. İlk vilayet İstanbul idi.

Bu fotoğraf 1913-1922 tarihli ve Gabriel, Türk köylülerle beraber görülüyor. Köylülere çok büyük ilgi duyuyordu ve bu nedenle çok sık bir şekilde köylülerle fotoğraflarını çektiyordu... Jean Jaurès’in mecmuasında, Jean Jaurès tarafından yönetilen mecmuada, Türkiye’yi sevmenin bir gereksinim olduğunu, Türklerin muhteşem insanlar olduklarını ve bunları sevmemenin mümkün olmadığını söylüyordu. Ve bu ilk ziyaretinden sonraydı. Türkiye’yi nasıl keşfetti Gabriel? Ortadoğu’yu Delos’un keşifleriyle tanıdı. Arkeolojik kazılar sonucu, Delos’tan sonra burada ortada görüyorsunuz kendisini beresi başında bıyıklı olanı. 1908 ile 1911 arası Delos’tan itibaren Türkiye’yi keşfetti çünkü Delos’tan çok uzak değildi. Evet burada birkaç fotoğraf köylülerle kendisini görüyoruz çok basit bir yemek paylaşıyor ve Türk köylüleriyle olan sempatisini görüyoruz. E, gerçekten çok önemli bir şahsiyete dönüştü Albert. Fransız Arkeoloji Enstitüsü’nün Başkanı oldu. Collège de France de, önemli görevler üstlendi. Ondan sonra güzel sanatlar akademisinde çalıştı. Çok önemli bir şahsiyete dönüşüverdi. Evet, yanlış bir Power Point gösteriyoruz herhalde. Diğerine geçmemiz gerekiyor. Çünkü 2 tane farklı Power Point var. Evet, 16 tarihli. Yok, buda değil. Neyse Flash bellekte ama normalde 2 tane var. Neyse önemli değil, önemli değil. Şahsiyetler görülüyor. Önemli şahsiyetler muhtemelen. Müzelerin genel başkan yardımcılarını İstanbul’da. Diğer de Antikite Müzesi sorumlusu ama tam olarak belli değil bu kişilerin kim oldukları. Evet, Gabriel’in evi aslında bu çok üzücü bir öykü bu çünkü saatlerce sürebilir bu hikâye ama Gabriel’in evi 14 sene önce halka açıldı ondan sonra tekrar kapatıldı. Çünkü mirasçıları miras konusunda anlaşamıyorlardı. Bu nedenle evi kapatıldı. Yeniden açıldı ve ben bu fotoğrafı anlaşmazlıklar ortaya çıkmadan önce çektim. Ve evinin tam bir

situation était différente, il est tout à fait bien connu. Yapı Kredi avait organisé une exposition en 2003 à la galerie Taşkent; le fondateur de la banque «Yapı Kredi Bankası» connaissait personnellement Gabriel, il était l’un de ses amis intimes et c’est pourquoi cette exposition a eu lieu. On peut rappeler donc combien Gabriel est important en Turquie. Je vais essayer de vous présenter Albert Gabriel en 20 minutes. Vous le voyez là devant la porte de l’auberge de France, il s’habillait à la fois élégant et assez décontracté, un peu comme un cowboy. Donc, il est là devant la porte de l’auberge de France à Rhodes. Il a découvert la Turquie très tôt, en 1908. La ville qu’il a vu la première fois c’est Istanbul.

Cette photo date de 1913-1922 et Gabriel est là avec les paysans turcs. Il s’intéressait beaucoup aux paysans et c’est pourquoi il prenait souvent des photos avec eux. Dans la revue dirigée par Jean Jaurès, il avait exprimé qu’il fallait aimer la Turquie, que les paysans turcs étaient très charmants, magnifiques et qu’il était impossible de ne pas les aimer. Là, c’était après sa première visite. Alors, comment Gabriel a pu découvrir la Turquie? Gabriel a pu découvrir le Moyen-Orient à partir de la découverte de Délos. Vous le voyez maintenant là au milieu, il est moustachu et porte un béret, c’est à l’issue des fouilles archéologiques à Délos. Entre 1908 et 1911 il a donc découvert la Turquie à partir de Délos car ce n’était pas loin de là. Voilà une photo, il est avec les paysans en train de partager un repas assez modeste; comme vous le voyez, il témoigne de la sympathie aux paysans turcs. Alors, bien sûr avec le temps, Albert, il est devenu une personne considérable. Il est devenu directeur de l’Institut français d’archéologie à Istanbul. Professeur du collège de France, membre de l’Académie de France. Puis, membre de l’Académie des Beaux-arts. Donc, il a été une personne considérable mais là, je crois ce n’est pas le bon Power Point. Nous devons passer à l’autre car il y a deux Power Point différents. Oui, celui daté du 16. Non ce n’est pas ça non plus. Bon, il est dans la clé USB, mais ça ne fait rien, normalement il y en avait deux mais peu importe. J’ai un Power Point hier mais je l’ai corrigé ce matin. On le voit avec des personnes, elles sont probablement des personnes importantes. Il y a là les Vice-présidents des Musées à Istanbul, l’autre est probablement le responsable du musée d’antiquité mais on ne sait pas vraiment leur identité. Alors, voilà la maison de Gabriel, à vrai dire c’est une histoire très malheureuse, je ne vais pas vous parler en détail puisque ça prendra des heures, mais la maison de Gabriel est ouverte au public il y a 14 ans puis elle a été refermée

katını, üçüncü katının tamamını dolduruyor, resimler el yazmalar, bütün mektuplaşması, Kolej De France ve France Enstitüsü ile. Hepsinin fotoğrafını çekemedim ama dediğim gibi mirasçılar davalı oldukları için birbirlerine karşı maalesef evine girmek mümkün değil. Evi şu an kapalı. Gabriel, birçok akvarel resim yaptı. Kendisi hem bir arkeologdu, bir mimardı. Aynı zamanda ressamdı da. Çok güzel yazı yazıyordu. Çok sayıda kitabı var ve burada size birkaç akvarel yağlı boya resimleri göstermek istiyorum. Bütün bunlar evimde asılı duruyor. Koridorlarında odasında. İznik'te bir sokak küçük boyda bir akvarel... Evinde ve komşularının söylediği kadarıyla evin içerisindeki her şey çürümeye başladı. Çünkü mirasçılar 10 seneden beri girmemişler evin içine komşular diyorlar ki, artık rutubet ve nem kokuyor. Maalesef bütün bu arşivler çürümeye yüz tutmuş bu mirasçıların kavgası nedeniyle bu dramatik bir konu. Evet, yine çok güzel bir resim: Kayseri'de bir çeşme. Niğde'de bir sokak evet Osmanlı evlerine, yalılarına çok büyük bir ilgi duyan birisiydi. Büyük sayıda resim çizdi ev resmi çizdi. Burada gördüğünüz Niğde'de bir sokak. Hasankeyf'e de gitti.

Burada Hasankeyf'ten bir görünüm çizmiş kendisi ve resimle. Bunu tasvir etmeye çalışmış. Hasankeyf'i tasvir etmeye çalışmış. Tabi ki, pek çok fotoğraf çekti 5000'e yakın fotoğraf çekti ve kaliteleri buna benzer, gerçekten çok iyi kaliteli. Cam levhalar üzerine çekilmiş ve bunlar tehlikeye maruz değil şu an. Tehdit altında değil ama gerçekten inanılmaz bir durum. Çünkü Fransız kurumlar bana bunlara erişimimi engelliyor. Oysa bütün bunları kendim götürdüm Bar-sur-Aube'a kamyonetin içerisinde inanılmaz bir durum. Fransız makamları bunlara erişimimi engelliyor. Konya'nın genel bir görünümü yine. Çok güzel manzara fotoğraf ve ki, biliyorsunuz Konya tamamen değişti. Camilere çok büyük ilgi duyuyordu ve bir mimar meslektaşısı kendisine çok sayıda fotoğraf verdi. 1911'de gitti Konya'ya ve Konya hakkında bir yazı yazmaktı bu mimarın niyeti. Ernest, çok tanınmış ünlü bir mimar idi. Selanik'i yeniden inşa eden kişidir biliyorsunuz büyük yangından sonra. Bu fotoğrafları Gabriel'e verdi çünkü Konya hakkında bir yazı yazmak istiyordu. Bundan sonra Konya hakkında yazı yazamayacağını anlayınca vazgeçti bu projesinden bu fotoğraflar çoğu zaman Hébrard tarafından 1923'ten sonra çekilen ama Hébrard'ın bu fotoğraf arşivi Ermeni fotoğraflar tarafından çekilen, Ermeni fotoğraflardan oluşuyor.

parce que les héritiers ne s'entendaient pas sur l'héritage. Et c'est pourquoi elle a été donc fermée. Moi, j'ai pris cette photo juste avant les mésententes. Et les photos, les écrits, les manuscrits, les correspondances avec le collège de France et avec l'institut, tous remplissent un étage, le troisième de sa maison. Je n'ai pas pu prendre en effet toutes les photos comme je l'ai précisé tout à l'heure, à cause du procès des héritiers il est impossible d'entrer à la maison. Sa maison est actuellement fermée. Gabriel a fait plusieurs peintures aquarellées. Il était archéologue et architecte et un excellent peintre aussi. Il rédigeait bien; il a plusieurs livres. Je voudrais vous montrer quelques peintures aquarellées. Toutes ces peintures se trouvent chez lui, dans les couloirs, dans sa chambre. Une rue d'Iznik, une petite aquarelle. D'après les témoignages de ses voisins tout ce qui se trouve chez lui est en train de se gâter. Les héritiers n'ont pas visité la maison depuis 10 ans; c'est ce que disent les voisins et que la demeure exhale une odeur d'humidité. Malheureusement toutes ces archives sont en mauvaises états en raison de cette question d'héritage familial; c'est vraiment quelque chose de dramatique. Voilà un beau dessin, une fontaine à Kayseri. Une ruelle à Niğde; en effet, c'était quelqu'un qui s'intéressait beaucoup aux résidences, aux yalis ottomans. Il a dessiné de nombreux dessins de maison. Là, vous voyez une ruelle à Niğde. Il s'est rendu aussi à Hasankeyf.

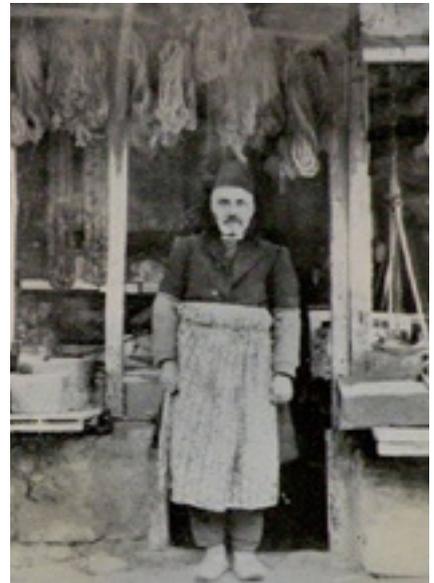
Là, il s'agit d'une vue de Hasankeyf qu'il présente essaye de le décrire en dessin. En effet, il a pris de nombreuses photos, à peu près 5000 photos; la qualité des photos est parfaite comme celles-ci. Des photos sur des plaques de verre, elles ne sont pas en danger pour le moment, pas en menace mais c'est incroyable parce que les institutions françaises ne m'autorisent pas d'y accéder. Et c'est moi qui les ai emportées à Bar-sur-Aube dans une camionnette, c'est vraiment incroyable. Les autorités françaises ne me permettent pas à accéder à ces documents. Encore une vue générale de Konya, une très belle photo et comme vous le savez tous Konya a beaucoup changé aujourd'hui. Il s'est beaucoup intéressé aux mosquées et un de ses collègues architectes lui avait donné plusieurs photos. En 1911 il est allé à Konya et l'intention de cet architecte était de rédiger un article sur la ville de Konya. Ernest était un architecte très connu. Vous le savez, c'est celui qui a reconstruit Thessalonique après le grand incendie. Il a donné ces photos à Gabriel car ce dernier voulait rédiger un article sur Konya. Et après, comme il s'est rendu compte qu'il ne pourra plus écrire sur la ville de Konya, il a renoncé au projet. La plupart de ces photos sont prises par Hébrard après l'année

Özellikle Solakyan'ın fotoğrafları bunlar 1914 savaşından önce çekilen, daha önce görülmemiş fotoğraflar ve Albert Gabriel'e verilen fotoğraflar.

Gabriel, Türkiye'deki bütün anıtlar hakkında da bir kitap yazdı ve bu nedenle de Kolej De France'ye girebildi. Çok güzel resimler çizgiler görebiliyorsunuz burada. Bir anıtı tasvir etmeye çalışmış Alaattin Cami'nin Kayseri'deki orijinal deseni. Ve Gabriel arşivlerinde bütün bu elle çizdiği desenler ve resimlerde bulunuyor. Amasya'dan bir görünüm. Sultan İsa, Mardin'deki Sultan İsa medresesinin deseni ve bunlar, bu evler artık böyle değil. Bu evlerin nasıl olduğunu tahmin etmeye çalışmış. Ve Konya için bir şeyler yayınlamak istiyordu. Konya'daki eserler hakkında. Bu nedenle Alaattin Camiinin bu bir desenini çizdi. Burada o krokiyi görüyorsunuz bunun üzerinde çalışmaya çalışacam. Aynı zamanda şehirlere de büyük ilgi duydu. Bursa'nın bir şehir planını oluşturmaya çalıştı ve şehir planlarını yeniden çizmeye çalıştı. Bursa için yaptı bunu ve çarşı, Bursa Çarşısı'nın bir planını çıkarmaya çalıştı. Bunlar çok değerli belgeler. Bursa hakkında önemli çalışmaları var. Ve aynı zamanda eski planları da topladı. Bunları bir koleksiyon oluşturmak için yaptı. Burada Silvan'ın planını görüyorsunuz. Güneydoğu Anadolu'da ve Harput'un planını maalesef bulamadım. Burada son resmi görüyorsunuz. Tabi, minarelerden minare ve cami fotoğrafları vardır. Bu şehrin hangisi olduğunu anlayamadım. Biriniz, birinize bir şey anımsatıyor mu? Neresi Olabilir? Bu şehir Urfa değil, hangi şehir olduğunu maalesef tespit edemedim. Buna benzer çok fotoğraf var. Çok teşekkür ediyorum beni dinlediğiniz için.

1923 mais l'archive de photo d'Hébrard est composée plutôt des photos arménienne; notamment celles de Solakyan, des photos prises avant 1914, ce sont des photos rares qui sont données à Albert Gabriel.

Gabriel a écrit aussi un livre sur tous les monuments qui se trouvent en Turquie et ainsi il a pu être admis au Collège de France. Des dessins magnifiques comme vous le voyez là. La mosquée d'Alaattin à Kayseri, il a essayé de la décrire de façon originale. Et dans le fonds de Gabriel il y a tous ces dessins et photos faits par lui-même. Une vue de la ville d'Amasya. Un dessin de la medersa Sultan İsa à Mardin et ces maisons-là, elles ne sont plus actuellement ainsi. Il a dû deviner la forme de ces maisons. Il voulait publier des choses pour Konya; à propos des œuvres se trouvant à Konya. C'est pourquoi il a fait un dessin de la mosquée Alaattin. Vous voyez là ce croquis, je vais travailler là-dessus. Il s'est beaucoup intéressé aussi aux villes. Il a cherché à établir un plan de ville de Bursa; il a essayé de redessiner les plans de ville. Il l'a fait aussi pour Bursa; il a cherché à tirer le plan du centre-ville de Bursa. Ce sont des documents très précieux. Vraiment, il a des recherches importantes sur la ville de Bursa. Il a, d'autre part, collecté les anciens plans de ville afin de constituer une collection. Vous voyez ici le plan de Silvan qui est situé à l'Anatolie du Sud-est mais malheureusement je n'ai pas pu trouver le plan d'Harput. Vous voyez ici la dernière photo; évidemment avec des photos de minaret et de mosquée. Je n'ai pas pu comprendre de quelle ville il s'agit. Est-ce que ça vous dit quelque chose? Est-ce que ça vous rappelle une ville que vous connaissez? Ce n'est pas la ville d'Urfa; malheureusement, je n'ai pas pu repérer l'identité cette ville. Il y a de nombreuses photos semblables à celle-ci. Je vous remercie de m'avoir écouté.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay

CENGİZER: Evet, çok teşekkür ediyoruz profesöre. Albert Gabriel'e çok şey borçluyuz. Evet, arşivler çok önemli ve bu konu hakkında sizinle daha sonra görüşeceğiz. Binlerce fotoğrafı var Harput'ta bunlar arasında ama ailesi öyle bir aile ki, maalesef kapatmış her şeyi kimse faydalanamıyor. Sayın büyükelçimize, ikili Büyükelçimize biz UNESCO Daimi Temsilciliği olarak her zaman yardımcı olacağız. Bu konuda da olacağız tabii. Sizin üzerinizdeki büyük, çok güçlü mesaiye halel getirmeden bu konuya da el atmak lazım. Herhalde Sayın Büyükelçim. Çünkü Türkiye hakkında 100.000 fotoğraf olağanüstü bir şey. Efendim şimdi, Prof. Dr. İlber Ortaylı, Latince tabiriyle "Oceanus" mu demek lazım acaba? Bir Okyanus, bir derya bizim tabirimizle. Kendisine çok teşekkür ederim buraya teşrif ettiği için. Sözü sayın hocamıza bırakıyorum.

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Sayın Ekselansları Türkiye Büyükelçisi, değerli Daimi Büyükelçimiz UNESCO Nezdinde ve değerli meslektaşım, değerli dostumuz Kuveyt Büyükelçisi, bayanlar baylar. Değerli konuklar. Gerçekten büyük bir onur benim için huzurunuzda bulunmak. Elazığ Belediye Başkanı'nın huzurunda bulunmak. Elazığ Vakfı temsilcileri... Gerçekten çok enteresan, çok ilginç bir vilayet ve şehirdir Elazığ. Şimdi bana müsaade ederseniz İngilizce olarak yapacağım sunumumu. Evet, Sayın Ekselansları, değerli Elazığ Belediye Başkanı benim için büyük bir mutluluktur bugün burada yanınızda bulunmak. Ben size, Harput hakkında bilgi vermek istiyorum bugün. Gerçekten iki kişi için çok önemli bir şehir. Ve bazı kişiler büyük bir itibara sahiptir ama bu bazen sahte bir itibardır ve maalesef Harput için bu kişi bir takım yanlış bilgiler verdi. Güneydoğu Anadolu hakkında. Tabii ki, bu bölge hakkında yeni raporlara sahibiz. Türkiye çok önemli bir bölge bazen bir takım belgeler var araştırmalar yapmak için fakat elimdeki bilgiler bazen son derece ilginç çalışmaların bir sayfasında bazen muazzam bir malzeme bize verebiliyor. Bazen açıklamalar getirebiliyor. Ve başka sayfalarda daha az bilgi veriyor. Ve bu yani Anadolu'nun, Anadolu'yla ilgili açıklamalar ve örneğin ve yani Fransız edebiyatını ele alacak olursanız, Chateaubriand mesela, Türkiye'yi gezmiş. Avusturya elçisinin de anıları var. Baron Proskesch. Sanat tarihi çok geç başladı Türkler. Ve

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO:

Nous remercions bien le Professeur. En effet, nous devons beaucoup à Albert Gabriel. Et ce sera le temps de découvrir les archives qui sont très importantes et on en discutera plus tard avec vous. Il y a des milliers de photos concernant Harput mais malheureusement la famille de Gabriel garde en secret les archives et ne les montre à personne. En tant que Délégation Permanente de l'UNESCO nous accorderons toujours notre aide à son excellence, y compris à ce sujet bien sûr. Il faut prendre en main donc cette affaire pour ne pas épuiser l'effort dont vous témoignez à cet égard. N'est-ce pas son excellence ? Car 100.000 photos à propos de la Turquie c'est quelque chose d'extraordinaire ! Mesdames et messieurs, maintenant je passe la parole à Prof. Dr. İlber Ortaylı, un historien ayant une érudition que l'on peut appeler en latin par « Oceanus ». Oui, il est un « océan de savoir » pour nous. Je le remercie infiniment pour sa participation. Je vous prie monsieur le professeur.

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Son Excellence Monsieur l'Ambassadeur de Turquie, Son Excellence Monsieur le Délégué Permanent auprès de l'UNESCO, cher collègue, son Excellence cher ami l'Ambassadeur de Koweït, mesdames et messieurs, chers invités. C'est pour moi un honneur d'être parmi vous, d'être avec le Maire de la ville d'Elazığ, avec les membres de la Fondation de la ville d'Elazığ. Comme ville et province, Elazığ est vraiment un lieu impressionnant. Si vous me le permettez, je vais maintenant continuer ma présentation en anglais. Ses Excellences, Monsieur le Maire d'Elazığ c'est pour moi une grande joie d'être ici près de vous. Je voudrais aujourd'hui vous donner des renseignements sur Harput. C'est vraiment une ville très importante pour tout le monde. Certaines personnes possèdent un grand prestige mais parfois il s'agit d'un prestige faux et malheureusement cette personne a donné des renseignements falsifiés à propos d'Harput. A propos de l'Anatolie du Sud-est. En fait, nous disposons de nouveaux rapports sur cette région. La Turquie est une géographie très importante ; il y a certains documents pour réaliser des recherches. Parfois ce que j'ai en main comme renseignement peut parfois correspondre à l'une des pages d'un document très intéressant ; parfois on peut avoir d'immenses fils conducteurs. Parfois on observe des explications et parfois dans d'autres pages on a des renseignements insuffisants. Et l'Anatolie, les explications concernant l'Anatolie ; si vous étudiez la littérature française par exemple Chateaubriand, lui, il avait visité la Turquie. Le Délégué de l'Autriche aussi garde des souvenirs de Baron Proskesch. Chez les Turcs, l'histoire de l'art a commencé très tardivement. Ils ont préféré de travailler uniquement

sadece belge, belge üzerinde çalışmayı tercih ettiler. Yani binalar, tarihi yapılar üzerinde çalışmaktan ziyade. Ve, yani bu Harput'ta önemli hani. Harput, uluslararası bir kavşak, kavşaktı 16. yy da. Harput git gide bu karakterini yitirmiş çünkü. Yani İpek Yolu değişiyor, yani uluslararası ticaretin yolları değişiyor ama 19. Yy da başka bir gelişmeye tanık oluyoruz Harput'ta. Ve bu gelişme tek Harput'u kapsamamış. Harput'ta tek ciddi kurum Amerikan Misyonerlik Okulu Harput'taki. Ve yani ilk yani modern ilk Ermeni Okulu Harput'ta açılmış. Türkçe, Ermenice ve Amerikan İngilizcesiyle eğitim verilmiş. Çok önemli o yüzden Amerikan İngilizcesi diyorum. Ve modern bir Ermeni topluluğu oluşturulmaya başlanmış. O dönemde başka yerlerde başka ülkelerde vesaire. Tabii bu okullar zaman içerisinde önemini yitirmişler. Bu yani Cumhuriyet döneminden sonra önemini yitirmişler. Doğu Anadolu başka koşullarda..

Paris Büyükelçisi İsmail Hakkı MUSA:

Hakikaten mesele sadece bütün bu çabaların Harput gibi güzel bir kentin Birleşmiş Milletler arşivlerine geçmesi değil, aynı zamanda tarihsel bir takım açıklığın kazanılmasıdır. Bu sadece Harput için değil bütün Türkiye tarihiyle ilgili olarak, tarihsel açıklığın getirilmesidir. Bütün bu çalışmalar birbirini tamamlayıcı olmalıdır ve diplomatik olarak ta katkılarımız önemlidir. Profesör Ortaylı'ya gelince kendisinin önünde şunu söylemek isterim Paris'te başka toplantılarda, başka olanakları da kendisinin konuşmalarını dinlemekten mutluluk duyacağız.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER: Evet sorular varsa alabiliriz..

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Yönetim Kurulu

Üyesi Vedat KENT: Ben, Sayın hocam Ortaylı'ya bir soru yöneltmek istiyorum. Harput'un yapısının o tarihlerde Diyarbakır'la aynı olduğunu ifade etti. Bu acaba iki yerleşim yerinin de kavşak ya da merkez olması nedeniyle mi? Bununla beraber bu iki yerleşim yerinin farklı iç dinamiklere sahip olmaları nedeniyle yani kısaca o dönemlerde önemleri arasındaki fark nedir?

sur le document. C'est-à-dire au lieu de travailler sur les monuments historiques ils n'ont que travaillé sur le document. Et Harput est en effet important. Harput est un carrefour international, il le fut dès le 16e siècle et périodiquement il a perdu cette propriété car la Route de Soie changea d'itinéraire, les voies du commerce international changèrent aussi. Et au 19e siècle nous devenons témoin aussi d'un autre fait à Harput. Et cet événement n'est pas restreint à Harput. L'institution la plus importante à Harput fut l'école des missionnaires américains. La première école moderne arménienne fut ouverte à Harput. On assura l'enseignement en turc, en arménien et en anglais américain. J'attire votre attention sur le fait qu'il s'agit de l'anglais américain, c'est très important. On commença à former au sens moderne une communauté arménienne. A cette époque il y a eu aussi dans d'autres coins du monde, dans d'autres pays ce type d'école mais avec le temps elles eurent perdu leur importance. Notamment après la période de la République. L'Anatolie d'Est était dans conditions différentes...

İsmail Hakkı MUSA, Ambassadeur de Turquie

à Paris: *En effet, la question n'est pas qu'à l'issue de tous ces efforts une belle ville comme Harput soit dans l'archive des Nations Unies mais qu'en même temps on dévoile les secrets de l'histoire pour se l'approprier. Ce n'est pas seulement pour l'histoire d'Harput mais également pour celle de toute la Turquie que cette révélation de l'histoire cachée est indispensable. Tous ces travaux doivent compléter les uns les autres et qu'au sens diplomatique nos contributions sont importantes. Quant à Professeur Ortaylı, j'aimerais lui dire que je serai très content de l'écouter dans d'autres assemblées, d'autres conférences qui auront lieu à Paris.*

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: Alors, s'il y a des questions de la part des invités..

Vedat KENT, Membre du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la Ville d'Elazığ:

Moi, j'aimerais poser une question à Monsieur Ortaylı. Il avait précisé que la situation de Harput à l'époque ancienne était pareille à celle de la ville de Diyarbakır. Est-ce que cela provient de la propriété des deux lieux qui servaient autrefois de carrefour ou centre de rencontres? Par ailleurs, ces deux agglomérations disposaient de dynamiques intérieurs différents alors en quoi leurs importances se distinguent-elles?

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Ben söylemedim bu iki şehrin arasındaki farkı ama Bu vesileyle belirteyim Diyarbakır kocaman bir vilayetin merkezidir. Yani bu Diyarbakır vilayeti ve şehri bölgede Halep, Şam ve Bağdat'tan sonra gelir. Musul kadar önemlidir. Çok kozmopolittir. Yani bildiğimiz gibi değildir bugünkü gibi falan adamakıllı kozmopolittir. Bruinessen'in çıkarttığı kitapta bazı hatalar var tabii etnik sitemler verilmiyor sayımlarda dinler veriliyor sadece. Buna rağmen çok karışık o kadarki Şemsiler dediğimiz bu Sabiiler dediğimiz din bile var. Yani çok enteresan Diyarbakır'ın içinde. Harput böyle değil tabii. Harput'taki grup iki tane Ermeniler ve Türk Müslümanlar. Ve o yüzden de öyle kalmış. Zaten Elazığ'da öyledir bugün. Yani Doğu'da. Yapısı çok enteresan bir şehirdir. Ama dediğim gibi yolun üstünde sefer yolu üstünde. Osmanlı imparatorluğunda iki tane şey vardır. Evet bugün Diyarbakır'ın çok farklı durumda olduğunu bir merkez durumda olduğunu görüyoruz. Ermeniler çok önemliydi burada. Aynı zamanda tarım çok gelişmişti. Ve hayvancılıkta gelişmişti burada. Tarım çok yaygındı. Bütün bu tanıtımdan sonra şunu söyleyebiliriz Harput'la ilgili olarak; Harput'un birçok Anadolu'daki, Doğu Anadolu'daki birçok kente özgü güzellikleri olduğunu söyleyebiliriz. Örneğin Şam, Musul gibi ve ama bütün bunlara karşın Harput bir kavşaktı. Ve farklı bir atmosferi vardı Harput'un. Farklı

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: *Ce n'était pas moi qui ai dit la différence de ces deux villes mais je peux constater à cette occasion que Diyarbakır est le centre d'une grande province. C'est-à-dire que la ville de Diyarbakır dans cette région vient après Alep, Damas et Bagdad. Elle est aussi importante que Mossoul. Un lieu très cosmopolite. Ce n'est pas comme ce qu'on voit actuellement donc, tout à fait cosmopolite. Il y a évidemment quelques fautes dans le livre écrit par Bruinessen, on ne donne pas les ethnicités dans l'inventaire mais uniquement les religions. Malgré cela, c'est très compliqué tellement qu'on trouve la religion qu'on appelle «Şemsi» et «Sabi». C'est intéressant à l'intérieur de la ville de Diyarbakır. Harput n'est pas en effet ainsi. A Harput il y a deux communautés: les Arméniens et les Turcs musulmans. Tout comme Harput, il y a la même situation aujourd'hui à Elazığ. A l'Est, une ville très impressionnante par sa structure. Et comme je l'ai constaté, il est situé sur une route importante. Il y a deux choses dans l'empire Ottoman. Oui, aujourd'hui nous pouvons remarquer que la ville de Diyarbakır est très particulière, un centre. Les Arméniens étaient très importants dans cette région. Là, l'agriculture était développée tout comme l'élevage d'animaux. L'agriculture était très répandue dans la province. Après tous ces renseignements sur le lieu nous pouvons dire que Harput comprend en soi toutes les richesses, propres aux villes de l'Anatolie, de l'Anatolie de l'Est. A l'exemple de Damas, de*

bir yaşam biçimine sahipti. 1960'lı yıllarda Harput'a gittiğimde benim dikkatimi çeken oradaki terzilerin çokluğu. Ve bu terziler Türk giysileri dikiyorlardı ve Ermeni giysileri de dikiyorlardı. Yani gelenekler sürekli bir çizgi izliyordu. Çünkü Harput'ta sadece Türkler değil Ermenilerde yaşıyorlar ve dışa vurulmuş bir Ermeni hayatı vardı Harput'ta. Harput ticari bir kentti ve lüks bir yaşam hatta çarpıcı frapan bir yaşamın bulunduğu bir kentti. Elazığ, örneğin Harput'a yakındır Sultan Abdülaziz'in kentidir. Bugün de zaten Sultan Abdülaziz'in kenti denir Elazığ'a. Ve aynı yapıya özelliklere sahiptir. Ve bu Doğu Anadolu'nun tipik kentleridir. Çok basit bir bölge değildir Doğu Anadolu. Bugün de çok kozmopolit bir bölgedir. Çok emperyal

Mossoul, et Harput fut un carrefour et posséda une ambiance particulière, un mode vie différent. Dans les années 1960, lorsque je me suis rendu à Harput, ce qui m'a attiré d'abord l'attention c'était l'abondance des couturiers. Et ces couturiers en question faisaient des habits turcs et arméniens aussi. Ainsi, la tradition continuait dans son fil droit. A Harput, il n'y avait pas que les Turcs, là habitaient aussi les Arméniens et ils avaient un mode de vie très remarquable. Harput était une ville de commerce et il y avait là une vie luxueuse, assez frappante. Elazığ n'est pas loin d'Harput, c'est la ville du Sultan Abdülaziz. De nos jours, on appelle d'ailleurs Elazığ comme la ville du Sultan Abdülaziz. Cette ville possède les mêmes caractéristiques et structures, des villes typiquement de l'Anatolie de l'est. L'Anatolie de

bir özelliğe sahiptir. Ve hepsi bütün bu özellikler birlikte var olmaktadır. Bir düşünce var İran'a ve Doğu, İran'ı ve Orta İran'ı incelemeyen, anlamadan Türkiye'nin bu kozmopolit imparatorluk özelliklerini anlamamız mümkün olmaz. Yani Türkiye'nin bugünkü çağdaş durumunu anlayabilmek için, antropolojistlerin, sosyologların anlamak için birlikte çalışmak, anlamak zorunda. Mesela İranlıym diyebilirsiniz şu ya da bu şekilde Türkiye'yi anlamak için, çünkü biz öyleydik. Öyle miyiz bilemem. Öyleydik. Burada bu insanlar nasıl bir arada bulunmuş? Resimlerden görüyorsunuz. O resimden bir şey anlamak mümkün değil. Gördünüz gösterdi bize Görkem. Yani o

l'Est n'est pas une région simple, elle est une région cosmopolite même aujourd'hui. Une région ayant des traits impériaux. Et tous les coins de cette région existent avec ces caractéristiques. Il serait impossible de comprendre ces caractéristiques impériales et cosmopolites de cette région turque sans analyser l'Iran, l'Iran de l'Est et l'Iran central. En d'autres termes, pour pouvoir comprendre la situation contemporaine de la Turquie, il est indispensable que les anthropologues et les sociologues travaillent ensemble. Par exemple, pour comprendre la Turquie vous devez dire que vous êtes plus ou moins persan, car c'est ainsi. Comment tous ces gens ont cohabité là? Comme vous voyez dans les dessins, il est impossible de le comprendre

resimlerden bir şey anlamak mümkün değil. Bugün de İran'ı anlayamazsınız. Mesela geçmişin Türkiye' sini de anlayamazsınız. Bu bir imparatorluktur. O çok önemli o şehirleri öyle göreceksiniz.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER: Çok teşekkürler Sayın Ortaylı. Evet Elaziğ'la ilgili bir enteresan husus Amerika'ya çok göç oluyor. Türklerden, Müslümanlardan. Ermenilerden tabiatıyla ama Türklerden de ilk göçler. Biraz da Michigan vilayetine.

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Tarihçimiz var ya. Madeline Zilfi Elaziğlıdır.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER: Öyle mi?

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Tabi Amerikanlılaşmışlardır.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER: Evet benim ailemden de oraya çok erken 1900'lü yılların başında gidenler. Onun için az çok biliyorum. Tabi, Osmanlı İmparatorluğu nedeniyle inanıyorum ki değişik özellikleri bu imparatorluğun Balkanlarla veya İstanbul'la ilgili özellikleri var ama bu imparatorluğun Roma İmparatorluğuyla karşılaştırıldığında Doğu'ya nasıl geliştiğini de görmemiz lazım. Yeni değerler ürettiğini görmemiz lazım. Bu yeni değerler Osmanlı İmparatorluğu'nun içindeki çeşitliliği de birlikte getirdi. İran kültürünü, Arap kültürünü tanımamız, bilmemiz lazım tabi ki. Ama çok daha ciddi bir yaklaşım gerekiyor Osmanlı İmparatorluğu'yla ilgili araştırma ve çalışmalarda. Aynı zamanda anlamamız gereken geçmişin ne olduğu nasıl olduğu? Geleceği kurabilmek için daha yaşanılabilir gelecek kurmak için bunları göz önüne almamız lazım. Sorular alabiliriz, sormak isteyen varsa?

Fransız Bir Dinleyici: Ben Harput'la ilgili olarak bir şey söylemek istiyorum. Tarihsel değil daha çok aydınların, entelektüellerin, müzikçilerin, sanatçıların merkezi Harput bölgesi. Şairler vardı akşam şiir okunurdu. Türkiye'nin o zamanki şairi Harputluydu. Sayın Belediye Başkanı tanıyor Harput müziğini ve Harput şiirini sanıyorum. Başka bir toplantıda Harput daha da önemli bir yer kazandığında sanıyorum bunlarda gündeme gelecektir. Teşekkür ederim.

de ce dessin-là, présenté par Madame Görkem. On ne peut pas comprendre. Et aujourd'hui il est impossible de comprendre l'Iran. Impossible par exemple de comprendre le passé de la Turquie. Il s'agit d'un empire. Donc, vous devez voir tous ces villes dans cette perspective, c'est très important.

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: Je vous remercie bien Monsieur Ortaylı. Une remarque à faire pour la ville d'Elaziğ, il y a eu beaucoup de migrations vers l'Amérique. Des Turcs, des Musulmans, évidemment des Arméniens aussi mais notamment les premiers émigrés sont des Turcs dont la plupart se sont installés à l'Etat de Michigan.

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Vous connaissez notre historien, Madeline Zilfi, elle est originaire d'Elaziğ.

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: Vraiment?

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Bien sûr, tous, ils se sont américanisés.

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: En fait, de ma famille aussi il y a eu des émigrés en Amérique au début des années 1900. C'est pourquoi j'ai plus ou moins de connaissances à ce propos. L'Empire Ottoman dispose, à mon avis, de différentes propriétés liées aux Balkans et à Istanbul mais comparant à l'Empire Romain, il faudrait distinguer aussi combien il a progressé vers l'Est. Il faudrait voir que l'Empire Ottoman a créé des valeurs neuves. Ces nouvelles valeurs en question ont engendré aussi la diversité dans l'empire. Nous devons bien entendu connaître la culture persane et celle arabe. Cependant, il faudrait une approche plus sérieuse aux recherches et études sur l'Empire Ottoman. Ce qui est nécessaire en même temps c'est de comprendre ce que signifie le passé, comment il s'est formé. Afin de former le futur, de constituer un futur vivable il faut prendre en considération ces facteurs-là. Alors, s'il y a des questions à poser?

Un spectateur français: Je me permets de dire quelques choses sur Harput, à part son histoire ; Harput c'est le centre des intellectuels, des musiciens, des artistes. Là, il y avait des poètes, le soir on récitait des poèmes. Le plus grand poète de la Turquie de l'époque était originaire d'Harput. Je crois que Monsieur le Maire connaît bien la musique et la poésie d'Harput. Dans une autre organisation, je considère que la ville d'Harput lorsqu'elle aura plus d'importance tout cela viendra à l'ordre du jour. Merci.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER: Evet tabii, Harput'la ilgili maratonun başlangıcındayız bu konular da işlenecektir.

Türk Bir Dinleyici: Önce Sayın Ortaylı'ya bir küçük hatırlatma diyeyim ben. Çünkü Harput deyince akla Cevat Başkurt'un meşhur bir piyesi vardır biliyorsunuz. "Harput'ta Amerikalı", bilmiyorum değinildi mi konuya?

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Demin değindiğim konu.

Türk Bir Dinleyici: Sözümleri geri alayım o zaman. Kulaklığı takmamıştım. Onun dışında Fransızca olarak Mösyö Pinon'a bir açıklama yada onfirmasyon yapmak istiyorum. Mösyö Pinon, Albert Gabriel'den söz ettiğiniz zaman benim hafızamda başka bir şey vardı sanıyorum. Diyarbakır'daki surların yıkılmasına da engel olmuştu 1940'lı yıllarda. Yani Diyarbakır surlarının yıkılmasını önlemişti. Çünkü o zaman Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti bir takım ayaklanmaları önleyebilmek için surları yıkarak kenti denetim altında tutabilmek istiyordu.

Prof. Pierre PİNON: Diyarbakır için bir şey diyemem ama Gabriel, Türk hükümetinin isteği üzerine tarihsel yapıların korunmasıyla ilgili olarak bir takım öneriler getirdi. Metinler hazırladı hükümetin isteği üzerine. Birçok metin hazırlayıp 1940'lı 50'li yıllarda Türk hükümetine tarihi binaların, tarihi mirasın korunması için gerekli olan metinler hazırlamıştı. Bütün bunların hepsini yayınlamadık ama bu konuda çalışmaları var. Türkiye Cumhuriyeti hükümetinin isteği üzerine koruyucu kanunlar, tarihi eserlerin korunmasıyla ilgili kanunlara yönelik çalışmalarda bulundu. Söylediğiniz konuda araştırmalar yapabilirim. Bu sözünü ettiğim bilgiler fotoğraflar var ve kitabın yazarından geliyor. Diyarbakır'da Gabriel'in bulunduğu ve birçok anıları var Albert Gabriel'in Diyarbakır'la ilgili olarak.

Türk Bir Dinleyici: Tam olarak tarih olarak sanıyorum 1940'lı yıllar. Belki biraz daha önce Şeyh Sait isyanından hemen sonra belki. Hükümet kenti denetim altında tutmak istiyor o zamanlar ama Gabriel'in bu konudaki hükümete yönelik eleştiriler üzerine surların yıkılması, köprülerin yıkılmasını önlemiş oluyor.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER: Evet, Efendim siz de buyurun lütfen.

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: Oui bien sûr, en ce qui concerne Harput nous sommes au départ du marathon et j'estime que ces sujet-là aussi seront abordés.

Un spectateur turc: D'abord, je voudrais rappeler à Monsieur Ortaylı quelque chose. Quand il s'agit de Harput c'est la fameuse pièce de théâtre de Cevat Başkurt qui vient à l'esprit: "Un américain à Harput", est-ce qu'on a parlé à ce propos?

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: C'est justement le sujet dont nous venons de parler tout à l'heure..

Un spectateur turc: Ah bon, pardonnez-moi alors. Je n'avais pas utilisé à ce moment-là l'écouteur. Par ailleurs, j'aimerais faire une explication ou plutôt une confirmation en français à Monsieur Pinon. Monsieur Pinon, quand vous avez parlé d'Albert Gabriel je pensais à mon compte que j'avais en mémoire une autre chose. Il avait empêché la démolition des murailles de Diyarbakır aux années 1940, c'était bien lui qui avait empêché. Car à ce temps-là, le gouvernement de la République turque pour assurer le contrôle de la ville voulait démolir les murailles; ainsi, il allait réprimer les soulèvements qui s'affirmaient en divers lieu.

Prof. Pierre PİNON: Alors, je ne sais pas pour Diyarbakır mais Gabriel, sur la demande du gouvernement turc, il apporta en effet certaines propositions pour la protection des monuments historiques. Sur demande du gouvernement, il a préparé des textes de loi, des rapports dans les années 1940, 1950 concernant la protection des héritages historiques. Il y avait des rapports mais je ne les pas tous publiés; des rapports donc au sujet des propositions de loi pour la protection des œuvres historiques, sur la demande de la République Turque. Je peux faire des recherches sur les choses que vous avez constaté tout à l'heure. Ce que j'ai donné comme renseignements et photos ils sont là et proviennent du livre de l'auteur. A propos de Diyarbakır aussi Gabriel a plusieurs souvenirs puisqu'il y est allé là-bas.

Un spectateur turc: Comme date précise je crois qu'il s'agit des années 1940, peut-être un peu plus tôt; probablement juste après la révolte de Şeyh Sait. A cette époque, le gouvernement veut contrôler la ville mais Gabriel après les critiques contre le gouvernement empêche la démolition des remparts et des ponts.

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: Oui, je vous prie, la parole est à vous.

CNN Türk Paris Temsilcisi Arzu Çakır MORİN:

Bilmek istediğim şu; UNESCO nezdinde girişimler Harput'la ilgili olarak sonuçlanacak. Maratondan söz ettiniz, bu maratonla ilgili sonuçlar elde edilecek, somutlaşacak? Bay Ortaylı'dan da şunu sormak istiyorum; Bu yaklaşımda Harput'a bir şans tanıyor musunuz?

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay

CENGİZER: Şans, müsaadenizle doğru tabir değil, buradaki mesele bu imtihana girmek. Çünkü bu imtihan ... Türkçe konuşuyorsunuz değil mi?

CNN Türk Paris Temsilcisi Arzu Çakır MORİN:

Tabi tabi.

Arzu Çakır MORİN, Représentante de CNN

TÜRK à Paris: Ce que je veux savoir c'est: les démarches auprès de l'UNESCO vont avoir un résultat pour Harput. Vous avez parlé de marathon, on aura des résultats de ce marathon en question, des résultats concrets. Ma question est aussi pour Monsieur Ortaylı: Selon cette approche, pensez-vous que Harput aura de la chance?

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès

de l'UNESCO: La chance, permettez-moi de corriger, ce n'est pas le bon terme, ce qui est essentiel ici c'est participer à ce concours. Car ce concours...Vous parlez turc n'est-ce pas?

Arzu Çakır MORİN, Représentante de CNN

TÜRK à Paris: Oui évidemment.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay

CENGİZER: Şimdi buradaki mesele bir öz disiplin. Eğer belirli bir hedefi önünüze koyarsanız bu sizi gerekli disiplinlere sevk eder. Mesela, Görkem hanımın demin bahsettiği düzenlemeler daha fazla dikkat etmek gerekir. Dünya'da, Dünya Miras Listesi aynı zamanda politize de olmuş ister istemez. Fakat, UNESCO son derece dikkatli davranıyor. UNESCO hepimiz için çok kıymetli bir örgüt, çünkü kültür dünyası içinde yaşamazsanız istediğiniz kadar, amiyane tabirle maruz görün alışveriş merkezi yapın, en lüks filoları yapın bunlar 10 dakikada uçup gidebilir ama kültürel değerleriniz yüzyıllar boyu kalır. Dolayısıyla bir şehrin kendisine, dünyada en iyi tanınan 5 marka arasında UNESCO. Afrika'nın

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès

de l'UNESCO: Dans ce contexte, c'est une question de discipline de soi. Si vous avez un objectif bien défini cela vous mènera à certaines disciplines nécessaires. Par exemple, il faudrait faire particulièrement attention aux agencements sur lesquels Madame Görkem a fait remarque toute à l'heure. Dans le globe, la liste du patrimoine mondial est inévitablement politisée. Cependant, l'UNESCO agit extrêmement avec attention. L'UNESCO est une organisation précieuse pour nous tous parce que si vous n'existez pas dans le monde culturel peu importe que vous construisez des grandes surfaces, les masses luxueuse tout ceux-ci peuvent s'anéantir dans peu de temps mais les œuvres culturelles subsisteraient pendant des siècles. C'est la raison pour laquelle, quand vous demandez à une ville les cinq marques mondiales les plus connues

ufak bir şehirde sorduğunuz zaman ilk söyledikleri 5 markadan biri UNESCO. Biliyorlar ne olduğunu. Bu enteresan bir şey. Türkiye'de bundan daha fazla faydalanmalı. Çünkü kültürel anlamda bir süper gücüz biz. Yani o derece derin bir tarihimiz var ki, dolayısıyla her şehir isterse, Türkiye'deki her şehir isterse çok şey bulabilir. Ama Elazığ'ın gerçekten bir özelliği var. O da bütün doğu kültürü denen ve çok derinlere doğru giden bir alışımın bir merkezi olması. Şimdi siz kendinizi anlatmadan kimse sizi bilmez. Önce sizin kendinizi anlatmanız lazım. Onun için bunu yapmaya çalışıyoruz.

CNN Türk Paris Temsilcisi Arzu Çakır MORİN:

Sadece bir dahaki toplantı ne zaman onu öğrenmek istedim. Harput'la ilgili toplantı var mı? Toplantı ne zaman?

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER:

A, evet ben kafamı şansa taktım kusura bakmayın. Çünkü şans bizim gibi..

CNN Türk Paris Temsilcisi Arzu Çakır MORİN:

(Gülümseme)Biz şans diliyoruz tabi ki, şansı var mı? Bir dahaki toplantı ne zaman olacak?

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER:

Ha evet evet, bir dahaki toplantı inşallah gelecek sene devam ederiz. Demin oradaki beyefendinin dediği gibi daha kültürel yönleriyle ele almaya çalışırız. Ama anlatmamız çok mühim yani sadece bütün Türkiye'nin karşılaştığı bütün meselelerde bizim daha derin tartışmaya doğru gitmemizi sağlayacak bilimsel, belirli ölçütler, belirli kıstaslar dâhilinde işler yapmamız gerekiyor.

CNN Türk Paris Temsilcisi Arzu Çakır MORİN:

.. Bir dahaki kültürel miraslar toplantısında aday olacak mıyız yani teknik olarak nasıl onu merak ediyorum? Yani yol haritası nedir?

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER:

Yol haritası şudur; bu bir hükümet kararıdır. Türkiye'de hangi şehrin dünya miras listesine, çünkü bunlar sayılıdır her yıl belirli sayıda olması gerekir. Çok güçlü bir dosyanın hazırlanmış olması gerekir ve uzmanların suallerini cevaplandırabilecek bir kadro oluşmuş olması gerekir. Burada tabi, Kültür ve Turizm Bakanlığımız ve Dışişleri Bakanlığımız belli başlı rolü oynamaktadır. Burada, Elazığ kendi üzerine düşeni

vous aurez dans la réponse le nom de l'UNESCO. Même dans une toute petite ville africaine vous aurez le nom de l'UNESCO parmi les cinq grandes marques du monde. Ils savent ce que cette organisation signifie. C'est impressionnant n'est-ce pas ? Donc, la Turquie devrait profiter beaucoup plus parce que du point de vue culturelle nous sommes une grande puissance. En d'autres termes, nous possédons une telle histoire glorieuse et profonde que chaque ville de chez nous si jamais elle est déterminée peut trouver beaucoup de faveurs. Toutefois, la ville d'Elazığ a vraiment une particularité. C'est qu'elle représente un centre comprenant toutes les variétés de la culture orientale. Maintenant, si vous n'expliquez pas la situation vous-même personne ne vous connaîtra. Il est nécessaire que vous vous exprimer d'abord. On est d'ailleurs là pour continuer dans l'effort de cette finalité.

Arzu Çakır MORİN, Représentante de CNN TÜRK à Paris: J'ai voulu simplement savoir quand se tiendra la réunion prochaine. Est-ce qu'il y aura une activité sur Harput ? Si oui, quand aura-t-elle lieu?

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: Ah oui, j'ai été préoccupé de la question de chance, pardonnez-moi. Car la chance est pour des gens comme nous...

Arzu Çakır MORİN, Représentante de CNN TÜRK à Paris: (sourire) Nous vous souhaitons de la chance bien sûr, mais est-ce que la chance est avec vous ? Quand la réunion suivante se tiendra-t-elle ?

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: Eh bien oui, j'espère que notre réunion suivante sera l'année prochaine. Comme l'a constaté tout à l'heure ce monsieur-là nous pouvons pour la prochaine fois aborder la question du point de vue culturelle. Mais l'essentiel c'est de s'exprimer. Dans toutes les questions confrontées en Turquie, il faudrait que l'on réalise les activités dans le fil droit de certains critères et procédés scientifiques qui favoriseraient d'ailleurs à des débats plus profonds et plus sains.

Arzu Çakır MORİN, Représentante de CNN TÜRK à Paris: Est-ce qu'on va de nouveau être candidat à la réunion prochaine sur le patrimoine culturel? Je voudrais savoir comment ça fonctionne de façon technique? Quel est votre plan de route?

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: Le plan de route correspond d'abord à la décision prise par le gouvernement. Il faudrait voir, en Turquie, quelle ville est plus disposée pour la liste du patrimoine mondial car c'est recensé, il faudrait tenir

yapıyor zaten, Kültür ve Turizm Bakanlığı nezdinde. Şehrin özelliğini tarihi ortaya koyuyor. Ondan sonra bir değerlendirme süreci başlaması lazım. Ondan sonra hükümet seviyesinde alınacak bir karar ile bizim daimi temsilciliğimizin talimatlandırılması gerekir. Ondan sonra da tabi talimatın gereği olarak çeşitli aktiviteler yapılabilir. Ama tabi bu özellikle vurgu yapıyorum, UNESCO kuralları dışında hareket etmedik. Yani bu bir propaganda toplantısı değil. Gerçekten Albert Gabriel'i de andığımız bir toplantı oldu. Tabiatıyla Harput üzerinde ve ben samimiyetle bütün konuşmacılarımıza teşekkür ediyorum. Pierre PİNON'a da çok teşekkür ediyorum. Çok aydınlatıcı oldu. Sayın hocamız öyle. Görkem Gül Duman Hanım çok özel bir gayreti ortaya koydu ona da çok müteşekkirimiz. Onun dediği noktaları yerine getirmeden pek bir yere varamayız aslında. Ben çok teşekkür ediyorum hepimize başka bir soru olmayacaksa.. Tabi tabi sayın Başkanım buyursunlar. Ondan sonra da şeye geçeceğiz bir kokteylimiz var.

Elazığ Belediye Başkanı Mücahit YANILMAZ:

Ben öncelikle böyle bir toplantıda, Harput konulu toplantıda fikirlerini ifade ettiğinden dolayı Prof. Dr. İlber ORTAYLI'ya teşekkür ediyorum.

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Sağolun.

Elazığ Belediye Başkanı Mücahit YANILMAZ:

Yine, Prof. Pierre PİNON'a teşekkür ediyorum ve Görkem GÜL DUMAN'a teşekkür ediyorum. Harput değişik dinlerin, değişik ırkların, değişik mezheplerin ve değişik dillerin yaşadığı bir medeniyetler geçididir. Burada birlikte yaşama kültürünü en iyi ortaya koymuş olan bir kent. Bugün hala öyleyiz. Hala Elazığ'da değişik dillerde, değişik dinlerde ve değişik ırklarda biz birlikte mutlu bir şekilde yaşama kültürünü ortaya koymuşuz. Ancak biraz önce soruyu soranın söylediği gibi Harput bir kültür şehri, bir musiki şehri, bir şiir şehri, bir makale şehri. Bu çerçevede bundan 24 yıl önce başlayan Uluslararası Hazar Şiir Akşamları kesintisiz olarak devam ediyor. Bu yıl 24. Yıl programları yapılacak. Uluslararasıdır. Bütün dünyadan şairler gelip orada şiirlerini ifa ediyorlar. Yine meşhur şairlerimizden Fikret Memişoğlu'nun iki gün önce doğumunun 100 ncü yıldönümünde andık. Ahmet Kabaklı, yine Harput'un yetiştirdiği çok

un certain chiffre chaque année. Il est indispensable de préparer un dossier bien rempli et établir un cadre ayant la vocation de répondre aux questions des experts. Notre Ministère de la Culture et du Tourisme et le Ministère des Affaires extérieures jouent à cet effet un rôle majeur. La ville d'Elazığ fait son devoir, c'est évident. Et cela auprès du Ministère de la Culture et du Tourisme. La particularité de la ville est assurée par son histoire. Il faut ensuite qu'il y ait un processus d'évaluation. Puis, avec une décision prise au niveau du gouvernement, il faudrait que notre établissement permanent soit chargé de mission. Et puis après, on peut selon cette directive réaliser des activités. Mais je dois le souligner que l'on n'a pas agi hors des directives de l'UNESCO. Il ne s'agit donc pas d'une réunion de propagande. Cette réunion a été, en outre, une véritable séance de commémoration d'Albert Gabriel. Comme évidemment Harput... Je remercie sincèrement tous les intervenants. A Pierre PINON, pour ses connaissances très précieuses, à notre professeur aussi. Madame Görkem Gül Duman a démontré un effort exceptionnel, je la remercie vivement car sans accomplir les affaires auxquelles elle nous a attiré l'attention on ne peut pas vraiment faire grand-chose. Je remercie donc à tous, et s'il n'y a plus de question.. Ah oui, bien sûr, je vous prie Monsieur le Maire, s'il vous plaît. Puis on passera au cocktail...

Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ:

Avant tout, je remercie d'emblée Prof. Dr. İlber ORTAYLI qui a eu l'amabilité d'exprimer ses pensées au sujet d'Harput dans une telle réunion.

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Merci.

Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ:

Je remercie encore Pof. Dr. Pierre PINON et Görkem GÜLDUMAN. Harput est un croisement des civilisations, où cohabitait de différentes religions, ethnicités, sectes et langues. C'est une ville qui a très bien réussi à maintenir la culture de la cohabitation. C'est valable pour aujourd'hui. A Elazığ, vous trouverez une culture de cohabitation heureuse impliquant de différentes langues, religions et ethnicités. Néanmoins, comme l'a constaté tout à l'heure l'un des spectateurs, Harput est une ville de la culture, de la musique, de la poésie, des articles. Dans ce contexte, depuis 24 ans, les Soirées Internationales de la Poésie Hazar continuent sans interruption. Cette année, on fera les programmes de la 24e édition. Des poètes venant de différents coins du

önemli yazarlardandır. Harput'ta, Harput'u geleceğe taşımak geçmişini korumak için 2014 yılında KUDEB'i kurduk. Biraz önce Görkem hanımın da bahsettiği gibi KUDEB'i kurduk. Yetmez. Yine Harput'u yenileme alanı olarak ilan ettik. Artı, Harput'ta alan yönetimi çalışması başladı. Bütün bunlar aynı zamanda UNESCO'ya girerken, girmek isterken yapılması gereken çalışmalardır. Bu çalışmanın bütün adımları atıldı. Yine Harput'taki kitabelerin ve mezar taşlarının okunması için bir çalışma başlattık ve Fırat Üniversitesi ile birlikte çalışıyoruz. Harput'taki o tarihi sokakların ortaya çıkması için sokak sağıklaştırma çalışmasını da İstanbul teknik Üniversite ile birlikte çalışıyoruz. Harput'u restorasyonlarla, kazı çalışmalarıyla, sokak sağıklaştırma çalışmalarıyla ve kitabelerin okunmasıyla o tarihi misyonuna tekrar dönmesinin çalışmasını biz ısrarla Elazığ Belediyesi olarak biz yürütüyoruz. Yurt içinde yurt dışında bu konuda yapılacak olan bütün çalışmalara da desteğimizi veriyoruz ve destek vermeye de devam edeceğiz. Bu maratonun ana göbeğinde Elazığ Belediyesi bütün zorlukları üstlenerek yolumuza devam edeceği. Ben tekraren başta sizlere ve burada bulunan bütün dinleyicilere çok teşekkür ediyorum.

(Alkışlar...)

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay

CENGİZER: Sayın Başkanım teşekkür ederiz. Ben de bütün dinleyicilere teşekkür ediyorum. Ayrıca, Elazığlı iş adamlarımızda var, Elazığ Vakfımızın Başkanı ve Yönetim Kurulu da buradalar. Tabi Sayın Başkonsolosumuz burada, Sayın Büyükelçimiz tabiatıyla ben aynı zamanda buradaki her Türk'e size tanıştırmıştım sahip çıkan Dr. Demir'e de çok teşekkür etmek istiyorum. Her türlü faaliyetimizde yerini almaktadır. Ondan sonra diğer kıymetli vatandaşlarımız da bulundular. Sayın Sırbistan Büyükelçisi. Sırbistan aslında bizim için çok önemli bir ülke. Kuveyt benim için çok önemli bir ülke. Benim için kalbimde çok özel bir yeri var benim ilk dış tayinim Kuveyt'e tayin olmuştum. Şimdiye kadar arkadaşların yaptığı etkinliklerden biri oldu. Daha evvel Ethem Erdem konuşmuştu, Yıldız Sarayı fotoğraf sergisi marjında. Şimdi bu oldu. Çok çok teşekkür ediyorum sağolun.

.....

monde récitent leurs poèmes. Nous avons célébré il y a deux jours le centenaire de la mort de Fikret Memişoğlu, l'un de nos poètes célèbres. Ahmet Kabaklı est un auteur important issu de la ville d'Harput. A Harput, nous avons créé KUDEB en 2014 pour conserver le passé de Harput et le transmettre à l'avenir. Comme vient d'en parler Madame Görkem, nous avons fondé KUDEB. Mais cela n'est pas suffisant pour Harput. Nous avons aussi proclamé comme site à restaurer. De plus, on a commencé aux travaux de l'administration de site à Harput. Tout cela correspond d'ailleurs aux travaux à réaliser lors du processus d'adhésion à l'UNESCO. Donc, on a déjà fait tout ce qui était nécessaire à cet égard. Nous avons commencé aussi un travail concernant la lisibilité des épitaphes des pierres tombales et on le fait en collaboration avec l'Université Fırat. On travaille aussi avec l'Université Technique d'Istanbul pour l'amélioration des rues historiques de Harput. En tant que mairie de la ville d'Elazığ, nous poursuivons avec effort et insistance les travaux de restauration, de fouille, d'amélioration des rues et la lisibilité des épitaphes à Harput pour refaire gagner au lieu sa mission historique et originelle. Nous accordons tous nos soutiens aux travaux qui correspondent à ce propos, que ce soit dans notre pays ou à l'étranger. En tant que mairie de la ville d'Elazığ nous sommes en plein marathon engagé malgré toutes les difficultés à affronter. Je remercie une fois encore à vous et à tous les spectateurs venus nous rejoindre.

(Applaudissement...)

Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: *Monsieur le Président je vous remercie. Je remercie personnellement tous les invités. Il y a parmi nous, les hommes d'affaires venant d'Elazığ; le Président de la Fondation d'Elazığ ainsi que les membres aussi sont ici. Notre Consul Général est aussi parmi nous; notre Ambassadeur, je vous l'avais déjà présenté à tous, Monsieur Dr. Demir, je le remercie beaucoup. Il prend part dans toutes nos activités. Il y a aussi nos précieux concitoyens. Parmi nous, son excellence l'Ambassadeur de Serbie. La Serbie est vraiment un pays très important pour nous. Koweït c'est un pays très important pour moi car il occupe une place particulière à mon cœur ; ma première nomination à l'extérieur a été faite à Koweït. Jusqu'à présent j'avais pris part dans l'une des activités faites par nos amis. Avant, c'était Ethem Erdem qui avait parlé, dans l'exposition de photos au Palais de Yıldız. Voilà maintenant que l'on est là. Je remercie infiniment à tous et à toutes !*

.....

KONFERANS SONRASI RÖPÖRTAJLAR

LES REPORTAGES RÉALISÉS APRÈS LA CONFÉRENCE

Fırat TV Muhabiri: Sayın hocam Harput'u buraya taşıyabildik mi? Harput ne olacak?

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Harput meselesini buraya taşıdık. 20 şer dakikalık iki konferans yaptık. Bu biraz değinme oldu herhalde Harput bu kadar olamaz tarihini incelemek. Ama bu bir başlangıç beynelmilel platformda takdim.

Fırat TV Muhabiri: Harput bir Dünya mirası mı?

Prof. DR. İlber ORTAYLI: Harput bir dünya mirası bizim için önemli bir merkez onu görmek lazım.

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER: Bugün yapılması istenen zannediyorum bunu başardık. Türkiye'nin bütün kentlerinin özel bir ilgiye ihtiyacı var. Ama Harput'un objektif olarak çok büyük özellikleri haiz olan çok eski bir kentimiz. Sayın Başkanımın da ifade ettiği gibi biraz evvel birlikte yaşama kültürünün olgunlaşmış olduğu bir yer. Bugün biz Harput hakkında çok kültürel bir toplantı yaptık.

Ama bunu diyebilecek durumda değiliz çünkü daha yeni yeni çok şeyler yapmaya başladık. Kültürel dünya çok mühimdir. Türkiye'nin kendisini anlatabilmesi lazım. Kendisini anlattıkça da hak olacak anlaşılacak istemesi de. Tabi burada bir düzeltme yapmak isterim Elaziğ Vakfı da buradaydı onların çok yardımlarını gördük. Elaziğ Vakfı çok mühim. Bence çok objektif olarak gururlanabileceğimiz aktiviteye imza koyduk.

Fırat TV Muhabiri: Harput bir Dünya mirası mı?

UNESCO Daimi Temsilcisi Büyükelçi Altay CENGİZER: Kesinlikle bir dünya mirası ama bizim anlatabilmemize ve sahip çıkmamıza da bağlı.

Reporter de Fırat TV: Monsieur le Professeur a-t-on pu représenter Harput? Qu'arrivera-t-il à Harput?

Prof. Dr. İlber ORTAYLI: Oui, on a pu représenter Harput ici. On a réalisé deux conférences de 20 minutes pour chacune. On en a parlé un peu, en effet, Harput, son histoire est plus que ça. Mais de fait c'est un commencement, une sorte de présentation générale.

Reporter de Fırat TV: Est-ce que Harput est un patrimoine mondial?

Prof. DR. İlber ORTAYLI: Harput est un patrimoine mondial, oui, un centre important pour nous tous, il faudrait bien le saisir.

Altay CENGİZER, Délégué permanent auprès de l'UNESCO: Je crois qu'on a pu faire ce qu'on attendait de l'ordre du jour. Toutes les villes de la Turquie ont besoin d'un intérêt particulier. Toutefois, Harput est objectivement une ville ancienne comportant de grandes propriétés. Comme Monsieur le président a déjà précisé toute à l'heure, c'est un endroit où s'est épanouie la culture de cohabitation. Aujourd'hui, nous avons fait une réunion tout à fait culturelle sur Harput.

Mais nous ne sommes pas encore en disposition de l'affirmer partout car ces démarches sont très récentes. Le monde culturel est très important. Il est nécessaire que la Turquie ait le pouvoir de s'exprimer. Ainsi, on le comprendrait au fur et à mesure. Entre temps je voudrais faire une petite correction, la Fondation de la ville d'Elaziğ était présente aussi, elle nous a beaucoup soutenu. La Fondation de la ville d'Elaziğ est très importante. A mon avis, nous avons réalisé une activité dont on peut être fier.

Reporter de Fırat TV: Est-ce que Harput est un patrimoine mondial?

Altay CENGİZER, Délégué permanent auprès de l'UNESCO: Certainement. C'est un patrimoine mondial à condition qu'on arrive à prendre possession et à l'expliquer.

Fırat TV Muhabiri: Buyurun efendim.

Türkiye Cumhuriyeti Paris Büyükelçisi İsmail Hakkı MUSA: Evet Sayın Büyükelçimiz bahsetti. Hakikaten bugün Türk kültür dünyasının artık logolaşmış ismi marka ismi büyük üstad İlber ORTAYLI'nın da yer aldığı çok kapsamlı bizi adeta asırlar öncesinden bir gezintiye çıkararak bu her şeyden önce ülkemizin dışarıdan görünürlüğünün ön plana çıkarılması için çok önemli bir faaliyet. Tabi ki, Harput'un tarihi derinliğine özellikleriyle bu listede yer alması çok önemli bir gelişme olacaktır. Bunun ötesinde bununla birlikte Türkiye'nin dışarıdan görünürlüğünün ön plana taşınması önemli. Hakikaten çok güzel oldu. O kadar önemli ki, bu geçmekte olduğumuz zaman diliminde bizim kültürel mirasımızla ilgili faaliyetlere özellikle önem vermemiz gerekiyor. Hakikaten Fransızlarla konuştuğumuzda, basın mensuplarıyla, televizyoncularla, milletvekilleriyle, senatorlarla şunu görüyoruz her gün bir susamışlık var. Türkiye yeterince tanınmıyor. Bilinmiyor. Biz de kendi zaviyemizden bizi zaten anlamıyorlar diyoruz. Biz yapmamız gerekeni yapmalıyız. Bu çok önemli. Önce üzerimize düşen görevi layıkıyla yapacağız ondan sonra da zaten hiçbir zaman anlamayanlar da olacaktır. Onlarla bizim işimiz yok. Biz gerçekten iletişime açık, mesaja açık, paylaşıma açık Fransız dostlarımıza, Paris'te Fransa'da size açık sizinle çalışmak isteyen, sizlere yardım etmek isteyen bir ekip var.

Reporter de Fırat TV: Je vous en prie.

İsmail Hakkı MUSA, Ambassadeur de Turquie à Paris: Eh bien oui, notre ambassadeur en a parlé. Aujourd'hui, avec la participation de İlber Ortaylı, ce grand nom du monde culturel turc qui nous a fait voyager à travers les siècles passés, cette activité est, en effet, une activité très importante pour d'abord la présentation de notre pays dans le globe. Certes, ce serait un grand progrès de voir finalement Harput, avec toutes ses propriétés historiques dans la liste du patrimoine mondial. Mais d'autre part, il est important aussi de mettre au premier plan le portrait de la Turquie à l'égard des pays du monde. C'est franchement bien accompli. Et c'est très important que l'on ouvre davantage ces temps-ci la voie aux efforts dus à nos patrimoines culturels. Pendant nos conversations avec les Français, les membres de la presse, les diffuseurs de TV, les députés et les sénateurs on remarque combien ils sont curieux de nous connaître de près ; on ne connaît pas suffisamment la Turquie. On ignore ! Quant à nous, on se plaint de ne pas être compris. Nous devons d'abord faire notre devoir, c'est très important. L'essentiel c'est de faire avant tout ce qu'on doit et patienter ; malgré tout il y aurait toujours des préjugés contre. Mais nous n'avons pas affaire à ceux-là. Nous sommes en rapport avec nos amis français ouverts à la communication et en France, à Paris, il y a une équipe qui veut être en communication avec vous et qui voudrait travailler ensemble.

Fırat TV Muhabiri: Harput bir dünya mirası mıdır?

Türkiye Cumhuriyeti Paris Büyükelçisi İsmail Hakkı MUSA: Elbette ki, bir dünya mirasıdır. Pekin'de mi aramak lazım yani dünya medeniyetleri tarihine baktığımız zaman hangilerinin izlerini taşıyor olması

Reporter de Fırat TV: Harput est-il un patrimoine mondial?

İsmail Hakkı MUSA, Ambassadeur de Turquie à Paris: Sans aucun doute, c'est un patrimoine mondial. Ce n'est pas la peine de le chercher à Pékin, c'est-à-dire il est important de voir les œuvres qui portent en soi les traces de l'histoire des civilisations

önemli değil mi? Biz gördük bugün ekranlardan Osmanlı, Selçuklu, Bizans, Hitit gitmiş.. Hepsi tabiatıyla dünyanın belli başlı dünya medeniyetine katkıda bulunan belli başlı alt medeniyetleri diyelim barındırmış bir şekilde onlara vücut vermiş bir ülkenin Harput'u. Harput tabi ki, bir dünya mirası.

du monde, n'est-ce pas? Sur l'écran nous avons vu tous aujourd'hui : les civilisations Ottomanes, Seldjoukides, Byzantines, Hittites... Harput c'est le nom d'une géographie grandiose qui a servi de foyer à ces grandes civilisations mondiales ; c'est pourquoi Harput, il est un patrimoine mondial.

Elazığ Belediye Başkanı Mücahit YANILMAZ:

Öncelikle çok mutluyum. Öncelikle 5 ay önce başlatmış olduğumuz Harput'un UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girmesiyle başlatmış olduğumuz çalışmalarımızın bugün Paris'te UNESCO ayağını tamamlamış oluyoruz. Biz Harput'un tarihini, misyonunu ve kimliğini çok iyi biliyoruz. Biraz önce burada anlattık. Ayrıca nereden geldiğini çok dinli, çok kimlikli, çok ırklı, çok dilin konuşulduğu birçok mezheplerin olduğu bununla birlikte yaşamak kültürünün ortaya konulduğu nadir ve nadide şehirlerden biridir. Böyle bir şehrin gerçekte dünya mirası olan bir şehrin Dünya Mirası isminin de teyit ve tescil edilmesi için buradayız. Burada ben inanıyorum ki, başta Prof. Dr. İlber ORTAYLI ve diğer konuşmacılar Harput'la ilgili verilmesi gereken bilgileri verdiler. Tabi bu esasında bir kapının açılmasıydı. Bugün bu kapıyı açtık şimdi orada uzun bir yolumuz var. O yolda yürüyeceğiz.

Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ:

Je dois affirmer que je suis très content. Nous venons de compléter l'étape de Paris-UNESCO de nos démarches, commencées il y a 5 mois, dans l'objectif de faire candidat Harput à la liste du patrimoine mondial de l'UNESCO. Nous, nous connaissons de près l'histoire, la mission et l'identité d'Harput. On en a parlé tout à l'heure ici. On a précisé d'où cette ville rare et précieuse est issue, ce berceau honorable qui comprend plusieurs religions, plusieurs identités, plusieurs langues et plusieurs sectes s'affirmant dans une culture de vie solidaire. Le nom de cette ville qui est naturellement un patrimoine mondial pour tous doit être attesté officiellement et nous sommes justement là pour cette raison. Je crois que les conférenciers, Monsieur Prof. Dr. İlber ORTAYLI et les autres ont instruit largement les spectateurs à propos d'Harput. Cette première activité est bien entendu une ouverture à une longue voie sur laquelle nous allons marcher ensemble. Lors de notre cheminement nous n'allons pas se plaindre de la fatigue, nous n'allons pas nous lasser, nous allons passer les étapes avec patience

O yolda yürürken yorulmayacağız, bıkmayacağız, usanmayacağız sabırla, metanetle kendimizi anlatarak yolumuza devam edeceğiz. Ben bugün Harput'la ilgili UNESCO'da verilen konferansa öncelikle Paris'in, Fransızların, Türklerin ve hemşerilerimizin çok büyük ilgi gösterdiklerini gördüm. Herkese çok teşekkür ediyorum. Böyle bir konferans belki UNESCO bünyesinde ilk defa yapılan bir konferanstı. Önemliydi. Biz Harput'u Paris'e UNESCO'ya taşıdık. Bundan sonraki aşamaları da taşımaya devam edeceğiz.

Fırat TV Muhabiri: O zaman bizim sayın Cumhurbaşkanımızdan, Meclis Başkanımızdan, Başbakanımızdan tüm Meclis'imizden bu işe kulak, yürek ve destek vermelerini arzu etmek zorundayız.

Elazığ Belediye Başkanı Mücahit YANILMAZ: Tabi bunun müracaat yeri Türkiye'deki Kültür ve Turizm Bakanlığımız. Biz oraya müracaatımızı yaptık. Şu anda Kültür ve Turizm bakanlığımızın ilgilileri- yetkilileri bu konuyla çok yakından ilgileniyorlar. Özellikle ben Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Sayın Hüseyin YAYMAN Bey'e çok teşekkür ediyorum.

et foi, en nous exprimant à chaque reprise. Moi, j'ai remarqué aujourd'hui le vif intérêt des Français, des Turcs et de nos concitoyens à la Conférence Site Historique d'Harput à l'UNESCO. A cette occasion, je remercie tout le monde. Une conférence au sein de l'UNESCO comme celle-ci est peut-être unique en son genre. C'est important. Nous avons apporté Harput à Paris, à l'UNESCO. Nous le ferons encore dans les étapes à venir.

Reporter de Fırat TV: Dans ce cas, nous souhaitons que notre Président de la république, nos Président de la grande assemblée nationale, notre Premier ministre ainsi que tous les représentants de l'assemblée accordent vivement leurs soutiens à cette question.

Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ: Oui, mais la sollicitation est à faire au Ministère de la Culture et du Tourisme en Turquie. Et nous, nous avons déjà fait recours. En ce moment tous les représentants, les chargés du Ministère de la Culture et du Tourisme s'occupent de près de cette affaire. A cette occasion, je remercie particulièrement Monsieur Hüseyin YAYMAN, le Ministre Adjoint de la Culture et du Tourisme.

Elazığ Belediye Başkanı Mücahit YANILMAZ:

Şöyle özetlersek. Esasında konu çok önemli. Milattan önceki yıllarda Huriler Dünya'nın nerelerinde yaşamışlarsa, Hititler nerelerde yaşamışlarsa, Romalılar nerede yaşamışsa, Bizans nerede yaşamışsa, Anadolu Selçuklular, Artuklular, Urartular, Osmanlılar dünyanın neresinde yaşamışlarsa Harput bu yaşam merkezidir. Dolayısıyla sadece bizim problemimiz değil, dünyanın sahip çıkması gereken bir yerdir. Biz dünya adına Elazığ'da sahip çıkıyoruz. Şimdi diyoruz ki, Ey UNESCO'nun Dünya Miras Listesi'nde bulunanlar veya buradaki yetkililer biz yöremizde Harput'a en iyi şekilde sahip çıkıyoruz. Buyurun buraya birlikte sahip çıkalım. Birlikte koruyalım. Birlikte gelecek nesillere emanet edelim. Biz Elazığ Belediyesi olarak ister yurt içinde ister yurt dışında ister Elazığ'da bu konuda yapılan bütün çalışmalarda desteğimizi veriyoruz.

Ankara'da Faaliyet Gösteren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Başkanı Mehmet ÇAĞLAR:

Öncelikle teşekkür ederiz. Şimdi bu yol 4 ay önce başladı. Bakın 4 ay önce çıktığımız yolun bugün ucunda Paris var. Ve UNESCO'nun merkezi var. Tabi bu hayal ettiğimiz olaydı. Bugün hayalin ilk önemli adımını bu merkezde attık tabi mutluyuz. Yani gerçekten gururluyuz ben inanıyorum ki, Harput Senfoni'yle başladığımız evrenselliğe o müzikteki evrensel yarın Harput'u taşıyacağız ve onu da dünyanın mirası haline getirerek insanlığın ortak mirası olarak kabul ettireceğiz. Çünkü Harput bunu hak ediyor. Bugüne kadar belki ihmal edilmiş çeşitli nedenlerle gerekli ilgi gösterilmemiş olabilir ama ben inanıyorum ki, Harput'un hak ettiği nokta bu noktadır. Böylece bu şehrin bugüne kadar gerek devlet eliyle gerekse de yerel yönetimler eliyle yapılan ilgisizlik bitmiş olacak. Harput, dünyanın ortak mirası haline gelecek.

Firat TV Muhabiri: İnşallah! Sevgili Başkanım ben de dâhil olmak üzere şöyle düşündük. Sanki UNESCO bizi kabul ederse bu işte amacımıza ulaşılmış gibi. Ancak bugünkü konuşmalardan çıkardığım UNESCO son merhale önce kendi ülkemiz ulusal bazda buna ciddi bir kabul getirmek lazım.

Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ:

Résumons que le sujet est primordial. Harput est le centre des habitations dans un des coins du monde où ont vécu les Hourittes avant J.-C., les Hittites, les Romains, les Byzantins, les Seldjoukides anatoliens, les Artuquidens, les Ourartéens et les Ottomans. C'est pourquoi ce n'est pas un sujet propre à nous, Harput est un lieu où le monde entier ne peut négliger. Au nom du monde, nous, nous le conservons en toute propriété à Elazığ. Et on affirme à l'UNESCO, comme à tous les biens de la liste du patrimoine mondial que Harput n'est pas seul, on ne l'a pas abandonné et on vous convoque à le sauvegarder ensemble et le transmettre aux générations futures. En qualité de la mairie de la ville d'Elazığ nous accordons tous nos efforts et apports à l'extérieur comme à l'intérieur pour les activités à réaliser.

Mehmet ÇAĞLAR, Président du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la ville d'Elazığ à Ankara:

Je remercie. Ce grand départ a commencé il y a 4 mois. Dans notre parcours commencé il y a 4 mois, nous sommes déjà à Paris, dans le centre de l'UNESCO. C'était bien entendu notre rêve. Nous sommes en train de réaliser petit à petit ce rêve dans ce centre et j'en suis très heureux et très fier. Je crois bien que ce début avec la symphonie Harput de laquelle émane l'universalité de la musique mènera Harput à l'avenir et le fera un patrimoine mondial, un patrimoine de toute l'humanité. Et nous sommes là pour cette fin car Harput le mérite. Jusqu'à présent il a été peut-être négligé pour certaines raisons mais je pense que désormais la place méritée d'Harput se trouve ici. Ainsi, le manque d'intérêt pour Harput soit de la part de l'Etat soit des pouvoirs locaux va prendre fin et Harput va devenir le patrimoine commun du monde.

Reporter de Firat TV: *Nous le souhaitons vivement! Monsieur le Président comme moi la plupart pensent ainsi: si jamais l'UNESCO nous accepte c'est comme si nous aboutirons à notre objectif; cependant ce que je retiens des discours faits aujourd'hui c'est que l'UNESCO est la dernière étape; c'est d'abord notre propre pays qui doit prendre sérieusement en main cette affaire au niveau national.*

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Başkanı

Mehmet ÇAĞLAR: Şimdi bir defa biz 6 Mart 2017'de hazırladığımız dosyayı yani ilk müracaatı Kültür ve Turizm Bakanlığı'na yaparak zaten bu girişimin ilk adımını attık. Bunun ilk değerlendirme noktası orası. Önce ilk kararı orası veriyor sonra konu buraya taşınıyor. Şimdi o merhaleyi henüz bitirmedik. Bu konuda ilgili kim varsa hemen hemen birçoğuyula görüştük.

Fırat TV Muhabiri: Bir başka şey, biz kendimize arsa istemiyoruz, biz kendimize ev istemiyoruz, biz kendimize bina istemiyoruz. Biz Harput'un tanınması ve Dünya Mirası olması konusunda destek istiyoruz.

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Başkanı

Mehmet ÇAĞLAR: Haklısınız da, şimdi Türkiye'de bir sürü şehir bu yola girmiş. Bakın şu anda geçici listede 72 tane varlık var. Bu 72 tane varlık, geçici listeden çıkıp kesin listeye girmek istiyor. Yani burada da ciddi bir rekabet var. Şimdi siz kendinizi iyi anlatamazsanız, düşün yani daha geçici listeye gireceğiz hangi noktadayız. Biz bu yola bir defa girdik bu yol ince uzun ve meşakkatli bir yol.

Mehmet ÇAĞLAR, Président du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la ville d'Elazığ:

Nous avons déjà fais le premier pas avec le dossier que l'on avait préparé et déposé le 6 mars 2017 au Ministère de la Culture et du Tourisme. La première évaluation sera faite par cette autorité. Donc, en cas de décision favorable l'affaire est portée à cet établissement-ci. Nous n'avons pas encore terminé cette première étape. Nous avons négocié avec la plupart des intéressés à ce sujet.

Reporter de Fırat TV: *Un autre point, nous, nous ne voulons pas de terrain pour nous-mêmes, pas de maison, ni de bâtiment. Nous ne voulons que Harput soit connu et reconnu comme patrimoine mondial, nous voulons du soutien dans cet objectif.*

Mehmet ÇAĞLAR, Président du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la ville d'Elazığ:

Vous avez raison; cependant il y a plusieurs villes turques qui sont dans cette même direction. J'attire votre attention qu'il y a 72 biens dans la liste provisoire. Ces 72 biens veulent passer à liste définitive. Donc, il est question d'une rivalité sérieuse. Si maintenant vous n'arrivez pas bien à vous exprimer, songez-y ! Nous ne sommes même pas en ce moment dans la liste provisoire. En bref, nous avons un long et rude cheminement à réaliser.

Firat TV Muhabiri: Konuğumuz Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Vedat KENT. Siz özellikle çok emek verdiniz çok yoğun bir hazırlık dönemi geçirdiniz. Büyük katkılarınız ve destekleriniz oldu bu organizasyonunu sekreteryasını da yürüttünüz neler söyleyeceksiniz?

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Vedat KENT: Bu 3 aylık zaman dilimi içinde hakikaten bu işin önderi, dediği gibi de lokomotif görevini üstlenen Elazığ Belediye Başkanımız Sayın Mücahit YANILMAZ ve Vakıf Başkanımız Mehmet ÇAĞLAR ile çok yoğun bir çalışma yürüttük. Gerek Türkiye ayağında gerekse de Fransa-Paris ayağında ciddi bir mesai yaptık. Çeşitli defalar Ankara ve Elazığ'da Belediye Başkanımız Mücahit Bey'in başkanlığında toplantılar yaptık. Yol haritasında yapılması gerekenleri masaya yatırdık. Harput'u dünyaya kazandırmak ve tanıtmak için yapılan bu organizasyondaki en küçük detayları dahi atlamamaya çalıştık.

UNESCO Dünya Mirası Listesi sadece prestij sağlamamakta öyle dar bir çerçeveden bakmamak gerek. Çünkü turizm anlamında da ciddi katkılar sağlıyor. Bunun uzantısı da nihayetinde ekonomiktir. Bugün Safranbolu'nun turizm alanında özellikle dış dünyada tanınmasındaki en önemli faktör bu listede yer almasıdır. Tabi bu uzun soluklu bir yol, bugünden yarına sonuç almak mümkün değil. Burada bir kıvılcımı yakmak için geldik. Bir zaman dilimi vermek imkânsız ama bunu en kısa zamanda gerçekleştirmek için elimizden geleni yapacağız.

Reporter de Firat TV: Notre invité, maintenant, c'est Vedat KENT, Membre du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la Ville d'Elazığ. Vous, vous avez travaillé particulièrement avec effort notamment pendant la période de préparation. Vous avez beaucoup contribué à cet effet en tant que secrétaire de cette organisation, quelles sont vos opinions ?

Vedat KENT, Membre du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la Ville d'Elazığ: Dans cette période de 3 mois, sous la conduite et le grand effort de Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ, Mehmet ÇAĞLAR, le Président de notre Fondation et moi on a travaillé intensivement. Non seulement dans la partie de la Turquie mais aussi dans celle de France-Paris, nous avons travaillé longuement, jour et nuit. On a réalisé plusieurs fois des réunions à Ankara et à Elazığ sous la présidence de notre maire Monsieur Mücahit YANILMAZ. On a débattu sur les projections précisées dans notre cheminement. On n'a cherché à ne rien négliger, on a veillé aux moindres détails des organisations à faire, dans la voie de faire connaître Harput au monde entier. La liste du patrimoine mondial de l'UNESCO n'assure pas seulement le prestige, nous n'en sommes pas à cette perspective étroite. Elle apporte également beaucoup d'avantages en matière de tourisme. Et un temps après, il s'agit des faveurs économiques. Aujourd'hui, le fait que Safranbolu est bien connu dans le monde par sa propriété touristique provient avant tout de sa présence dans la liste du patrimoine mondial. A vrai dire, nous avons une longue route à faire et il est impossible d'avoir tout de suite un résultat. Nous sommes venus ici pour faire les premiers pas. C'est difficile de donner une durée, ça prend du temps ; cependant nous ferons de notre mieux pour avancer rapidement.

UNESCO HEYETİNİN PARİS TEMASLARINDAN...

CONTACTS DE LA DÉLÉGATION DE L'UNESCO À PARIS...

Ankara'da faaliyetlerini sürdüren Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı yönetimi olarak, Elazığ Belediye Başkanımız Sayın Mücahit YANILMAZ'ın başkanlığında, Harput'u önce UNESCO Geçici Listesi'ne sonra da kesin listeye adaylık için bir yola çıktık. Yaklaşık 4 aylık bir süreçte çeşitli defalar Ankara ve Elazığ'da toplantılar yaptık. UNESCO Daimi Temsilcimiz Sayın Büyükelçi Ahmet Altay CENGİZER'in koordinasyonunda çalışmalarını yürüttük. Vakıf yönetiminin yanı sıra vakfımızdaki üyelerimiz ve işadamlarımız, kültür adamlarımız ile medya mensupları da heyetimizde yer aldılar. Heyetimiz 14 Mayıs 2017'de Ankara'dan Paris'e (kaderin güzel bir tesadüf) Elazığ adlı uçakla yola çıktı. Fırat TV Genel Yayın Yönetmeni Zeki AKBIYIK ile kameraman Faysal TOKMAK'ta heyetimizde yer alarak, tüm program boyunca heyetimizin Harput'un UNESCO yolculuğunda adeta sesi oldular.

En tant que Fondation Culturelle de la Ville d'Elazığ à Ankara, sous la présidence de Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ, nous avons fait une démarche pour la candidature d'Harput, pour qu'il soit admis d'abord à la liste provisoire, ensuite à celle définitive de l'UNESCO. Nous avons au cours des 4 mois passés, organisé plusieurs fois des réunions à Ankara et à Elazığ. Nous avons travaillé sous la coordination d'Ahmet Altay CENGİZER, notre Ambassadeur, Délégué permanent auprès de l'UNESCO. A part le corps administratif de la Fondation nos membres de Fondation, nos hommes d'affaires, de culture et les membres des médias étaient tous présent dans notre délégation. Le 14 mai 2017, notre avion Elazığ (une belle coïncidence !) en destination de Paris a décollé d'Ankara. Dans notre délégation se trouvaient aussi Zeki AKBIYIK, l'Éditeur général de la Télévision Fırat et Faysal TOKMAK, le cameraman ; pendant tout le programme, en route d'Harput à l'UNESCO, ils sont devenus pour ainsi dire la voix de notre délégation.

16 Mayıs'ta UNESCO merkezinde gerçekleştirilecek olan toplantı öncesi heyetimiz, Elaziğ Belediye Başkanımız Sayın Mücahit YANILMAZ başkanlığında bir takım temaslar sağlamak için program dâhilinde resmi görüşmelere başladı.

Çıktığımız yolun en önemli nihai yeri olan Paris'teki temaslar, bize önemli bir ivme kazandıracaktı şüphesiz. Paris çok önemliydi çünkü, bu şehirde Türkiye Cumhuriyeti Paris Büyükelçimiz Sayın İsmail Hakkı MUSA, UNESCO Daimi Temsilcimiz Büyükelçi Sayın Ahmet Altay CENGİZER ve OECD Daimi Temsilcimiz Büyükelçi Sayın Erdem BAŞÇI Paris'te ülkemizi başarılı bir şekilde temsil etmektedirler. Yine, Başkonsulumuz Görkem Barış TANTEKİN'de ülkemizi konsolos düzeyinde başarıyla temsil etmektedir. Bununla birlikte bu temsilciliklerimizde Ticaret Başmüsavirliği ve Basın Müşavirlikleri gibi faaliyet gösteren birimlerin yanı sıra Paris'te Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın temsilciliği de bulunmaktadır. Harput'un UNESCO yolculuğunda bu temsilciliklerimizle istişarelerde bulunmamız da yine önem arz etmekteydi.

Avant la conférence du 16 mai, qui se tiendra au centre de l'UNESCO, notre délégation a, suivant le programme, commencé des rencontres officielles, sous la présidence de Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elaziğ.

Les entrevues à Paris qui sont les dernières rencontres de notre parcours nous apporteront sans doute une accélération importante. Paris était très important car dans cette se trouvent son excellence İsmail Hakkı MUSA, l'Ambassadeur de Turquie à Paris, son excellence Ahmet Altay CENGİZER, Délégué permanent auprès de l'UNESCO et son excellence Erdem BAŞÇI, Délégué permanent de l'OECD qui représentent tous avec vocation la Turquie. Et, de même le Consul général, Görkem Barış TANTEKİN. En outre, il y a aussi des départements de Conseil Général en Commerce et Conseil de Presse ainsi que les sections liées au Ministère de la Culture et du Tourisme. Il était donc important aussi d'être en contact avec tous ces représentants pour la candidature d'Harput à l'UNESCO.

Büyükelçimiz Sayın İsmail Hakkı MUSA Beyefendi heyetimiz onuruna Büyükelçilik binasında diğer Büyükelçilerimizin de katıldığı bir öğlen yemeği verdi ve bu yemekte Elazığ, Harput ile Harput'un UNESCO adaylığı ana gündem maddeleri arasındaydı. Burada, Elazığ Belediye Başkanı Sayın Mücahit YANILMAZ, Büyükelçilerimize Elazığ'ın yöresel ürünlerinden oluşan hediyelerini verdi. Başkan YANILMAZ, Harput'un bir dünya mirası olduğunu ve inşallah Paris'teki değerli temsilcilerimizin de desteğiyle bunun tescilleneceğini, yani UNESCO Dünya Miras Listesine gireceğini ifade etti. Büyükelçiler MUSA ve CENGİZER'de bunun için Paris'te kendilerinin, Türkiye'de ise Kültür ve Turizm Bakanlığı ile tüm Elazığ'ın bu işe konsantre olmasını, sahip çıkması gerektiğini, kolay olmayan ama gerçekleşmesinin de imkânsız olmadığı inşallah nihai hedefe ulaşılacağını ifade ettiler.

Yemeğin akabinde yine Ticaret Baş müşavirimiz Müge VAROL ILICAK'ın ve Elazığ Belediye Başkanımız Mücahit YANILMAZ'ın başkanlığında ekonomik-sosyal istişare toplantısı düzenlendi. Heyetimizdeki iş adamlarımız ile Fransa'da faaliyet gösteren iş dünyası temsilcileri, yatırım ajansı ile medya mensuplarının da katıldığı söz konusu istişare toplantısında, Elazığ'ın yatırım potansiyelinin Fransa'da tanıtılması ve ticaret imkânları, teşvik ve cazibe merkezi gibi olanakları, Elazığ Belediye Başkanımız Mücahit YANILMAZ tarafından muhataplara anlatıldı. Yine, Vakıf Başkanımız Mehmet ÇAĞLAR'da kültürel faaliyetlerin ekonomik gelişmeleri de ortaya çıkaracağını söyleyerek, Fransa ile Elazığ arasındaki kültürel ve ekonomik faaliyetlerin artacağına inandığını ifade etti. Heyetimizde yer alan iş adamlarımız Salih ÖZBULUT, Erdinç FIRAT, Bülent GÜRBÜZ, Murat KATIPOĞLU, Bülent GÜLER ve Kürşat YEŞİLKAYA'da sektörleriyle ilgili bilgi alışverişinde bulundular. Heyetimizde yer alan kültür insanları Mustafa TURAN ile Göksenin İLERİ de gerek yemekte gerekse de istişare toplantısında toplumları kaynaştırmada kültürün ve edebiyatın önemine değindiler. Bu ve sonraki tüm toplantıların çekimlerini yaparak Türkiye'ye ve Elazığ'a aktaran Kanal Fırat TV Genel Yayın Yönetmeni Zeki AKBIYIK ile yine aynı yayın kuruluşu kameramanı Faysal TOKMAK'ta ilk yurtdışı yayınıyla Fransa'yı Elazığ'a yaklaştıranın

Son Excellence Ambassadeur İsmail Hakkı MUSA, dans la résidence de l'Ambassade a donné en l'honneur de notre délégation un déjeuner avec la participation de nos autres Ambassadeurs aussi et pendant le déjeuner l'ordre du jour était les villes Elazığ, Harput et particulièrement la candidature d'Harput à la liste de l'UNESCO. Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ, a offert aux Ambassadeurs quelques souvenirs composés des ouvrages locaux d'Elazığ. Le maire YANILMAZ, a affirmé que Harput était un patrimoine mondial et que cela sera attesté avec le soutien des précieux représentants à Paris et qu'il serait finalement inscrit à la liste du patrimoine mondial de l'UNESCO. Ses Excellences MUSA et CENGİZER ont de façon unanime souligné que chacun à Paris s'engage à cette affaire, que cela est valable aussi pour le Ministère de la Culture et du Tourisme en Turquie ainsi que pour tous les concitoyens d'Elazığ; que l'affaire n'est pas facile, non plus impossible et qu'ils espèrent atteindre l'objectif final.

A la suite du déjeuner, on a organisé une séance de consultation socio-économique, sous la présidence de notre Conseillère générale en Commerce, Müge VAROL ILICAK'ın et Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ. Avec la participation des hommes d'affaires de notre délégation, de nos représentants du monde du travail en France, des membres de la presse et ceux de l'agence d'investissement, lors de la séance, Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ a parlé du potentiel d'investissement de la ville d'Elazığ à présenter en France, des possibilités de commerce, des moyens pour rendre le centre de la région attrayant aux investissements. Notre Président de la Fondation, Mehmet ÇAĞLAR a constaté que les activités culturelles favoriseraient évidemment les développements économiques et qu'il croit qu'entre la France et Elazığ il y aurait une augmentation considérable des activités culturelles et économiques. Les hommes d'affaires de notre délégation, Salih ÖZBULUT, Erdinç FIRAT, Bülent GÜRBÜZ, Murat KATIPOĞLU, Bülent GÜLER et Kürşat YEŞİLKAYA ont échangé d'opinion sur le secteur. Pendant les repas et les réunions de consultation, les hommes de culture de notre délégation, Mustafa TURAN et Göksenin İLERİ ont mis l'accent sur l'importance de la culture et de la littérature qui assurent l'alliance des peuples. Zeki AKBIYIK, l'éditeur général de Kanal FIRAT et Faysal TOKMAK, le caméraman de Kanal FIRAT qui ont réalisé l'émission de cette réunion ainsi que toutes les autres pour la Turquie et la ville d'Elazığ ont constaté qu'avec cette première émission à l'étranger

mutluluğunu yaşadıklarını ifade ederek, kültürleri ve toplumları yaklaştırmada yayıncılığın önemine vurgu yaptılar. Yine Elazığ heyetinde yer alan Vedat KENT, toplantıda Elazığ'ın yerel ürünlerinin Fransa'da yer alabilmesinin gerek ülke gerekse de Elazığ için hem turizm hem de ekonomik açıdan önem arz ettiğini belirterek, AB pazarlarına bu ürünlerle girmenin yollarının araştırılmasını ifade etti.

Bunun yanı sıra Ticaret Baş müşaviri Müge VAROL ILICAK, Fransa ile iş yapabilmeyen yollarını ve AB prosedürünü heyetimize aktardı. Türk-Fransız Ticaret Odası Başkanı Selçuk ÖNDER, Yatırım Ajansı Başkanı Utku BAYRAMOĞLU'da Fransa'dan Türkiye'ye, Türkiye'den Fransa'ya yapılabilecek yatırımların özelliklerini anlattı.

Bu ziyaretin ertesi günü, yani 16 Mayıs'ta basında da geniş yer bulan UNESCO Harput konferansı gerçekleşti. Konferans salonu gerek yerli gerekse de yabancı dinleyiciler tarafından tam olarak doldurulmuştu. Ulusal ve uluslararası basın mensuplarının yanı sıra arkeoloji ve bilim dünyasından dinleyiciler de salonda yer aldılar. Moderatörlüğünü UNESCO Daimi Temsilcimiz Büyükelçi Ahmet Altay CENGİZER'in yaptığı konferansta ilk sunumu Elazığ Belediye Başkanı Mücahit YANILMAZ yaptı. Başkan Yanılmaz, Harput'un bir çok medeniyete ev sahipliği yaptığını çok derin bir tarihe sahip olduğunu belirterek aynı zamanda da bir çok, dil, din, ve mezhebin hoşgörüsüyle binlerce yıl bu kadim kentte birlikte yaşadığını ifade etti. Bugün Elazığ kültüründe yer alan hoşgörünün de bu kültürün mirası olduğunu sözlerine ekleyerek, Harput'ta yer alan tarihi eserler hakkında da bilgiler veren YANILMAZ, bu kadim kentin hak ettiği değere kavuşması gerektiğinin altını çizdi.

ils ont été très contents d'approcher la France à Elazığ et que la télévision était un moyen important dans le rapprochement des cultures et des peuples. Et Vedat KENT de la délégation d'Elazığ a affirmé que la présence des produits régionaux de la ville d'Elazığ en France serait importante pour Elazığ du point de vue touristique et économique et qu'il faudrait chercher les moyens d'accès au marché de l'UE avec ces produits régionaux.

A part, la Conseillère générale en Commerce, Müge VAROL ILICAK a informé notre délégation des moyens d'affaires et d'investissement avec la France et de la procédure de l'UE. Selçuk ÖNDER, Président des Chambres de Commerce turco-français et Utku BAYRAMOĞLU, Président de l'Agence d'investissement ont expliqué les caractéristiques d'investissement à réaliser de la France vers la Turquie et vice versa.

Le lendemain de cette visite, c'est-à-dire le 16 mai, la Conférence Site Historique d'Harput à l'UNESCO a eu lieu avec de grands retentissements dans la presse. La salle de conférence était comblée de spectateurs locaux et étrangers. Il y avait aussi la participation des membres de la presse nationale et internationale et des spécialistes du monde archéologique et scientifique. Dans la conférence dont le modérateur a été son excellence Ahmet Altay Cengizer, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO le premier intervenant a été Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ. Le maire Yanılmaz a précisé que Harput était le berceau de plusieurs civilisations, qu'il a un riche passé historique que depuis des siècles il y a là la cohabitation en paix de différentes sectes, religions et langues. Il a ajouté qu'aujourd'hui la tolérance qui règne dans la culture de la ville d'Elazığ provenait en effet de ce patrimoine culturel et a donné des renseignements sur les œuvres historiques se trouvant à Harput. Yanılmaz a terminé son discours en soulignant que Harput devrait obtenir la valeur qu'il mérite tant.

Konuşmacılardan Görkem Gül DUMAN'da ailesinin Harput'ta eski bir evi alarak restore ettirdiğini ve bunun bir rol model oluşturduğunu söyleyerek, bir tepe üstünde yer alan bu kentin daha fazla gizli kalmaması gerektiğini ifade etti.

Prof. Dr. İlber ORTAYLI'da Harput'un eski çağlarda bir kavşak özelliği olması nedeniyle önemli, kültürel açıdan bir mozaik oluşturmasıyla da ilginç bir kent olduğunu söyledi.

UNESCO Daimi Temsilcimiz Büyükelçi Ahmet Altay CENGİZER'de Harput'un tarihi geçmişine vurgu yaparak, kendisinin de bir Harput'lu olması nedeniyle böyle bir konferansın gerçekleşmiş olmasından duyduğu memnuniyeti dile getirdi..

Fransız aydın Pier PINON'da genelde Albert Gabriel'in Türkiye'deki çalışmalarına yer verdi. Konferansın sonunda dinleyicilerden gelen soruların cevaplandırıldığı toplantı resepsiyon ile son buldu.

Bu konferansın akşamında UNESCO Daimi Temsilcimiz Büyükelçi Ahmet Altay CENGİZER heyet ve konferanstaki konuşmacılar onuruna konutunda geniş katılımlı bir yemek verdi. Buradaki yemekte de ana gündem maddesi yine Harput ve Elazığ'dı.

Parmi les intervenants, Görkem Gül DUMAN a exprimé que sa famille s'était engagée pour la restauration d'une demeure ancienne à Harput et que cela servirait de modèle ; elle a ajouté que cette ville située sur une colline ne devrait plus rester discrète.

Quant à Prof. Dr. İlber ORTAYLI, il a constaté que Harput était un carrefour de rencontres au temps anciens, c'est pourquoi c'est une ville impressionnante par cet aspect de culture en mosaïque.

Ahmet Altay CENGİZER, Amabassadeur-Délégué permanent auprès de l'UNESCO en mettant l'accent sur le passé historique d'Harput a précisé qu'il était lui-même venu d'Harput et combien il avait été content de voir la réalisation d'une telle conférence...

L'intellectuel français, Pierre PINON a parlé largement des recherches d'Albert Gabriel en Turquie. A la fin de la conférence, les spectateurs ont aussi posé des questions aux conférenciers et la session a pris fin par une réception.

Dans la soirée de cette conférence, son excellence Ahmet Altay CENGİZER, Amabassadeur-Délégué permanent auprès de l'UNESCO a donné un repas en l'honneur de la délégation et des intervenants à la conférence dans sa résidence. Pendant le dîner, le sujet essentiel était une fois de plus Harput et Elazığ.

1988

UNESCO Harput konferansının ertesi günü heyetimiz, Başkonsolosumuz Görkem Barış TANTEKİN'e makamında bir nezaket ziyaretinde bulundu. Yine bu temaslar çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Paris Temsilciliği ziyaret edildi. Temsilci Serra AYTUN'a Harput'un kültürel mirasıyla ilgili bilgi ve dokümanlar sunuldu. Kültür ve Turizm Bakanlığı Paris Temsilcisi Serra Hanım da, Harput ve Elazığ'a Paris'te tanıtmak için ellerinden geleni yapacakları heyetimize aktardı.

Harput'un UNESCO adaylık süreci kapsamında Paris'e Belediye Başkanımızın önderliğinde adeta bir çıkarma yapan heyetimiz, Paris'te yaşayan ve çeşitli iş kollarında yaşayan hemşerilerimizle de bir araya geldi. Onların vatan hasretini bir nebze de olsa gidermek için kalabalık bir Elazığlı grupla sohbet edildi. Elazığ Belediye Başkanımız Mücahit YANILMAZ, belediyenin şehrimizde hayata geçirdiği ve proje aşamasındaki yatırımları hemşerilerimize anlattı.

Paris heyetimiz konferans, resmi temaslar ve diğer toplantıların ardından Harput'u Paris'e ve UNESCO'ya taşımanın kararlılığı ve gayretiyle yurda dönüş yaptı.

Le lendemain de la Conférence Site Historique d'Harput à l'UNESCO, notre délégation a rendu visite à notre Ambassadeur Görkem Barış TANTEKİN. Dans le cadre de ces relations on a rendu visite aussi au Bureau Paris du Ministère de la Culture et du Tourisme. On a déposé à la représentante Serra AYTUN les documents relatifs au patrimoine culturel d'Harput. Madame Serra AYTUN, représentante au Bureau Paris du Ministère de la Culture et du Tourisme, a affirmé à notre délégation qu'elle fera de son possible pour la présentation d'Harput et d'Elazığ à Paris.

Dans le cadre de la candidature d'Harput à l'UNESCO, notre délégation qui a fait dirait-on une incursion à Paris sous la conduite de notre maire a rencontré également nos concitoyens qui habitaient et travaillaient dans divers secteurs à Paris. Afin d'apaiser un peu leur nostalgie de pays on a assuré des assemblées de causerie. Mücahit YANILMAZ, Maire de la ville d'Elazığ a expliqué les travaux et les projets en cours de la mairie.

Notre délégation de Paris, à l'issue de la conférence, des visites officielles et des réunions réalisées est rentrée au pays avec la foi et la fermeté de déplacer Harput à Paris, notamment à l'UNESCO.

Hedef, UNESCO'nun yanı sıra ilimizin tanıtımıyla ilgili yeni projelerde...

L'objectif à part l'UNESCO est de développer de nouveaux projets concernant notre ville...

UNESCO HARPUT KONFERANSININ YAZILI VE GÖRSEL MEDYADAKİ YANSIMALARI

ECHO DANS LES MÉDIAS DE LA CONFÉRENCE SITE HISTORIQUE D'HARPUT A L'UNESCO

FIRAT TV

EUROSTAR TV

EUROSTAR TV

AGENCE ANADOLU / ANADOLU AJANSI (AA)

AGENCE ANADOLU / ANADOLU AJANSI (AA)

AGENCE DOĞAN HABER/ DOĞAN HABER AJANSI (DHA)

AGENCE DOĞAN HABER / DOĞAN HABER AJANSI (DHA)

Harput UNESCO Listesi İçin Yarışıyor

Harput est en compétition pour la liste de l'UNESCO

CNN TÜRK - VOA AMERİKANIN SESİ - 17 Mayıs 2017 - Arzu ÇAKIR

CNN TÜRK - VOA AMERİKANIN SESİ - 17 mai 2017 - Arzu ÇAKIR

PARİS —

Harput Kalesi, Ulu Cami, Meryem Ana Kilisesi, Alacalı Mescit, Arap Baba ve Mansur Baba Türbeleri gibi daha birçok tarihi değere ev sahipliği yapan Harput, UNESCO Dünya Geçici Kültürel Mirası listesine girmek için yarışıyor. Harput, Paris'teki UNESCO binasında düzenlenen "Harput Konferansı" ile ilk adımı atarak bu yarışa iddialı hazırlandığını gösterdi.

PARİS —

Avec ses composantes historiques précieuses comme la Forteresse d'Harput (Harput Kalesi), la Grande Mosquée (Ulu Cami), l'église Sainte-Marie (Meryem Ana Kilisesi), la mosquée Alacalı (Alacalı Mescit), ses mausolées funéraires, le tombeau de Arap Baba (Arap Baba Türbesi) et le tombeau de Mansur Baba (Mansur Baba türbesi), Harput concourt pour s'inscrire à la liste provisoire du patrimoine mondial de l'UNESCO. Harput, nous a montré combien il se prépare bien pour ce concours notamment par la « Conférence Site Historique d'Harput » organisée au centre de l'UNESCO à Paris.

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı'nın öncülüğünde Paris'te düzenlenen konferansta, Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Türkiye'nin UNESCO Daimi Büyükelçisi Altay Cengizer ve Prof. Dr. İlber Ortaylı ile Fransız tarihçi Pierre Pinon konuşmacı olarak katıldılar.

Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Harput'un bütün kültürlerin bir arada yaşadığı bir barış kenti olmanın yanı sıra şiirle, kültürle, müzikle beslenen bir il olduğunun altını çizdi. Yanılmaz, "Harput bizim dünya mirası kentimiz, 7 bin yıllık tarihiyle, birikimleriyle birçok medeniyete ve dinlere ev sahipliği yapmış bu şehirde halen cami ve kiliseler yan yana ibadete açık" dedi.

Konferans öncesi "Şafak Uykusundaki Kent: Harput" kitabının editörü Görkem Gül Duman kentin tarihi birikimine ilişkin bir sunum yaptı.

A la conférence de Paris, organisée sous la conduite de la Fondation Culturelle de la Ville d'Elazığ, ont participé comme conférenciers Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ, son excellence Ahmet Altay CENGİZER, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO, Prof. Dr. İlber Ortaylı et Pierre Pinon, l'historien français.

Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ, a précisé que Harput est une ville pacifique dans la quelle cohabitent plusieurs cultures; elle est aussi une ville qui s'anime avec la poésie, la culture et la musique. Yanılmaz: "Harput c'est notre patrimoine mondial avec son histoire de 7 mille ans, avec ses biens elle a servir de foyer à plusieurs civilisations et religions; dans cette ville les mosquées et les églises sont côte à côte au service des croyants" a-t-il ajouté.

Au début de la conférence, Görkem Gül Duman, l'Editrice du livre "Harput : la cité dans le sommeil du point du jour" a fait une présentation relatives aux composantes historiques de la ville.

Albert Gabriel sürprizi | Surprise d'Albert Gabriel

Ardından söz alan Fransız bilim adamı Prof. Pierre Pinon, ömrünün yarısından fazlasını Türkiye'de geçirmiş olan sanat tarihçisi, mimar, arkeolog, ressam ve gezgin Albert Gabriel'in arşivlerinden elde edilen bölgeye ait tarihi belge ve fotoğrafları slayt gösterimiyle sundu. Gabriel'in arşivini gün ışığına çıkaran Pinon, Fransızlar'ın 1900'lü yıllarda Türkiye'ye olan sevgisinden söz ederek, Gabriel'in Türkiye sevgisi ile gerçekleştirdiği çalışmanın bir benzeri daha bulunmadığını, Türkiye'nin o yıllardaki şehirleşme ve altyapı belgelerini tuttuğunu, bunun Türkiye tarihi açısından paha biçilmez bir değer olduğunu açıkladı. Pinon, bütün bu belgelerin şimdi Gabriel'in ailesinin elinde olduğunu ancak ailenin belgelerin incelenmesine izin vermediğini kaydetti.

Ensuite, Prof. Pierre Pinon, l'historien français, a pris la parole. Il a fait une présentation en diapositive concernant les documents historiques et les photos de la région pris de l'archive d'Albert Gabriel, historien d'art, un architecte, un archéologue, un peintre et nomade qui a passé la moitié de sa vie en Turquie. En révélant l'archive de Gabriel, Pinon a attiré l'attention sur l'amour des Français pour la Turquie dans les années 1900 et a souligné que le travail réalisé amoureusement par Gabriel est unique en son genre. Il a expliqué qu'il possède les documents relatifs à l'urbanisation et à l'infrastructure des villes turques et que cela est une valeur inestimable du point de vue de l'histoire de la Turquie. Pinon a précisé aussi que tous ces documents en question sont actuellement dans le foyer de Gabriel mais la famille ne permet pas de les analyser.

“Albert Gabriel Türkiye'nin Goethe'sidir” I “Albert Gabriel est le Goethe de la Turquie.”

Konferansta son sözü alan Prof. İlber Ortaylı, Türkiye'nin 1900'lü yıllarına bazı seyyahlarca tutulan belgelerin tanıklık ettiğini ancak Albert Gabriel'in yüzlerce fotoğraf ve deseninin diğer çalışmalarla kıyaslanamayacak kadar paha biçilmez olduğunu söyledi. Ortaylı, “Albert Gabriel herşeyden önce bir dahiydi. Türkiye'nin, ülkenin ve toplumun atmosferini yakalayan bir deha. O Türkiye'nin seyyah olarak Goethe'sidir. Tıpkı Goethe'nin Rönesans dönemi İtalyası'na baktığı gibi bakmıştır Türkiye'ye. Bu çok önemli. Ressam, mimar, edebiyat adamı. Tarihi binalara sağlam bir yaklaşımı var. Bu arşivleri mutlaka açmalıyız. Parası neyse verelim ve bu arşivleri alalım. Bu arşivler iyinin de iyisi, en iyisi. Albert Gabriel arşivlerini mutlaka Türkiye'ye getirmek gerekir. Türkiye'den, bizim içimizden bir tek Gabriel çıkmadı. İstanbul'un restorasyon çalışması kötü yapıldı. Gabriel bizlerden biri olsaydı böyle olmazdı” dedi.

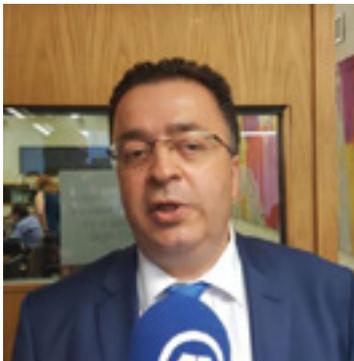
UNESCO Daimi Büyükelçisi Altay Cengizer de, “Goethe ve Gabriel benzetmesi çok önemli. Harput ile ilgili de çok önemli belgeler var o arşivde. Bu toplantı, bu arşivin farkına varılması için de bir dönüm noktası oldu” diyerek Ortaylı'nın arşivlerin Türkiye'ye getirilmesi önerisine destek verdi.

Le dernier conférencier, Prof. İlber Ortaylı a affirmé qu'il avait déjà témoigné des documents pris de certains voyageurs dans les années 1900 de la Turquie, pourtant des centaines photos prises et les dessins de Albert Gabriel sont incomparables en terme de rareté et de valeur. Ortaylı: “Albert Gabriel était avant tout un génie. Un grand génie ayant pu atteindre l'atmosphère de la Turquie, du pays et du peuple. En tant que voyageur particulier, lui, il est le Goethe de la Turquie. Tel Goethe qui a observé l'Italie au temps de la Renaissance, il l'a fait pour la Turquie. C'est très important. Un peintre, un architecte et un homme des lettres. Il a une approche compétente aux constructions historiques. Nous devons absolument ouvrir ces archives quel que soit le prix à payer, il faut qu'on les possède. Ces archives sont incomparables. Il est indispensable d'apporter les archives d'Albert Gabriel en Turquie. De la Turquie, de chez nous, nous n'avons pas un seul Gabriel à cet effet. La restauration de la ville d'Istanbul n'est pas bien faite. Si Gabriel était un de chez nous ce serait très différent” a-t-il ajouté.

Son excellence Altay Cengizer, Délégué Permanent auprès de l'UNESCO: “La comparaison Goethe et Gabriel est très importante. Dans l'archive en question, il y a des documents importants sur Harput. Cette réunion est un tournant pour la remarque de cette archive” a-t-il constaté et a donné son soutien à Ortaylı pour la procuration de l'archive.

Anadolu Ajansı (AA)-CNN Türk

Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Vedat Kent, bundan sonra da UNESCO ile ortak çalışmalarının devam edeceğini, Paris'te Harput türkülerinin senfoniye uyarlanmış biçiminden oluşan bir konser organize edeceklerini söyledi. Vedat Kent, Elazığ'ın kültürlere köprü olan bir kent olduğunu ve kültürel hazinesiyle UNESCO Dünya Kültürel Mirasları listesine girmeyi hak ettiğini, Harput için bu hedefe ulaşana kadar çalışacaklarını söyledi.

Vedat Kent, Membre du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la Ville d'Elazığ a affirmé qu'ils continueront à travailler ensemble avec l'UNESCO et qu'à Paris ils organiseront un concert en forme de symphonie des chansons folkloriques d'Harput. Vedat Kent a ajouté aussi que la ville d'Elazığ est une ville qui sert de pont aux cultures et qu'elle mérite d'être inscrite à la liste du patrimoine mondial de l'UNESCO, et c'est pourquoi ils feront de leur mieux pour Harput, jusqu'à la réalisation de cet objectif.

<http://www.gunisigazetesi.net/h-47923-b-Pariste-Harput-Konferansi.html>

Harput Paris'te Anlatıldı
Harput a été discuté à Paris

ELAZIĞ FIRAT GAZETESİ - 17 Mayıs 2017 14:45 - Songül DURSUN
LE QUOTIDIEN ELAZIĞ FIRAT - 17 mai 2017 14:45 - Songül DURSUN

16 Mayıs tarihinde Paris'te UNESCO binasında gerçekleştirilen Harput'un Somut Kültürel Dünya Mirası Geçici Listesi adaylık süreci kapsamında Harput konferansı gerçekleştirildi.

Le 16 mai, à Paris, réalisation de la Conférence Site Historique d'Harput à l'UNESCO dans le cadre du processus de candidature d'Harput à la liste provisoire du patrimoine culturel mondial.

UNESCO Daimi Temsilcimiz Altay Cengizer'in moderatörlüğünde gerçekleştirilen konferansta Prof. Dr. İlber Ortaylı, Prof.Dr. Pierre Pinon, Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz ve Şafak Uykusundaki Kent: Harput kitabının editörü Görkem Gül Duman konuşmacı olarak yer aldılar. Paris Büyükelçimiz İsmail Hakkı Musa, Paris Başkonsolosumuz Görkem Barış Tamtekin, Kuveyt, Sırbistan, gibi bazı ülke büyükelçilerinin de katıldığı toplantı CNN Türk, DHA, AA ve bazı Fransız basın ve tarih dergilerinin temsilcileri de katıldılar. Çok yoğun bir katılımın olduğu konferans öncesi basın mensupları, başta Elazığ Belediye Başkanı Yanılmaz olmak üzere katılımcı ve konuşmacılarla röportajlar yaptılar.

Sous la présidence de son excellence Altay CENGİZER, notre Délégué permanent auprès de l'UNESCO, les intervenants de la conférence étaient Prof.Dr. İlber Ortaylı, Prof.Dr. Pierre Pinon, Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ et Görkem Gül Duman, l'Editrice du livre "Harput: la cité dans le sommeil du point du jour». La conférence à laquelle ont participé aussi notre Ambassadeur de Paris, İsmail Hakkı Musa, notre Consul général de Paris Görkem Barış Tamtekin, certains Ambassadeurs des pays comme Koweït et Serbie a accueilli encore les représentants des agences de média comme CNN Türk, DHA, AA ainsi que certains membres de la presse française et des revues d'histoire. Avant la conférence suivie avec un grand intérêt par de nombreux spectateurs, les membres de la presse ont réalisé des reportages avec le Maire de la ville d'Elazığ et d'autres participants.

'HARPUTLU OLARAK VERDİĞİM DESTEK AZ DA OLSA HAKKIM'

'EN TANT QU'ORIGINAIRE D'HARPUT J'AI LE DROIT D'ACCORDER MON SOUTIEN'

Simültane tercüme ile dinleyicilere aktarılan sunumda ilk sözü alan aynı zamanda toplantının moderatörlüğünü yapan UNESCO Daimi Temsilcimiz Altay Cengizer aldı. Cengizer, bir Harputlu olarak gösterdiği ilgi ve desteğin az da olsa hakkı olduğunu ifade ederek başladığı sözlerine Harput'un muazzam tarihiyle çok önemli olduğunu ve bu konuda bir okyanus olan ünlü tarihçimiz Prof.Dr. İlber Ortaylı'nın da geniş bilgiler vereceğini söyledi. Harput'un bu süreciyle ilgili olarak Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz'a teşekkür eden Cengizer, Ankara'da faaliyet gösteren Ankara Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Başkanı Mehmet Çağlar ile yönetim kurulu üyelerine de teşekkür etti. Cengizer ilk sözü Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz' verdi. Yanılmaz, kadim bir yer olan Harput'un hak ettiği değere kavuşması için çıktıkları bu yolda tüm enerjilerini zor ve uzun bir süreç için harcayacaklarını ifade ederek başladığı sözlerine Harput'un bilinen 4 bin yıllık tarihinin son zamanlarda yapılan kazılarda daha eskiye dayandığını ifade etti. Harput'taki Harput Kalesi, Buzluk Mağarası, Eğri Minareli Ulu Camii, ibadete açık olan Meryem Ana Kilisesi, Mansur Baba Türbesi ve daha birçok değerinin dünya ve Türk Tarihi olarak büyük önem arz ettiğini söyledi. Harput'un yanı sıra Elazığ'ın da sahip olduğu

Dans la conférence en support d'interprétation simultanée pour les auditeurs, d'abord son excellence Altay CENGİZER, notre Délégué permanent auprès de l'UNESCO a pris la parole en tant que médiateur. Cengizer a affirmé au début de son discours qu'il avait un tout petit peu le droit de soutenir Harput d'où il était issu et a constaté que Harput était très important du point de vue de son histoire majestueuse et qu'à ce propos le grand historien turc Prof.Dr. İlber Ortaylı allait informer largement les participants. Remerciant Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ de ses efforts pour le processus d'Harput, Cengizer a envoyé aussi ses remerciements à Mehmet Çağlar, Président du Conseil Administratif de la Fondation Culturelle de la Ville d'Elazığ ainsi qu'aux membres du conseil d'administration. Cengizer a d'abord donné la parole au Maire de la ville d'Elazığ, Monsieur Mücahit Yanılmaz. Yanılmaz a précisé au début de ses paroles que Harput, en tant que lieu ancien méritait la valeur qui lui manquait depuis longtemps et qu'il s'efforceraient en toute énergie et volonté au cours de ce processus à réaliser cet objectif. Il a constaté aussi que l'histoire d'Harput, connue comme d'ici là 4 mille ans était en vérité plus antérieures avec les dernières fouilles réalisées. La Forteresse d'Harput, la caverne de Buzluk, la Grande mosquée avec son minaret courbe (Ulu Cami), l'église Sainte-Marie (Meryem Ana Kilisesi) ouverte à la prière, le tombeau de Mansur Baba (Mansur Baba türbesi) et encore plusieurs monuments sont très importants pour l'histoire de la Turquie et du monde aussi. Monsieur

Hazar gölü ve Kayak Merkezi gibi turistik yerlerinin de olduğunu ifade ederek tüm katılımcılara teşekkür ederek sözlerini tamamladı. Harput konferansı ile ilgili olarak Fransız aydın Pierre Pinon da ünlü arkeolog Gabriel'in çok geniş bir fotoğraf dokümanının olduğunu ve ailesinin bunları paylaşımına kapattığını söyleyerek, Harput ile ilgili de çok geniş bilgilerin olduğunu düşündüğünü ifade etti.

le Maire a terminé son discours en attirant l'attention sur la ville d'Elazığ qui possède le lac de Hazar et la station de ski en tant que composantes touristiques et a remercié les participants de leur intérêt. Pendant la conférence, l'intellectuel français Pierre Pinon a informé que l'archéologue connu Gabriel possédait une riche collection de photos et de documents sur la ville d'Harput et que malheureusement sa famille ne voulait pas les publier et partager avec le public et qu'il pensait personnellement qu'il y aurait des renseignements détaillés sur Harput à ce suger.

'HARPOT DÜNYA TARİHİNDEKİ YERİNİ KORUMUŞTUR' 'HARPOT A PU CONSERVER SON IMPORTANCE DANS L'HISTOIRE DU MONDE'

Konuşmacılardan Görkem Gül Duman ise ailesinin Harput'taki eski bir evi alarak aslına uygun halde restore ettiğini ifade etti. Harput ile ilgili Prof. Dr. Metin Sözen 'in yazdığı Harput Kitabıyla da çok ciddi bir katkı yaptıklarını sözlerine ekledi. Prof. Dr. İlber Ortaylı ise Harput'un bir kavşak noktasında olduğu için çok önem arz ettiğini ifade ederek birçok, toplulukları farklı dinleri çok uzun yıllar birlikte yaşadığı önemli yerlerden biri olduğunu ifade etti. İpek yolu gibi bazı faktörlerdeki değişiklikler ve savaşlar sonucunda bu önem azalsa da güçlü bir aktör olarak dünya tarihindeki yerini korumuştur. O dönemdeki Harput ve Diyarbakır bölgenin önemli yerlerinden olduğunu söyleyen Ortaylı Harput ve Elazığ bir arada yaşama kültürünü koruyan kent kimliğini halen korumakta olduğunu ifade etti. Konferansın sonunda soru ve cevaplar alınarak toplantı sona erdi. Konferansın sonunda resepsiyon verildi.

Parmi les intervenants Görkem Gül Duman a affirmé que sa famille avait restauré conformément à l'original une demeure ancienne à Harput et qu'avec le livre sur Harput de Prof. Dr. Metin Sözen, ils ont fait de riches contributions. Quant à Prof. Dr. İlber Ortaylı, il a remarqué que Harput était un important carrefour de rencontre, un lieu privilégié où de différentes communautés habitent depuis longtemps. Même s'il y a eu des changements de circonstances à l'instar des facteurs comme la Route de Soie et que son importance a relativement diminuée, Harput a pu vigoureusement conserver sa place dans l'histoire du monde. Ortaylı a souligné aussi qu'à cette époque-là, Harput et Diyarbakır étaient des lieux importants de la région et que notamment Harput et Elazığ sont des villes ayant pu conserver la culture d'habitation commune. A la fin de la conférence, il y a eu une séance de question-réponse. Et après on a donné une réception.

BÜYÜKELÇİLİK REZİDANSINDA YEMEK VERİLDİ DÎNER A LA RÉSIDENCE DE L'AMBASSADE

16 Mayıs tarihinde Paris'te gerçekleştirilen Harput'un Dünya Kültür Mirası Geçici Listesine alınması ile ilgili konferansın akşamında UNESCO daimi temsilcimiz Altay Çengizer Büyükelçilik rezidansında bir yemek verdi. Davete Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz başkanlığındaki heyeti ile Paris Büyükelçimiz İsmail Hakkı Musa ve ailesi, OECD Daimi temsilcimiz Erdem Başçı, Paris Başkonsolosumuz Görkem Barış Tamtekin, Prof.Dr. İlber Ortaylı ve diğer davetliler katıldı. Konferansın kritiğinin yapıldığı davet son derece olumlu mesajlarla geçti.

A la soirée de la conférence impliquant la candidature d'Harput à la liste provisoire du patrimoine culturel mondial qui s'est tenue le 16 mai à Paris, son excellence Altay Cengizer Délégué permanent auprès de l'UNESCO a donné un dîner à la résidence de l'Ambassade. Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ et sa délégation, l'ambassadeur turc son excellence İsmail Hakkı Musa et sa famille, notre Représentant de l'OECD Erdem Başçı, notre Consul général de Paris Görkem Barış Tamtekin, Prof.Dr.İlber Ortaylı et les autres invités étaient présents au dîner pendant lequel on a largement fait l'évaluation de la conférence avec des messages très favorables.

Başkan Yanılmaz Harput için Paris'te Başkan Yanılmaz est à Paris pour Harput

16 Mayıs 2017 Salı, 17:20 - İHA - Kamil Can Kılıç
Mardi, 16 mai 2017, 17:20 - İHA - Kamil Can Kılıç

ELAZIĞ (İHA) - Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Harput'un Dünya Mirası Geçici Listesine alınmasına ilişkin UNESCO'nun merkezi Paris'e gitti.

Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Harput'un Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO) Dünya Mirası geçici listesine alınmasına ilişkin beraberindeki heyetle Paris Büyükelçisi İsmail Hakkı Musa, UNESCO nezdinde daimi Türkiye Temsilcisi Altay Cengizer ve OECD nezdinde Türkiye Daimi Temsilcisi Büyükelçi Erdem Başçı ile bir araya geldi.

Harput'u yeniden gerçek kimliğine kavuşturmak için yoğun bir çalışma başlattıklarını belirten Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, "Harput'ta tarihin bugüne yansımaları olan hanları, hamamları, camileri, kiliseleri yeniden restore ederek, turizme kazandırmak için titiz bir çalışma sürdürüyoruz. Bu denli güçlü ve kadim bir medeniyetin kaynaklarının yok olmaması lazım. Bu güçlü medeniyetin tüm dünya tarafından tanınması ve koruma altına alınması gerekir" dedi.

Paris Büyükelçisi İsmail Hakkı Musa, Elazığ kültürünün tanıtımına yönelik projelerin önemine dikkat çekerek, kültürel faaliyetlerin hızlandırılması gerektiğini ve bu tür çabaların uzun vadeli olduğunu ifade etti.

Paris'teki Elazıglılarla da buluşan Yanılmaz, ayrıca Paris Başkonsolosu Görkem Barış Tantekin ile bir araya gelerek, Harput'un UNESCO yolculuğu ve Elazığ'ın sosyo-ekonomik koşullarıyla ilgili değerlendirmelerde bulundu.

ELAZIĞ (İHA) - Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ est parti à Paris, au centre de l'UNESCO en vue de la candidature d'Harput à liste provisoire du patrimoine mondial.

Dans l'objectif de la candidature à la liste de l'UNESCO, Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ, en compagnie de sa délégation, a réalisé des rencontres officiels avec İsmail Hakkı Musa, l'Ambassadeur turc à Paris, avec Altay Cengizer, l'Ambassadeur turc et Délégué permanent auprès de l'UNESCO et avec Erdem Başçı Délégué permanent auprès de l'OECD.

Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ a précisé qu'ils avaient entamé un travail intensif afin d'assurer la véritable identité d'Harput : "En faisant la restauration des auberges, des hammams, des mosquées et des églises historiques d'Harput nous poursuivons un travail méticuleux pour les faire gagner au tourisme. On devrait éviter l'anéantissement de toutes ces richesses provenant d'une forte civilisation ancienne. Il faut que cette forte civilisation soit connue par le monde entier pour être pris en protection" a-t-il dit.

L'Ambassadeur à Paris, İsmail Hakkı Musa, a fait remarque sur l'importance des projets destinés à la présentation de la culture d'Elazığ et a constaté que ces efforts en question sont pour un long terme, qu'il faudrait accélérer les activités culturelles à cet effet.

Yanılmaz qui s'est retrouvé à Paris avec les concitoyens d'Elazığ a rencontré aussi le Consul général à Paris, Görkem Barış Tantekin pour causer sur le cheminement d'Harput à l'UNESCO et sur les conditions socio-économiques de la ville d'Elazığ.

Paris'te Harput Konferansı Conférence sur Harput à Paris

17 Mayıs 2017 - 10:25 Son Güncelleme: 17 Mayıs 2017 - Hürriyet Web
17 mai 2017 - 10:25 Dernière mise à jour: 17 mai 2017 - Hürriyet Web

Paris'te, UNESCO'nun Dünya Miras Geçici Listesi'ne alınan Harput ile ilgili konferans düzenlendi. 'Doğu Yönünde Osmanlı ve Harput' adlı konferansın moderatörlüğünü Türkiye'nin UNESCO Nezdinde Daimi Temsilcisi Büyükelçi Ahmet Altay Cengizer yaptı. Konferansa, Elazığ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Prof. Dr. İlber Ortaylı, Fransız bilim adamı Prof. Dr. Pierre Pinon ile 'Şafak Uykusundaki Kent: Harput' adlı kitabın editörü Görkem Gül Duman katılarak sunum yaptı.

A Paris, on a organisé une conférence sur Harput en voie de sa candidature à la liste provisoire du patrimoine mondial de l'UNESCO. Le médiateur de la conférence intitulée "L'Ottoman et Harput en direction de l'Est" a été Ahmet Altay Cengizer, Délégué permanent de la Turquie auprès de l'UNESCO. A la conférence ont intervenu Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'Elazığ, Prof. Dr. İlber Ortaylı, l'intellectuel français Prof. Dr. Pierre Pinon et Görkem Gül Duman, l'Editrice du livre "Harput : la cité dans le sommeil du point du jour ».

ELAZIĞ Belediye Başkanı Mücahit Yanılmaz, Harput konferansı ile ilgili olarak Harput'un geleceği için önemli bir adımın daha atılmış olduğunu ifade etti. Yanılmaz, "Harput bizim dünya mirası kentimiz. Bir medeniyetler şehri. 7 bin yıllık tarihiyle, birikimleriyle bir çok medeniyete ve dinlere ev sahipliği yapmış bu şehirde halen cami ve kiliseler hali hazırda ibadete açık durumda" dedi.

Birbirinden farklı dinlerin Harput'ta çok rahat bir şekilde ibadetlerini yapabildiklerini söyleyen Yanılmaz, Harput Kalesi, Ulu Cami, Meryem Ana Kilisesi, Alacalı Mescit, Arap Baba ve Mansur Baba Türbeleri gibi daha bir çok tarihi değerle Harput'un Dünya Mirasını temsil etmekte olduğunu belirtti. Yanılmaz, "Fransızları ve bütün Avrupa vatandaşlarını, Harput'un ve aynı zamanda Elazığ'ın da sahip olduğu Hazar Gölünü, Kayak Merkezi, Buzluk Mağarası gibi birçok tarihi ve turistik alanları gezip görmeleri için kentimize davet ediyorum" dedi. Harput'un UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'ne alınması halinde sahip olunan bu kapasitenin Türkiye'ye büyük avantaj sağlayacağını dile getirdi.

Mücahit Yanılmaz, Maire de la ville d'ELAZIĞ, a constaté, à propos de la Conférence Site Historique d'Harput, qu'on faisait encore une démarche considérable pour l'avenir d'Harput. Yanılmaz, "Harput est notre ville patrimoniale du monde. La ville des civilisations. Avec son histoire de 7 mille ans et ses biens cette ville a servi de foyer à plusieurs civilisations et religions et il y a encore des mosquées et des églises ouvertes à la prière." a-t-il ajouté.

Yanılmaz a souligné que des croyants de religions différentes ont la tranquillité de faire leur prière et a renseigné que les biens d'Harput comme la Forteresse d'Harput (Harput Kalesi), la Grande Mosquée (Ulu Cami), l'église Sainte-Marie (Meryem Ana Kilisesi), la mosquée Alacalı (Alacalı Mescit), les mausolées funéraires, le tombeau de Arap Baba (Arap Baba Türbesi) et le tombeau de Mansur Baba (Mansur Baba Türbesi) et encore d'autres représentent par leurs valeurs historiques le patrimoine mondial. Yanılmaz, "J'invite, à cet égard, tous les Français et les citoyens de l'Europe à visiter Harput et Elazığ pour profiter des lieux historiques ainsi que touristiques tels que le lac de Hazar, la station de ski, la grotte Buzluk. » a-t-il ajouté. Il a constaté aussi qu'au cas où Harput serait inscrit à la liste provisoire du patrimoine mondial de l'UNESCO, la Turquie serait largement bénéficiaire de ce potentiel.

SLAYT GÖSTERİSİ YAPILDI VISIONNAGE EN DIAPOSITIVE

'Şafak Uykusundaki Kent: Harput' adlı kitabın editörü Görkem Gül Duman, slayt gösterimiyle, Harput'un tarihçesini anlattı.

Fransız bilim adamı Prof. Dr. Pierre Pinon, ömrünün yarısından fazlasını Türkiye'de geçirmiş olan sanat tarihçisi, mimar, arkeolog, ressam ve gezgin Albert Gabriel'in arşivlerinden elde edilen bölgeye ait tarihi belge ve fotoğrafları slayt gösterimiyle sundu. Pinon tarafından gün ışığına çıkarılan Fransa'da Bar-sur-Aube'daki evinde bulunan kişisel eşyalar, mimari çizimler, yazışmalar, notlar ve yayımlanmamış 300'ün üzerinde suluboya resimleri olduğunu söyledi.

Görkem Gül Duman, l'Editrice du livre "Harput : la cité dans le sommeil du point du jour » a raconté l'historique d'Harput en support de diapositive.

L'homme de sciences français, Prof. Dr. Pierre Pinon, a présenté en diapositive les documents historiques et les photos de la région pris de l'archives d'Albert Gabriel, un historien d'art, architecte, archéologue, peintre et voyageur qui a consacré plus de la moitié de sa vie à la Turquie. Pinon a révélé lui-même les affaires personnelles, les dessins architecturaux, les correspondances, les notes et plus de 300 peintures aquarellées inédites d'Albert Gabriel qui se trouvaient dans son domicile à Bar-sur-Aube, en France.

ORTAYLI: KEŞKE BİZİM İÇİN ÇALIŞSAYDI ORTAYLI: COMBIEN J'AIMERAIŞ QU'IL AIT TRAVAILLÉ AVEC NOUS

Prof. Dr. İlber Ortaylı, Yıllar önce araştırmacılarla birlikte yaptığı gezide Harput'da dair izlenimlerini anlattı. Ortaylı, Harput'un geçmişteki önemine değinerek İpek Yolu zamanında önemli bir rol üstlendiğine dikkat çekti. Ortaylı, araştırmacı Albert Gabriel için, "Keşke bizden birisi olsaydı, keşke bizim için çalışsaydı, bu kişinin çalışmalarından mutlaka faydalanılmalı" dedi.

Prof. Dr. İlber Ortaylı a parlé de ses impressions sur Harput où il avait réalisé un voyage avec des chercheurs, il y a des années. Ortaylı en parlant de l'importance d'Harput dans le passé a remarqué que la ville avait eu un grand rôle au temps de la Route de Soie. A propos de l'historien Albert Gabriel, Ortaylı, "Comme je voudrais qu'il ait été quelqu'un de chez nous, quelqu'un qui ait travaillé pour nous ; il faudrait absolument profiter des recherches de ce nom important" a-t-il ajouté.

ELAZIĞ

KÜLTÜR ve TANITMA VAKFI DERGİSİ

Sokullu Mehmet Paşa Cad. Ece Sok.
No: 15/3 Dikmen/ANKARA
Tel: 0 312 4802880 • Faks: 0 312 4803808
Eposta: info@elazigvakfi.org.tr • elazigvakfi@gmail.com
www.elazigvakfi.org.tr